

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Égész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasáboz
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

A „HERKULES“ tekintetes szerkesztőségének

Helyben.

Van szerencsénk Tekintetes Uraságtokat ezennel értesíteni, miszerint az „Ó-budai tornaegylet“ f. hó 4-én tartott igazgató választmányi ülésében az Önök által szerkesztett „Herkules“ című általános testgyakorlati közlőnyt hivatalos közlőnyévé választotta.

Bpest, 1884. ápr. 9.

Az igazgató választmány megbízásából:

E. SZABÓ LAJOS
egyleti titkár.

GERGELYI JAKAB
egyleti elnök.

A versenydíjak.

Díjazni, megfizetni azt az élvezetes munkát, melyet a versenyző a maga jóvoltáért végez, jutalmazni a kedves kötelesség teljesítését, kissé különösen hangzik. — És mióta verseny van, a győztes jutalmat, díjat kap. — Tiszteletünket hívja ki a testi erő és ügyesség, s e tisztelet ősi kifejezése ma is valami jónak az adásában nyilvánul.

A műveltebb népek játékaik, versenyeik, vagy harczaik győzteseit virágokkal, tollakkal díszítik fel, és e megkülönböztetés az erősebbnek nemesak tiszteletet, hanem anyagi jutalmat is biztosít. A görög versenyek koszorúja az értéktelen díszítés és tisztelet mellett a legnagyobb földi jóval is jutalmazta a győztest. A műveltség és hatalom tetőfokán a görög nép az ily erős testi

ifjút úgy jutalmazta, mint a nagy hadvezért, a tudóst, vagy a költőt; közkölségen élelmezte.

Es ma is a tisztelet kifejezése mellett, igyekeznünk győzteseinknek némi anyagi jutalmat is nyújtani. Sőt úgy vagyunk, mint a régiek, hogy a nagyobb tiszteletet nagyobb jó adásával fejezzük ki; az erősebb küzdelem díjánul értékesebb érmet, vagy tárgyat nyújtunk a győztesnek.

Hanem a földolog az, hogy e díjakat úgy adjuk és úgy adják a görögök is, mint a testi ép erőre való igyekezetnek jutalmát, s nem mint a testi munka megfizetését. Es mihelyt ez igyekezet nem az erősödésért, hanem a díjazásért történik, a verseny leüllyed a mesteremberek élelemkeresetére, melyet a díjazás mellett nincs miért külön megjutalmazni. — A testi munka ép úgy tiszteletünkre érdemes ugyan, mint a szellemi, de ez mindig felette fog állani amannak.

A versenyeknél is meg kell tennünk a különbséget e kétféle munka közt. És merthogy a főkülönbség a versenyzők közt abban van, hogy egyik a pénzért, a másik az erősödésért és dicsőségért küzd, azé maradjon az igazi díjazás, ezé az igazi kitüntetés; azt fizessük, ezt tiszteljük meg. Igen természetes, mind annak fizetése tisztelettel, mind ennek megtiszteltetése díjazással is járhat anélkül, hogy köztük a különbség megszűnnék.

Minden testgyakorlati egyletnek kötelessége abban áll, hogy ezt a különbséget fentartsa, mert mihelyt a versenyzők a díjakért küzdenek, egészségük rovására is megerőltetik magukat. A rómaiak testgyakorlata azért áll oly messze az görögöktől, mert náluk a versenyek csak mulatságos látványosságok és nem mint a görögöknél: szellem és testerősítő vizsgálatok voltak.

A „HERKULES TÁRCZÁJA.

Velocipéd-versenyek Angliában.

London, ápril 20.

(A. S.) Ujabb időben itt Angliában nagy érdeklődés mutatkozik a Velocipéd iránt a professionatus körökben is.

Mutatja ezt az a verseny is, melyet a professionatus velocipédizók Leicesterben rendeztek a „Mester“ címért.

A távolság 50 angol mérföld volt, s ki e pályán háromszor győz, az kapja a „mester“ címet.

E versenyben győztek már a francia de Ciry és az angol Wood.

Ápril 12-én az Aylestine-parkban (Leicester) szálltak sikra a győztesek, hozzájuk csatlakozván még Terront (Páris), Bone (Sheffield), Mac és James (Birmingham), Battensby (Newcastle), Boud (London), Jackson (Bentley).

A verseny délután 4 órakor kezdődött. Battensby kezdetben nagy gyorsasággal vezetett. Boud a harmadik mérföldnél kiállt. A többiek között változó szerencsével folyt a küzdelem.

A verseny közepén azonban de Ciry és Wood összeütköztek úgy, hogy mindketten a földre estek, s gépeik úgy megsérültek, hogy a versenyt nem folytathatták tovább, s ezáltal az egész verseny elvesztette igazi érdekét.

A versenyből még többen kiállván, Battensby elsőnek érkezett, az ötven mérföldet 3 óra, 3 percz és 26³/₅ másodpercz alatt járván be. Második lett James egy mérfölddel hátrább, s harmadik Terront.

Battensby az egyes mérföldeket a következő gyorsasággal kerekelte be:

5 mérföldet	óra	15 percz	52 m.-percz alatt
25	1	23	28
30	1	41	52
35	1	59	46
40	2	20	03
45	2	42	12
50	3	03	26 ³ / ₅

Ugyancsak ápril 12-én tartatott egy másik verseny is a mesteri cím- és paizsért 20 mérföldnyi távolságra, melyen Howell

(Conventry) lön a győztes, ki a 20 mérföldet 65 percz és 33¹/₅ m.-percz alatt tette meg.

Az ápril 14-iki 10 mérföldes versenynél szintén Howell került ki, mint győztes, levertén 35 percz, 24³/₅ m.-percz alatt Wood-ot, aki tudvalevőleg a 100 mérföldes pályán bajnoki címet nyert.

Ápril 16-án egy angol mérföldes verseny volt, melyen szintén Howell győzött, így tehát a tavaszi velocipéd-versenyek hősnéek őt tekinthetjük.

A meggyalogoltatott finánczok.

— Egy vén vadász életéből. —

— Láttál-e már finánczot gyalogolni?

— Hogyne láttam volna, hisz a fináncz sohse lovagol!

— De láttad-e már, mikor a fináncz a nyelvét ulti?

— Még azt nem vigyáztam meg.

— No hát akkor vigyázz ide. Elmondom az öreg Zolti bácsi kalandját.

— Valami vadász-kaland a Gácsér bácsi tarisznyájából?

— Nem a! esküszöm a te bakjaidra, hogy igaz történet.

Zolti bácsi még abból a korból való ember, a mikor még csak a hátul rúgó puskát ösmerték, de nem a hátul töltőt.

Hát biz az ő ősz fejének sok új dolgot kellett megérnie, a mitől aztán meg is fájdult a feje.

De legeslegjobban megfájdult — a vadászati törvénytől meg a fegyveradótl.

Abba még csak bele tudott nyugodni, hogy a hidon vámot fizessen, hogy a földjét keresztül gázolja a „gózkocsi“ s hogy a dohányzacskójába bele üsse az orrát a fináncz.

Hanem hogy ne legyen neki szabad az ő erdejében akkor lőni nyulat, mikor akar, meg hogy a puskájától is épen úgy adót fizessen, mint a saját feje után, — az már sehogysem fért a fejébe.

Nem is hederített semmit az „ostoba“ törvényre, hanem vállára vetette a puskáját és — négy darab tapsifülessel tért haza úri rezidenziájába.

De bezzeg megjárta; a finánczok nyakára mentek és elkönfiskálták a puskáját, — csak nagy bírság árán tudta visszakapni.

Két hétig hevert a puska érintetlenül a sarokban, — egyszer aztán nyomtalanul eltűnt.

A versenyeken tehát igen helyesen külön választjuk a pénz- és tiszteletdíjakat. — A szakemberek versenyeknek díjazásával nagyban fejlesztjük az illető testgyakorlatokat azáltal is, hogy jó mestereket képzünk általuk, de még hogy az elért eredmények jó utmutatásul szolgálnak gyakorlatainkban.

A tiszteletdíjak bece nem értékükben, hanem a felajánló egy- let- vagy személy kitüntetésében, az elért eredmény nagyságában és önértékünk jutalmazásában áll.

Mind e kétféle versenydíjak nemesak a versenyzőknek adnak kedvet a küzdelemre, de az egész testedzésnek életet kölcsönöznek.

P. J.

„Lawn tennis“-egylet Budapesten.

A magyar arisztokráciának ismét egy életrevaló vállalatáról adhatunk számot. Az angol labdajátékok egyik legkedvesebbjét és legüditőbbjét, a „lawn tennis“-t Magyarországon meghonosítandó, egyletet alakítottak főuraink, mely már tényleg meg is kezdte működését, bár megerősített alapszabályai csak e hó 17-én érkeztek le a belügyminisztertől.

Az új löversenyterén az első osztályu emelvény előtti téren, a mikor csak az idő nem gátolja, mindennap délután 3 és 6 óra között előkelő társaság gyűl össze a lawn tennisre. S ha végig nézünk azokon a fényes neveken, melyek az egylet vezetői és tagjai sorában találhatók, úgy bátran állíthatjuk, hogy a „Buda- pesti lawn tennis egylet“ az ország legelső egyleteinek sorába tartozik, s szép jövőnek néz elébe.

Alább közöljük az új egylet vezetőinek és tagjainak névsorát, s ismertetjük az alapszabályokat. Itt csak azon óhajításunknak adunk kifejezést, vajha az új egylet nem csak a saját körében foglalkozni a lawn tennissel, hanem találna rá módot az egylet körén kívül is népszerűvé tenni e labdajátékot.

Az egylet tiszteletbeli tagja: gróf Sztáray János.

Az egylet elnökei: Elnök: ifj. gr. Károlyi László, alelnök: gróf Zichy Rezső.

Választmányi tagok: gr. Andrássy Géza, gr. Andrássy Tivadar, gr. Esterházy Mihály, Rohonczy Gida úr, gr. Széchenyi Béla.

Alapító tagok: Andrássy-Kaunitz grófnő, Andrássy Irma grófnő, Andrássy Mária grófnő, hg. Bathányi Edmundné, br. Edelsheim-Gyulay Lipótné, hg. Esterházy Pálné, Pejacsevich Tinka grófnő, Pejacsevich Jolan grófnő, Salamon Hedvig, k. a., Teleky Anna

Zolti bácsi pedig minden áldott és áldatlan nap kiment az erdőbe — botjával és visszatért mindennap három-négy nyúllal. A finánczok neki rohantak megint s keresték a puskát, — de hiába, nem volt az sehol a házban.

— Hát mivel lőtte a nyulakat? — kérdezték Zolti bácsitól.

— Ezzel ni! szólott ő s fölemelte farkos botját.

Erre az argumentumra a szaglász urak elkotródtak, hanem a mint másnap megint kiment Zolti bácsi vadászni — a botjával, utána lestek vagy tizen.

Észrevette Zolti bácsi, hogy lesik, de nem törődött vele, sőt hogy még jobban bosszantsa a finánczokat, elvitte vadászskürtjét is, meg valamennyi vizsláját s úgy parádézott el a silbakjuk előtt.

A tiz fináncz pedig kifeszített orlyukakkal követte a botos vadászt. Mikor aztán az erdő sűrűje elfodta őket, Zolti bácsi — aló! vesd el magad! — neki vágatott a sűrűnek, csak úgy ropogtak lábai alatt a száraz galyak.

A fináncz-had elvesztette szemei elől a puskátlan vadászt, de ez volt olyan udvarias, hogy jelt adott magáról, merre jár?

Egy puskalövés dőreje siketítette meg a finánczok füleit s ezek lélekszakadva futottak föl a hegynek arra felé, a honnan a lövést hallották.

Hanem persze Zolti bácsi nem várta be őket s az ő lábai jobban hozzá voltak szokva a hegymászáshoz mint a finánczoké, nagy előnyben volt fölöttük.

A finánczok műértő orra hosszúra nyúlt, midőn a lövés füstjén kívül mit se foghattak; hanem egyszerre megszólal magasan a fejük fölött a vadászskürt hangja, a mint a kutyákat hívogatja.

— Megvan! kiáltottak a finánczok s szaladtak föl a hegy tetejére.

Mire fölértek, még ott találták az égő fojtást.

Ezt egész hivatalos komolysággal leköpdösvén, corpus delicti gyanánt letartóztatták, konfiskálták és zsebre vágták.

Aztán pedig párosával megindultak öt felé, hogy így könnyebben elfoghassák Zolti bácsit.

De Zolti bácsi úgy látszik megsajnálta őket, hogy egymás társaságát nélkülözniök kelljen; egy puskalövessel leinvitálta őket a hegy aljára.

Mint a havasok tetejéről a hó görgeteg, úgy gurult le a tiz darab fináncz a hegy aljára.

grófnő, Széchenyi Alise grófnő, Széchenyi Hanna grófnő, Zichy Ella grófnő, Zichy Zenke grófnő; továbbá:

Gr. Andrássy Géza, ifj. gr. Andrássy Gyula, gr. Andrássy Sándor, gr. Andrássy Tivadar, br. Atzél Béla, Beretvás Endre ur, Blaskovich Miklós ur, br. Braunecker Lamoral ur, gr. Csekonics Endre, ifj. br. Edelsheim-Gyulay Lipót, gr. Esterházy Mihály, gr. Esterházy Ferencz, gróf Festetics Taszilo, gr. Károlyi Gyula, gr. Károlyi László, gr. Keglevich István, gr. Kinsky Zdenko, Kiss Pál ur, br. Liphay Béla, gr. Nádasdy Ferencz, br. Oreczy Elek, ögr. Pallavicini Ede, br. Radvánszky Béla, br. Redl Béla, Rohonczy Gedeon ur, gr. Széchenyi Andor, gr. Széchenyi Béla, gr. Széchenyi Gyula, Salamon Aladár ur, gr. Szapáry György, gr. Szapáry László, Szemere Miklós ur, gr. Teleky József, gróf Teleki Samu, Todesco Lajos ur, báró Üchtritz Zsigmond, gróf Zelenszky Róbert, gr. Zichy Antal, gr. Zichy Rezső.

Pártoló tagok 1884-re: Beniczky Mártha k. a., özv. gr. Bethlen Istvánné, br. Schell Gyula, ifj. Tisza Kálmán ur, Tisza Pauline k. a., gr. Vay Péter.

A BUDAPESTI „LAWNTENNIS“-EGYLET ALAPSZABÁLYAI.

I. Az egylet czíme és pecsétje.

Az egylet czíme: „Budapesti lawn tennis“ egylet, pecsétje hasonló körülíráttal.

II. Az egylet célja.

A Sport ezen testet edző és mulattató nemével a főváros kellemeit emelni.

III. Tagok.

Az egylet tagja lehet minden tisztességes férfi és nő. — A tagok négyfélek: a) tiszteletbeliek; b) alapítók; c) rendesek és d) pártolók. Tiszteletbeli tagokul megválasztathatnak azok, kik a „lawn tennis“ egylet emelése körül általában, vagy különösen a budapestinek gyarapodása és felvirágozása körül, maguknak érdemeket szereztek. A tiszteletbeli tagok díjmentesek. Alapító tagok azok, kik alapítási díjképen a kibocsátandó és tiz év alatt sorsolás után visszafizetendő részvényekből legalább egyet vásárolnak. Egy részvény ára ötven o. é. forint. Az alapító tagok mindaddig míg részvényeik ki nem soroltatnak, egyéb díjat nem fizetnek. Az alapító tagoknak jogában áll azonban az is, a vásárolt egy részvény utáni 50 o. é. forintot az egyletnek egyszer mindenkorra átengedni; a részvény ez esetben kisoroltnak tekintendő és tulajdonosa öt évig díjmentes. Rendes tagok azok, kik öt évre, tizenöt forintnyi évi tagdíj fizetésre magukat kötelezik. Pártoló tagok végre azok, kik évenként tizenöt forint tagdíjat fizetnek, egy évi kötelezettséggel.

IV. Belépti szabályok.

Az egyletbe belépni kívánók ebbeli szándékukat az egylet választmányának jelentik be. A választmány többségének határozata dönt a belépni kívánó felvétele vagy fel nem vétele iránt.

Hogy milyen gyorsan mentek, arról bizonyosságot tehetett még másnap is egy pár szakértői orr, hanem mire leértek, a vadászskürt hangja már a másik hegy tetején szólalt meg.

Kétségbeesetten nézett össze a tiz fináncz.

Szemikben a harag tüze égett és orruk vére folyt!

Némán rohantak föl a hegyre és kiromkodva rohantak le megint a hegyről, a mint a kürtszó ismét a völgyből tört elő.

— Bosszú, szörnyű bosszú! lihegte rémesen a tiz darab fináncz és rohantak hegyre föl és rohantak völgybe le — nyelvöket öltve.

— Én nem vagyok Herkules! — szólalt meg végre az egyik — nem birom ki e hajszt!

De e pillanatban közvetlen közelből hangzott föl a kürtszó, — menni kellett és megint hiába.

— Én nem vagyok tagja semmiféle torna-egyletnek — szólt a másik.

— Hiszen medáliát sem kapunk ezért a sok gyaloglásért! — panaszkodott a harmadik.

De az ingerlő kürtszó folyton hívogatta őket hegyre föl — völgybe le.

Végre Zoltán bácsi is megunt a vadászatot s haza felé tartott. Hanem egy utolsó juxot még megengedett magának.

Az erdőszélen meglapult egy bokorban, mintha vadra lesne.

Hátán volt vadászskürtje, körülötte állottak kutyái, s kezében tartotta lövésre készen — a farkos botját.

A mint a finánczok észrevették a bokorban Zoltán bácsit, ők is meglapultak a cserjésben s bokorról bokorra csuszva közeledtek feléje.

Egyszer csak Zoltán bácsi vagy husz lépésnyire mozogni látja a bokrot, fölkapja hatalmas farkos botját s oda suhintja.

A mekkora ordítás csak egy nagy, kir. finánczi-torokból kitélik, akkora hangzott ki a bokorból.

— Hát te számár, mit lézengsz itt? azt hittem, hogy nyúl van a bokorban! — vigasztalta gyöngéden Zoltán bácsi a fejbeütött finánczot, ezután nagy elégtétellel oda szólt:

— No hát hiszitek-e, hogy bottal ütöm a nyulat!

Az az egy fináncz különösen elhitte.

Nem is kutatták többé Zoltán bácsi puskáját a finánczok, — minden fa odva hű rejtéket adott annak.

Zoltán bácsi házában pedig máig sínesen puská, — de az asz talán mindig van friss vadpecsenye.

GÁCSÉR PISTA.

V. A tagok jogai és kötelességei.

Az alapító és rendes tagoknak jogában áll, a közgyűléseken résztvenni, azokban szavazni, választani és választatni. Azon kívül még más előnyökkel is bírnak a pártoló tagok felett, melyek a „lawn tennis“ játékszabályaiban fordulnak elő. Minden tagnak kötelessége az alapszabályok, valamint a közgyűlés és a választmány határozataihoz alkalmazkodni. A befizetések előre történnek minden év márczius 1-én.

VI. Ügyvitel.

Az egyesület ügyeit vezeti: a) a közgyűlés, b) a választmány. Évenként egy közgyűlés fog megtartatni, mely a választmány által február havában hivatik össze. A közgyűlés határozatképességére tizenöt tagnak jelenléte szükséges. A közgyűlés hatáskörébe tartozik: a) a választmánynak a lefolyt évről beadott jelentésének tárgyalása; b) az elnök, alelnök és még öt választmányi tagnak megválasztása; c) a kisorsolando részvények számának meghatározása; d) tiszteletbeli tagok választása a választmány ajánlatára. A közgyűlés határozatai szótöbbséggel hozhatók; az elnök döntő szavazattal bír. A közgyűlésről jegyzőkönyv vezetendő és az elnök, jegyző és még két tag által aláírandó és hitelesítendő.

VII. Nyelv.

Az egyesület ügykezelési és tanácskozási nyelve kizárólag a magyar.

VIII. A választmány hatásköre.

A választmány az elnök, alelnök, és öt választmányi tagból áll, összesen tehát hét tagból. A választmány egy évig kezeli az egyesület ügyeit és annak tagjai a közgyűlés által újra választhatók. Határozathozatalra a választmány legalább három tagjának jelenléte szükséges és azok szótöbbséggel hozhatók. A választmányi gyűléseket az elnök vagy alelnök hívja össze. A választmány hatásköre: Tagok felvétele és kizárása; képviseli az egyesületet, vezeti ügyeit, kezeli vagyonát, felügyel a helyiség jó karban tartására, gondoskodik a szükséges szerek beszerzéséről és megőrzéséről és örökíti a játékszabályok szigorú megtartására.

IX. Az elnök és alelnök hatásköre.

Az elnök képviseli az egyesület hatóságok és személyek irányában, elnököl a közgyűléseken és választmányi üléseken és azok határozatait foganatosítja. Az alelnök, az elnök távollétében, annak hatáskörébe lép.

X. Az egyesület felosztása.

Az egyesület felosztása csak akkor következik be, ha azt a közgyűlésen résztvevő tagok két harmada kívánatosnak látja. Ez esetben az egyesületi vagyon hovatárolása iránt az illető közgyűlés szótöbbséggel határoz, mely egyesületi vagyon azonban csakis hazafias, közhasznú vagy jótékony célokra fordítható.

Budapesten 1884-ik évi február hó 28-án.

GRÓF KÁROLYI LÁSZLÓ
elnök.

Csónak-harez Budapest és Bécs között.

(A magyar csónakázók szíves figyelmébe.)

A honi sportvilág feszült kíváncsisággal néz az idej budapesti regatta elé. Mint már közöltük, a regatta június 22-én lesz. Rendezi a két budapesti egyesület: a Nemzeti és a Hunnia, valamint a pozsonyi hajós-egyesület. Minden arra mutat, hogy a verseny rendkívül élénk lesz. Különben — valljuk meg őszintén — nagyon ideje is már, hogy a magyar evezősök kissé keményebben fogják meg az evező végét és mutassák meg a külföldnek, hogy ők is tudnak valamit. Nem hiányzik itt sem az erő, sem az ügyesség. Olyan embereink vannak, hogy a világ bármely egyesületét megirigyelhetné. Csak egy hiányzik, a sportszerű kitartás, a szigorú lelkiismeretes training. Ej mit! mondja a magyar, s az evezőt kezeibe, a virginiát pedig szájába kanyarintja, — meghuzzuk s aztán hol marad a német! Meg is huzza az igaz, de meddig? 2—3 perczig; aztán kifogy az erő, igen természetesen, mert sem a tüdő, sem a kar, sem a derék kellőleg előkészítve nincsen. E nélkül pedig hiába minden óriási erőfeszítés.

Ez a készületlenség az oka, hogy mióta csak emlékszünk, bécsi szomszédjaink mindig elvitték előlünk a díjakat.

Vajjon így lesz-e ez mindig?

A múlt évi versenyre is egyetlenegy bécsi evezős jött le Budapestre s játszva verte meg ellenfelét. Bécsbe vitte a Nemzeti hajós-egyesület vándorserlegét.

A serleget nem szabad Bécsnek oda engednünk, legalább nem a nélkül, hogy komolyan meg ne mérkőzzünk érte.

Vannak kitiűnő skiff-evezőseink. Mihalkovics Győrből, kinek múlt évi vereségét leginkább azon körülmény idézte elő, hogy a versenyt megelőző napon hajóján változtatást eszközölt. Ez a változtatás pedig oly szerencsétlenül ütött ki, hogy a miatt a verseny napján alig tudott benne evezni, s így nem esoda, hogy elmaradt.

Itt van Feith Pozsonyból, kit ugyan páros evezővel még nem láttunk működni, de általában kitiűnő erőnek van elismerve.

Itt van — last but not least — Mészáros Ferencz a „Nemzeti“ tagja, ki a múlt évben pair-oarban gyönyörűen evezett és nyert, s általában kitiűnő sporsmannak bizonyult. Két év előtt a bajnoki egy óra járásban a hirneves bajnokjelöltet, Vessát győzte le. Hatalmas, ruganyos termete, sportszerű kitartása és ambíciója mellett, ha csak félannyi munkát szentel az evező-trainingnek, mint a mennyit a bajnoki járásnak szentelt, méltó és veszélyes ellenfele lehet Frey urnak s visszahódíthatja egyesületének serlegét. Mint halljuk, e napokban kapott James bécsi hajó-építészről egy pompás skiffet s már szorgalmasan gyakorolja is magát benne.

E három uron függ most a magyar egyesületek szeme s reményteljesen tekint rájuk. Bizton hisszük, hogy a magyar színeket dicsőítségesen megvédendik.

Részünkről folytonos figyelemmel fogjuk kísérni ez urak munkáját s időnkint közölni fogjuk a training főbb momentumait.

SPECTATOR.

Az arabok testgyakorlatai.

Dr. Wetstein J. G. damaskusi német konzul följegyzései után: K. L.

Az arabokat a történet és a jelenkor utazói után is úgy ismerjük, mint a legedzettebb erős és ügyes lovasokat és harczosokat. — Ha néha egy-egy csapat arab elvetődik hozzánk testgyakorlataikat mutogatva, nem tudjuk eléggé csodálni erejüket és ügyességüket. Erőgyakorlataik és vakmerő fegyverforgatásuk utolérhetetlen.

Évvélkel ezelőtt a budai színpadon volt egy ily társaság. Pestről tömegesen jártunk át s mint tornászok is álmélkodtunk erőgyakorlataikon. Egyik arab nyugodtan állva, vállán, lábain és derekán hét társát bírta el. Szinte megfoghatatlan volt előttünk, hogy rendszeres tornázás nélkül mint lehetett oly egyformán kifejlett izmuk s oly iskolázottnak látszó mozdulataik e barna athlétáknak. — Hanem a mi tornázásunkat testedző nemzeti játékaik könnyen helyettesítik. — Mint bármely angol labdajátéknak, úgy meg van az arabok fegyvergyakorlatának is a maga szabálya és meg van mestere, ki a legnagyobb pedanteriával vezeti be tanítványait a gyakorlatokba.

Az ifjak a kard helyett kezdetben két láb hosszú bottal tanulnak vívni. A balkézben bórpaizsot tartva, az ütéseket ezzel fogják fel. Ez ugynevezett „hakam“-játék készít elő a kard- és paizsvívásra. A kard rövid görbe török-kard, s a kerek paizs rinocerus bőrből készül 25 cm. átmérővel. E vívás az ünnepi látványosságokon, a keresztes háborúk óta, állandóan szerepel. A szabályos védek és támadások e vívásnál a nézőt bámulatba ejtik. A legszigorubb iskolázottság, a legjobb izlés vezeti minden mozdulatát a vívóknak.

Az arabok birkózása a svájci és görög birkózásra emlékeztet. Meg van ugyanis az erős térdig érő nadrág, mint a svájciaknál és ép úgy beolajozzák magukat, mint a görögök. Ez által a test megfogása nehezebb lesz s a bőrnadrágot fogva, birkóznak. — Az ökölvívást is űzik, és különös, hogy paizsszal is. — Összetett lábakkal ugrálva, versenyeznek.

A görög korong (diskos) dobás is meg van az arabok testgyakorlatában, hanem már kombinálva más játékkal. A kidobott tárgyért egy kőgolyót kell bizonyos irányba lökni. E játékot a sok futás miatt futójátéknak nevezik.

Még a labdázásnak is van megfelelő játék az arabok testgyakorlatában, ez az ugynevezett „dahva“ vagy golyójáték. A falabdát ütővel verik magasba. Van némi hasonló e játékban az angolok egynémelyik labdajátékához.

E játékok közül többet csak a városokban játszanak, de van egy kedvelt fegyverük az araboknak, melyet mindenütt feltalálhatunk. Ez a nebbut-vívás.

Nebbutnak nevezik az arabok bot-alakú kedvelt fegyverét, melyet testgyakorlataikban, s játékaikon egyaránt rendkívül ügyesen forgatnak. — A harcban a legveszedelmesebb fegyver s maguk az arabok is „veszedelmes botnak“ nevezik. Mulatságaikon játékszer, utazásaikon bot és fegyver, melyet már gyermekkoruktól kezdve magukkal hordanak.

Alakja úgy szólván mit sem mutat, s csak rendkívüli ügyesség és erő által válhatik fegyverré. A kemény fából faragott bot 2 méternél hosszabb, végig egyforma vastag (4 centiméter), és hogy az ütésben meg ne hasadjon, arasznyira egymástól vas- vagy rézkarikák fogják körül. A bot mindkét vége (50 cm. nyíre) kerekfeji szegekkel van kiverve.

Ez egyszerű bot ügyes forgatásáról csodás dolgokat beszélnek az utazók. Bámulatos gyorsasággal forgatva fejük fölött, úgy csapnak le az ellenfélre, hogy lehetetlennek látszik a védelem. De ők ép ily gyorskezüek a védelemben. — Az ifjuság alkonnyakor a város kapuin kívül, nagy közönség előtt, hol tömegesen, hol párosával gyakorolja magát. És nincs oly családi vagy bármiféle ünnepély, hol ne volnának ott a nebbut-forgatók, — a nászmenetek élén szépen változó sorokban tánczolva és hadonázva járnak. A mulatságok főpontja a nebbut-viadal. A vendéglők ezekkel gyűlnek meg. Az idegeneket a nebbut-tánczczal és viadallal tisztelik meg.

Mint nálunk a vívásnak, úgy az araboknál a nebbut-forgatásnak híres mesterei és bajnokai vannak, kik messze vidékre elmennek egymással megküzdeni. Az ily küzdelmek nagy közönség előtt a kávéházak udvarain folynak le. A kávéház ajtajára, két nappal a küzdelem előtt, kiakasztják a versenydíjat, a diszesen kivart köpenyt, így hirdelve ki a küzdelmet. A párbajt megelő-

zöleg a küzdők a hiresebb bot-vívókból versenybírákat kérnek fel, kik figyelmeztetve a küzdőket a becsületes küzdelemre, a megvizsgált botokat kézbe adják. A valódi küzdelem előtt lassú mozdulatokkal bemutatják az ütéseket és védekeket, mintegy iskola-vívást. A leggyorsabb kiugrásokkal és félreugrásokkal, féltérde ereszkedve, hátra lépve ütnek és védnek. A védés mindig a bot felütésével történik, még pedig úgy, hogy a kézfej jó felül, hogy a bot másik vége felé csusszék le az ütés.

A párbajoknál és verekedéseknél előfordul ugyan néha halálcset is, de ritkán, mert az ottani törvények jobban büntetik a vétkest, mint a mieink. — De dacára a szigoruságnak, a nebut forgatói közt veszélyes emberek is vannak, kiknek nagy része a tönkrement gazdagabb családok tagjaiból telik ki. Ezek elverve a maguk vagyonát, kommunisztikus elveik mellett a mások kenyerén élnek. Ügyességük és veszélyes fegyverükkel megfélemlítik a rosszul fegyverzett rendőrséget, s velők sokszor véres küzdelmet vívnak. — Az alexandriai vérengzésekkor is sok európai lett áldozata a nebutnak.

Az arabok testgyakorlata sokban emlékeztet a görögükére. És csakugyan még a játék- és fegyver-elnevezések is a görög szavakból erednek. Csak egyedül a nebutot tarthatjuk igazi arab-fegyvernek.

A mi testgyakorlataink közzé is bevehetjük a nebut- vagyis a bot-vívást, mint ügyesítő és életre való gyakorlatot, — hiszen választásainknál úgy is régóta szerepel a — „fitykös“.

Hartl J. és Branche Janka.

— Képeinkhez. —

Hartl J. bécsi vívótanárnak és a nyolcz amazonnak budapesti szerepléséről már kimerítő értesítést közöltünk mult számunkban.

Hogy e vendégszerlepes mily nagy hatással volt, mutatja az, hogy már két helyen is mozgalom indult meg az irányban, hogy a bécsi amazonokat újabb vendégszerlepesre megnyerjék. Így Budapesten a nőképzőegylet margitszigeti ünnepélyére, melyről apróbb közleményeink között a „különfélék“ rovatában részletesebben írunk.

Hartlról mult számunkban részletesen írtunk s közöltük életrajzát is; most sikerült arcképét mutatjuk be Mayerhoffer jeles bécsi rajzolótol készítettve. Mint látják olvasóink, Hartl nemcsak jó vívómester, de — csinos férfi is. S megnyerő külsejéhez jó modor is járulván, nem lehet csodálni, hogy bécsi vívótermét igen sokan látogatják.

Olvasóinknak különösen kedveskedni vélünk azzal is, hogy a nyolcz amazonok egyikét a „legyőzhetetlen“-t is bemutatjuk hű képmásban

— a kisasszony engedelmeivel. Mint már említettük ugyanis a „Herkules“ lakomáján három versenydíjra sikeres gyűjtés rendeztetett s e díjak elsejét a hétfői vitór — versenyben a vigadóban Branche Janka k. a. nyerte el: az ő arcképét közöljük most.

A verseny eredményéről még a hivatalos jegyzőkönyv után a következő adatokat közöljük: A verseny úgy rendeztetett, hogy mindegyik versenyző minden ellenfelével megvívot s a jegyzőkönyvbe vétetett, hogy kit győzött le s ki által győzetett le.

Stumpf Irma egy ellenfelét sem győzte le, Swoboda Lujza egy ellenfelét, Branche Anna két ellenfelét, Branche Leopoldine három ellenfelét, Pogin Lucie négy ellenfelét, Swoboda Helén öt ellenfelét, Brotto Mariska hat ellenfelét és Branche Janka mind a hét ellenfelét legyőzte s így az első díjat kapta.

Fiatallányról nem szokás életrajzát írni, még ha mindjárt csupa hízegő adat állana is rendelkezésre, mint pl. Branche házasszony-nyál! — de annyit mégis fölemlíthetünk indiskréció nélkül is, hogy a kisasszony atyja egy hercegi uradalom gazdatisztje volt, azonban már régebben elhunyt. Azóta az özvegy nő három leányával állandóan Bécsben tartózkodik s az özvegy nyugdíjából szerényen éldegél a család. A három leány közül Janka és Leopoldina a színi pályára készülnek. Janka jelenleg a Burg-színház egyik tagjától vesz magánleccskéket s oly szép drámai tehetséget jósolnak neki, hogy nemsokára a Burg-színház deszkáin is ép oly diadalokat fog szerezni, mint a vívótermekben.

A gát- és akadály-versenyek.

A testgyakorlati versenyek között a közönség előtt kétségkívül legtöbb érdeklődéssel bírók a gát- és akadályversenyek. A gyaloglás, futás, legyenek kisebb vagy nagyobb távolságra rendezve, mindig csak másodrendűek. Az ily versenyek élvezetéhez nem is kell semmi szakismeret, a magas és távolugrást mindenki könnyen megítéli. Minden akadály előtt egy-egy kis verseny fejlődik ki, utánok a gyors roham, a véletlen, veszélytelen felbukások az érdeklődést folytonosan ébren tartják. — A folytonos változás újabb meg újabb meglepő szép ugrások, gyorsuló és lassuló futások a nagyobb versenyeknek is állandó élénkséget, életet adnak.

Hanem az athletának, hogy a közönség érdeklődésének megtudjam felelni, nem csekély erőre és ügyességre kell szert tenni. — A kitartó- és gyors futás mellett magasat és távot egyformán jól kell ugornia. A versenyre való előkészületnek is így nagyon sokoldalúnak kell lennie.

Mint minden egyes versenyre való készülést, úgy a gát- és akadály-versenyek trainingjét is meg kell előznie a minden izomműködést munkába vevő általános trainingnek. Csak mikor már testünk minden kis porcának épségéről meggyőződünk, kezdhetünk hozzá azon erők és ügyességek különös fokozásához, melyek az illető versenyre szükségesek. Téves hit az, mely az általános vagy különös traininget csak a mértéktelen életben elgyengült izmok és idegek erősítésére tartja szükségesnek. — A legedzettebb ath-

letának, a legerősebb tornásznak sem szabad egészsége veszélyeztetése nélkül magát előkészület nélkül versenyre szánnia. Csak a training után észszerű a verseny.

E kétnemű versenyre való készülés egyesíti a futás és a specziális „angol ugrás“ trainingjét. A futás távolsága különböző, a mint a kisebb gát (rendesen 100 méter 8—10 darab három láb magas sövénynyel) vagy nagyobb akadályversenyre (800 m.-től 3200 méterig) készülünk.

Mindegyik versenyre első dolgunk az legyen, hogy a kellő távolságot gátak nélkül is könnyen befussuk. De még ezt sem kell erőltetni, sőt jobb először bejárni a távolságot mindig gyorsuló és a futást megközelítő lépésekkel. A járás különösen helyes előtraining az ezer méteren felül való futásokra. Mikor már a kellő távolságot szabad lélegzéssel gyorsan bejárjuk, kezdünk a futáshoz, úgy hogy a pálya első harmadát járva, a másodikat futva, az utolsót megint járva tesszük meg. Erősödve az utolsó harmadát is befutjuk, majd az első is. A pálya megfutásakor eleinte lehetőleg egyforma gyorsasággal, majd a végén

kis szorítással nagyobb erővel futunk. Mikor már a legbiztosabban, kimerülés nélkül befutjuk a távot, az induláskor is gyors kiugrással iramadunk neki, különösen a kisebb távolságoknál.

Maga az indulási jelre való gyors kiugrás sok gyakorlatot kíván. A kiállásnál az a láb legyen elől, melylyel elugorni szoktunk, hogy a kellő pillanatban a legerősebben tudjunk kiugrani. Számtalanszor kell próbálni izmaink és idegeink gyors engedelmességét, míg a kiugrás az indulási jelre rögtön megtörténik.

A training-futásoknál bármely távolságra el nem engedhető a lábhegyen való futás. A versenynél, a gyors futásnál egész talpunkkal tapossuk ugyan a földet, de igazi erős futást csak a lábhegyen való szaladásban nyerhetünk. A végső, leghatásosabb lökést lábunk fejével adjuk magunknak, ezt kell főképp erősíteni.

Ha esős idő, vagy körülményeink gátolnának a szabadba menni, helyesen pótolhatjuk szobánkban a futást a leguggolással és felállással. Még jobb ennél, ha „helyben futunk“ térdeinket magasra felemelve.

Az előnyös futásban a felső test előre hajlik, a karok a lassú futásban derékszög tartásban a mell mellett, gyors futásban lóbázva segítenek.

Ha már a versenytávolságot könnyen befutjuk, az akadályokat is bele vesszük a trainingbe. Természetes, előbb magát az ugrást is külön gyakorolva. — Az angol ugrásnál a földolog az, hogy a leugrás után rögtön tovább tudjunk futni, hogy az ugrással a

HARTL J.
(bécsi vívó tanár.)

futás gyorsaságából mit se veszünk. Ezt azért érzük el, hogy az akadályt mintegy átlépjük ugyanazon mozgásokkal, mintha futnánk. Ábban különbözik tehát a szokásos leugrástól, hogy nem két lábra ugrunk le, hanem egyre, és a másik lábbal nem az előbb lelépett láb mellé, hanem mindjárt tovább lépünk, gyors csapással. Így a leugráskor a rohamot a leguggolással nem veszítjük el, sőt ha gyorsan utána lépünk az előbb lelépett lábnak, még erősebb rohamot nyerünk.

Ez ugrás gyakorlásánál tehát ép az a fő, hogy a gát átugrása után rögtön tova szaladjunk. Az elugrást egyformán kell gyakorolni mindkét lábra, mert a gyorsfutásban, s a különböző akadályoknál nehéz kiszámítani, hogy mindig ugyanegy lábbal ugorjunk el. Különösen gyakorolni kell, hogy az akadályok előtt ép a legelőnyösebb helyről ugorjunk el, nehogy távolról ugorva felbukjunk. Ennek a gyakorlásánál az elugrási helyet fehér porral, vagy papírral jelöljük meg.

Mikor már az ugrásokkal együtt is kifutjuk a versenytávolságot, megfigyeljük, hogy erőnk- és ügyességünknek a távolság mikénti befutása a legmegfelelőbb. Ha az ugrásban gyengébbek volnánk, igyekezni fogunk a futásban előnyt nyerni, ellenkezőleg a gátak átugrásánál nyerünk ellenfeleink felett. Ha inkább kitartó, mint gyors futók vagyunk, társainkat eleinte előre eresztjük, bizva, hogy a pálya végén behozzuk a távot.

A lélegzés szabályos egyformasága a verseny. knél a változó gyorsaságok és ugrások miatt nehezen tartható be. Az ugrások után rendszer nagy lépésekben igyekezzünk a tüdő mozgását mérsékelni.

A training tartamát a verseny nagysága szabja meg és a gyakorló képzettsége. — Hanem a legerősebb embernek is kell legalább két hétig a legkisebb versenyre is készülni. E rövid idő alatt is bámulatos haladást lehet tapasztalni, ha a józan életrend szabályait és testerősítő gyakorlatokat lelkiismeretesen teljesítjük.

Az életrendre nézve igen kíváncsi, hogy az úgy osztassék be a verseny előtti napokban, hogy a verseny órája előtt a gyomor-nak kellő ideje maradjon az emésztésre. — A training utolsó napjaiban a versenytávolságot a nap ugyanazon szakában teljes erővel be kell haladni. És csak a verseny előtti nap marad pihenésre, hogy az izmok teljes frissességükben maradjanak. Még e napon is a verseny idejében sétálni kell és a legszigorubb életrendet be kell tartani. A verseny napján különösen vigyázni kell, hogy idegünk az önkénytelen izgatottságban nehegy annyira tufeszüljenek, hogy önuralmunkat a versenyen meg ne tudjuk tartani. — Ezért igen helyes a versenyre versenyekkel trainirozni. A küzdelem egymás ellen élénkíti teszi a sokszor unalmas magányos gyakorlatokat.

MASTER.

Velocipéd-kirándulások 1883-ban.

— Összeállította a Vermes Lajos, a budapesti Vasparipa-egylet alelnöke. —

Jan. 28. Távolság 19 kilométer, Budapest—Kispest és vissza, kirándulási idő 2 óra 30 perc, hajtási idő 1 óra 30 perc, Oherolly János, Vermes Lajos, Vermes Nándor, Hruschka Pál, Bp. K. E. tagjai.

Febr. 11. Táv. 54 kil. Budapest—Gödöllő és vissza, kir. idő 7 ó., hajt. idő 5 ó. 30 p., Vermes Nándor, Vermes Lajos, Honschka Pál, Bp. K. E. tagjai.

Márcz. 4. Táv. 32 kil. Budapest—Tétény, kiránd. idő 3 ó., hajt. idő 2 ó., Vermes Lajos, Vermes Nándor, Vermes Béla, Wunsche Emil, Kosztovich László, B. K. E. tagjai.

Márcz. 16. Táv. 138 kil. Budapest—Fehérvár és vissza, kiránd. idő 11 ó., hajt. idő 10 ó., Vermes Lajos, Vermes Nándor, Milovich Tamás, N. O. T. E. tagjai.

Márcz. 25 és 26. Budapest—Visegrád és vissza, Kőrösmezey Gusztáv Wunsche Emil, Forsché Román, B. K. E. tagjai.

Márcz. 26. Táv. 54 kil. Budapest—Gödöllő és vissza, kiránd. idő 9 ó., hajt. idő 5 ó., Vermes testvérek, Honschka Pál, Rossi Nándor, B. K. E. tagjai.

Ápr. 1. Táv. 540 kil. Budapest—Kassa és vissza, kiránd. idő 119 ó., hajt. idő 32 ó., Vermes testvérek B. K. E., Fröhlich Gusztáv N. T. E., Rosonyay Viktor M. O. T. E. tagjai.

Ápr. 8. Budapest—Vörösvár és vissza, Kosztovich László, Engl József, Wunsche Emil, Forsché Román, Günther Károly B. T. E. tagjai.

Ápr. 15. Táv. 190 kil. Budapest—Keszthely, kiránd. idő 29 ó., hajt. idő 11 ó., Vermes Nándor B. K. E., Vajkó György B. T. E. tagjai.

Ápr. 19. Táv. 191 kil. Győr—Budapest, kiránd. idő 24 ó., hajt. idő 17 ó., Vermes Nándor B. K. E., Szilassy Ferencz D. V. E. tagjai.

Ápr. 29. Táv. 230 kil. Budapest—B-Füred és vissza, kiránd. idő 52 ó., hajt. idő 16 ó., Vermes testvérek B. K. E., Rosonyai Viktor N. O. T. E., Fröhlich Gusztáv N. T. E. tagjai.

Ápr. 29. Táv. 156 kil. Brunn—Bécs, kiránd. idő 11 ó., hajt. idő 9 ó. 30 p., Lobmayer Imre.

Május 1. Táv. 260 kil. Budapest—Füzes-Afony és vissza, kiránd. idő 29 ó., hajt. idő 24 ó., Fröhlich Géza N. T. E., Vorhák Géza Sz. V. E. Terentói Béla N. T. E., Vermes testvérek B. K. E. E. tagjai.

Máj. 3. Táv. 260 kil. Budapest—Siófok és vissza, kiránd. idő 24 ó. 30 p., hajt. idő 20 ó., Juhász Andor D. T. E. tagjai.

Máj. 6. Táv. 260 kil. Budapest—Salgó-Tarján és vissza, kiránd. idő 37 ó., hajt. idő 27 ó., Vermes testvérek B. K. E. E., Vorhák Géza Sz. V. E., Fröhlich Gusztáv N. T. E. tagjai.

Máj. 13. Táv. 48 kil. Budapest—Pilis-Csaba és vissza, kiránd. idő 14 ó., hajt. idő 3 ó. 30 p., Kosztovich László, Vermes Béla, Engl József, Wunsche Emil, Forsché Román, Sturm László, Tóth István, Kőrösmezey G., Dietzl Gusztáv, Günther Károly, Pröckl Leo B. K. E. tagjai.

Máj. 14. Táv. 375 kil. Grätz—Budapest, kiránd. idő 56 ó., hajt. idő 25 ó., Vermes Lajos B. V. E. tagja.

Máj. 24. Táv. 68 kil. Budapest—Vác és vissza, kiránd. idő 11 ó., hajt. idő 7 ó., Phillipovich, Honschka Pál, Rossi Nándor B. V. E. E. tagjai.

Máj. 27. Táv. 455 kil. Budapest—Selmec és vissza, kiránd. idő 50 ó. 30 p., hajt. idő 34 ó., Vermes testvérek B. V. E. E. tagjai.

Jun. 10. Táv. 32 kil. Budapest—Tétény, kiránd. idő 2 ó. 30 p., hajt. idő 2 ó. 30 p., B. V. E. E. egyleti kirándulás.

Jun. 29. Táv. 362 kil. Magyar-Ovár—Bécs—Budapest, kiránd. idő 89 ó., hajt. idő 31 ó., Vermes Nándor B. V. E. E., Fröhlich Gusztáv N. T. E. tagjai.

Jul. 4. Táv. 696 kil. Budapest—Kolosvár és vissza, kiránd. idő 115 ó., hajt. idő 60 ó., Phillipovich Emil, Kárpáthy Béla B. V. E. E. tagjai.

Jul. 8. Budapest—Szt.-Endre, B. K. E. kirándulása (hivatalos).

Jul. 11. Táv. 136 kil. Budapest—Kocsárd és vissza, kiránd. idő 22 ó., hajt. idő 11 Adler Albert.

Jul. 27. Táv. 174 kil. Budapest—Szabadka, kiránd. idő 41 ó., hajt. idő 20 ó., Vermes Lajos B. V. E. E. tagja.

Jul. 30. Táv. 63 kil. Szabadka—Ada és vissza, kiránd. idő 11 ó., hajt. idő 6 ó., Vermes testvérek, Farkas József, Vojnich testvérek Sz. V. E. tagjai.

Jul. 31. Táv. 51 kil. Szabadka—Szeged, kiránd. idő 14 ó., hajt. idő 6 ó., Vermes testvérek Sz. T. E. tagjai.

Aug. 15. Táv. 138 kil. Budapest—Fehérvár és vissza, kiránd. idő 15 ó., hajt. idő 9 ó., a B. Vasparipa E. E. tagjai hivatalos kirándulása.

Aug. 26. Táv. 40 kil. Budapest—Hamzabég és vissza, a B. Vasparipa E. E. tagjai hivatalos kirándulása.

Szept. 2. Táv. 92 kil. Budapest—Szecső és vissza, kiránd. idő 15 ó., hajt. idő 10 ó., Vermes testvérek B. V. E. tagjai.

Szept. 8. Táv. 49 kil. Budapest—Maglód és vissza, kiránd. idő 7 ó., hajt. idő 5 ó., Vorhák Géza N. T. E. tagja.

Szept. 16. Táv. 54 kil. Budapest—Gödöllő és vissza, kiránd. idő 7 ó., hajt. idő 5 ó., a B. Vasparipa E. E. tagjai.

Szept. 30. Táv. 228 kil. Budapest—Veszprém és vissza, kiránd. idő 29 ó., hajt. idő 13 ó., a B. Vasp. E. E. tagjai.

Okt. 7. Táv. 54 kil. Budapest—Gödöllő és vissza, kiránd. idő 7 ó., hajt. idő 5 ó., Schleinz Károly, Mintsenty Gy., Wiener F., Phillipovich E., Klein-Mayer A. Fisch Miklós, Humayer József B. V. E. E. tagjai.

Okt. 14. Táv. 150 kil. Dinyés—Komárom, kiránd. idő 14 ó., hajt. idő 11 ó. 30 p., Fröhlich Gusztáv.

Okt. 21. Budapest—Vörösvár, Ehrlich I., Tóth Lajos, Natter Vilmos, Gallas Rudolf, Phillipovich Emil, Vermes Lajos B. V. E. E., Wunsch Emil B. V. E., Vértessy Oszkár B. V. E. E. tagjai.

Okt. 28. Táv. 56 kil. Magyar-Ovár—Győr és vissza, egy napon belül, Vermes Nándor B. V. E. E., Rozsonyai Viktor, Milovics Tamás M. O. T. E. tagjai.

Nov. 15. Táv. 80 kil. Budapest—Baracska és vissza, kiránd. idő 7 ó., hajt. idő 4 ó. 30 p., Phillipovich Emil, Vermes Lajos, Rick József, Kisfaludy József, Schleinz Károly B. V. E. E. tagjai.

Nov. 25. Táv. 145 kil. Budapest—Cegléd és vissza, kiránd. idő 19 ó., hajt.

BRANCHE JANKA
(a budapesti vitor-verseny győztese.)

idő 12 ó. Vermes Lajos B. V. E. E., Fröhlich Gusztáv N. T. E., Vuzevich Géza Z. V. E. tagjai.

Decz. 8. Táv. 14 kil. Budapest—Rákos és vissza, kiránd. idő 1 ó. 30 p., hajt. idő 1 ó. 30 p., Hromatko M., Szikszay testv., Bokelberg Ernő stb. stb. B. P. E. E. tagjai.

Decz. 23. Budapest—Kerepes és vissza, kiránd. idő 1 ó., hajt. idő 1 ó. 20 p., Schlein Károly, Vermes L., Phillipovich E., Tóth Lajos, Wiener Teri. stb. stb. B. V. E. E. tagjai.

Decz. 31. Budapest—Cinkota és vissza, kiránd. idő 2 ó., hajt. idő 1 ó. 30 p., Vermes testv., Phillipovich E., Ehrlich J., Tóth L. stb. stb. B. V. E. E. tagjai.

Csónakázók trainingje.

(I.) Hazánkban az evező-sport oly gyönyörűen halad két év óta, hogy bizton reméljük, miszerint e téren jövő ezer évi fenállásunk megünneplésekor tartandó regattán mind evezősök, mind csónakok tekintetében a külföldiek ellenében megálljuk a sarat. Ez idén tartandó regatta-propositioi előttünk fekszenek, nehány hét választ el a regattától, ideje, hogy lassan megkezdődjék a training, melyhez legyen szabad egy-két szót szólnunk, s veterán evezősöktől nyert ajánlatokkal evezőseink elé lépni annyival is inkább, mert irodalmunk e téren igen silány s a külföldi utasítások nagyon kis mértékben felelnek meg viszonyainknak.

Traininghez általában csak haladottabb evezős kezdjen, ki tökéletes egészségnak örvend és elég férfiúi erőt érez magában a training alatt többször előforduló kisebb elriasztó kalamitások ellenében is föltett szándokát keresztül vinni. Helyes, ha a trainirozó többed magával folytatja a traininget, s csak olyanokkal áll egy szakaszba (crew) kikkel rokonszenvezni tud. Az egymás iránti bizalom ez embrija az önzetlen összeműködésnek egy sportnemben sem szükséges annyira, mint az evezésnél, hol a tagok teljesen egymásra vannak utalva. Tapasztalatból állítjuk, hogy oly szakasz, melynek tagjai között csak színlelt bizalom és sympathia volt, a training megkezdésekor nagyon ritkán jelent meg a gyakorló téren, és akkor is csak úgy, ha a szakasz parancsnok szava, vagy clubjának érdeke egyenesen ráparancsolták. Győzelemről ilyenkor nem igen lehet szó.

Ezek figyelembe vételével, ha egy szakasz megalakult az első lépés egy tapasztalatban öregebb, már versenyzett tagtársat tanítól felkérni, kit kellően informálnak a verseny napja, órája, pályahossza s a csónaknem felől és kiből valamennyien teljesen megbiznak. A csónakban kiki azon helyet foglalja el, melyen versenyezni akar, a tanító a kormányos helyre ül, s legalább három ízben nagyobb kirándulások teendői. Ezen próba-evezések alatt a tanító az evezőket kiösméri s ezek után tapasztalatait a szakasznak elmondja, mire a szakasz határoz akar-e trainirozni vagy nem. — Ha igen, úgy a tanító előadja nézeteit s utasításait természetesen a szakasz ohajának tekintetbe vétele mellett, ha azok t. i. méltányosak, kijelöli a tanuló csónakot, mert a verseny-csónakba csak legfeljebb két héttel a verseny előtt szabad beülni s megfogadtatja a szakasz által, hogy utasításait pontosan teljesítik.

Ezen előlépések után a training öt-hat héttel a verseny előtt megkezdődik, melyből három négy hét az *előtraining* s két hét a *szoros training*.

A mely nap reggelén a training megkezdődik, előtte való nap 10 órakor estve a józanon lefekvés kötelező, másnap reggel 6 órakor felkelés után az ágy rögtön betakarandó, hogy ki ne hűljön; öltözködés; az öltözet álljon egy hosszúujjú tricótingból, tricót alsó nadrágból s ezekre veendő a rendes napi, kissé melegebb ruhadarabok, sarkatlan, kitaposott cipők, flanel sapka, egy nagyobb selyemkendő a zsebbe s felöltő a vállra vetve. A belső ablak kissé ventiláció tekintetéből kinyitandó s most lassu léptekkel a tanító által kijelölt futóhelyre menendő, hol a szakasz pontosan összejön miután a felöltő levétetett lassu futás 5 perczig; utánna 5 percznyi lehető gyors gyaloglás. Ha valaki nem állja ki az 5 percz futást eddig fut mig bir s a többi időt a 10 percz kiegészítéséig gyors gyaloglással tölti ki. Futás után a selyemkendőt nyakra kell tenni, fülig felhuzni s a felöltőt felvéve lassu nyújtott lépésekben haza kell menni. Ablakbezárás, levétkezés s tricót ing és triconadrágban lefekvés a még meleg ágyba. A takaró — mely álljon egy lepedőből s e föltt egy paplanból és dunnából — fejfőle is huzandó s a test oldalt fekvé kinyújtottan elhelyezendő. Rövid idő múlva kezdődik az izzadás; kellemetlen helyzetben egy félóra töltendő, a takarók successive lassan eltávolítandók s felkelés után kissé járkálni kell, hogy a test lehüljön. Jó lehülési mód a kézesuklyokat pár perczig hideg vízbe tartani. Lehülés után a tricók levétendők s az egész test egy szivacsosál jól megmosandó.

Ha a körülmények megengedik, három perczig tartó hideg fürdés mely alatt a csuklyók folyton dörzsöltetnek a tenyerekkel. Fürdés után jó ledörzsölés s rendes toilett. Ez után az ablak kinyitattik

párszor fel és alá járkálni, hogy a szoba levegő egalizáltassék. — Ezután a reggeli. Ez álljon egy csésze hideg thea két hig tojásból vagy sovány rántottából, egy száraz zsemlyével, utánna kis pihenés s menés a rendes napi foglalkozáshoz.

Azoknak kik 2 óra felé ebédelnek, tanácsos, ha határozott — étvágyat éreznek — mert kis étvágya az embernek az egész training alatt még ebéd után is van, — 11 órakor egy szelet sovány füstölt sodar, füstölt hus, vagy füstölt nyelvet egy száraz zsemlyével, és egy kis pohár vízzel élvezni. Kik 12 órakor ebédelnek, csak ha igen éhesek a fentiekből csak keveset.

Az ebéd álljon kis tányér tiszta marhahus leves egy tojással, 250 gramm marhasült (beafstek) sok zöld főzeléssel, 240 gramm másféle hus vagy hal sok salátával, disznóhus semmikép sem; kevés gyümölcs két deciliter könnyű vörös bor kevés vízzel s két száraz zsemlye.

Ebéd után pihenés fekvőhelyzetben a meddig jólesik, de a világért sem alvás. Ha eleinte az ember elálmosodik igen jó ellenszer ebéd után az arcot jól megmosni. — Azután kis séta s legkésőbb 1/2 6 órakor a csónakban gyakorlat 8-ig kiszálás után lehülés 5 percznyi fürdés vagy zuhany flotirozás s a vacsorához, mely álljon 250 gr. beafstek salátával egy száraz zsemle 3 deczi könnyű vörösbor kevés vízzel vacsora után kis séta és pont 10 órakor lefekvés. Ezen életmód tartandó be a versenyig azon megjegyzéssel, hogy a futás naponta fokozódó gyorsasággal történjék az egész 10 percz alatt s mikor a testtől a fölösleges zsír eltávolítatik mit érzünk ha kis bágyatagság mellett gyöngébbek vagyunk s reggel nem izzadunk sokat a futás besztintetendő s helyette gyors séták teendők reggel. Az esti gyakorlat pedig csak rendesen tovább folyik mig a szakasz szép stylusban s jól evez. Ajánlatos a gyakorlatok alkalmával különösen a tuánning elején a helyeket cserélni elővigyázat s netalán a szoros raining alatt szükségesnek mutakozó helycsere matt.

Az egész raining alatt tilos a dohányzás, a dohányzást legjobb tucessive az első két hét után pedig végkép elhagyni, kártyázás, regényolvasás, kéjelgés s felfújó ételek, mint burgonya, száraz hűvelyes főzelék, alma szeszes italok a fentirt határokon túli élvezetes egyáltalában minden idegeket izgató cselekmény kerülendő. Koronként megvan engedve különösen a délutáni órákban ha gusztusa van fagyalt finomabb gyümölcsös tészta kis mértékben élvezete. Zsiros ételektől óvakodni kell. Ha nagyon rossz idő miatt lehet tlen az evezés, helyette könnyű súlyokkal derék és csukló gyakorlatok tartandók.

Sok zöld főzeléket azért kell enni, hogy naponta könnyű széke legyen, a husnak zöld főzelék nélküli élvezete gümöket támaszt, melyek fájdalmasá teszik az ürülést. Ügyelni kell a test tisztán tartására.

Gyakoriak a training alatt a pollutiók s ezeknek eleje veendő csak ingbeni alvás és az által, hogy lefekvés előtt lazán a hasra egy szalag köttetik, melyen egy lapo-as gumó van, mely a hát gerince táján helyezendő el. Alvás közben, ha hátra dőlünk, a gumó nyom, felébredünk; vizeljünk s ismét lefekszünk, nyomban elalszunk, ez különösen az első napokban előszokott fordulni, de a test csakhamar megszokja az oldalalvást s minden aggály megszűnik.

Hasfájás ellen egy kis pohár forró tojás, groc.

Vér és más hólyagok, melyek a kézen gyakoriak, carbolos vattával betakarandók s reá keztyű huzandó. Kesztyűben evezni adig, mig a hólyagok el nem multak.

Ha ezen most mondottakra három négy hétig ügyelünk s a tanítónk jól vezette a gyakorlatokat, igen erősnek érezzük magunkat, megkezdhetjük a szoros traininget, melyről jövő számunkban szólunk.

Távgyaloglás Komáromtól Érsekújvárra.

Érsekújvár és vidéke sport kedvelői f. é. május hó 18-án távgyaloglási-versenyt rendeznek, melyre a résztvevni szándékozók f. é. május hó 12-ig alól-írott bizottsági-tikárnál jelentkezhetnek. — A gyaloglási távolság 33 kilométer és pedig Komáromból (a Vág-hídtől) Érsekújvárra (a Nyitra hídig). — Indulás Komáromból 6 órakor reggel. Úgy az indulási mint a végpont lobo-gókkal lesz jelezve. Díjak: I. díj 6 drb arany. II. díj 3 drb arany. III. díj 1 drb arany érez díszítésben Érsekújvárott, 1884. év ápril h5 23-án. A Rendező bizottság nevében: Hofer Ferencz elnök. Felix János alelnök. Galgóczy Gyula titkár.

Feltételek: 1) Jelentkezhetnek mindazok, kik eddig első díjat nem nyertek. — 2) Az I díj csak az 5 órán belül érkezőnek adatik ki. — 3) A versenyzőknek a futás vagy ugrás nincs megengedve, szintúgy a gyaloglást elősegítő segédezközök használata sem. — 4) A versenyzők útközben ruházatukban könnyítést nem tehetnek. 5) Tét 3 frt, mely a jelentkezéssel egyidejűleg fizetendő és vissza nem adatik. 6) A versenyzők által ez alkalommal viselendő jelvények színei bejelentendők.

A verseny *sorrendje* a következő: 1) *Indulás Komáromból* (Vág-hídtől) pontban 6 órakor reggel. — 2) *Díj-kiszátás* a versenyzők beérkezése után. — 3) *Társas-ebéd* d. u. 1 órakor Érsekújvárott a Bittó-féle vendéglő éttermében (egy teríték 1 frt 50 kr.) — 4) *Táncestély* az „Arany Oroszlán”-hoz cím-

zett vendéglő disztermében esti 8 órakor, melyre a hölgyek kartonruhában kéretnek megjelenni.

Belépti díjak: Érsekújvárott a Nyitra-híd előtti bekerített térségre — 30 kr. A táncestélyre személyenként 1 frt 50 kr. — A tiszta jövődelem jótékony célra fordítottatik. — A Nyitra-híd előtti bekerített térségen a verseny napján d. e. 9¹/₂ órától kezdve az „érsekújvári önk. tűzoltószázad“ zenekara fogja a n. é. közönséget mulattatni.

Különfélék.

CSÜTÖRTÖK HELYETT KEDD! Lapunk eddig minden csütörtökön jelent meg; miután azonban a versenyek legnagyobb része vasárnapra esik, hogy ezekről gyorsabban hozhassunk értesítést, a jövő számtól kezdve a „Herkules“ minden *kedden* fog megjelenni. — Minden új lapnak adminisztrációja sok bajjal járván, t. előfizetőink elnézését kérjük s ez esetleg elmaradt példányokat egy levelező lapon szíveskedjenek a kiadóhivatalnál (Aigner L. könyvkereskedése, vácz-uteza 1.) reklamálni, ugyan ide küldendő az előfizetési pénz is, melyet bármely hó elsejétől elfogadunk.

„Herkules-díj.“ A „Herkules“ szerkesztősége tudván azt, mennyire elősegítik a testgyakorlatok terjedését a versenyek ezeknek emelésére minden eszközt felhasznál, s a testgyakorló egyleteknél ezek elérésében koronként egy-egy versenydíj följárásával is készséggel támogatja. Sőt már a legközelebb kinálkozó alkalmat is, a „Magyar athletikai club“ májusi viadalát felhasználja arra, hogy egy *tisztelet-díjat* tűzzön ki a *sulyemelés* első győztesének. A „Magyar athletikai club“ elnökségét hivatalosan is értesítvén erről, a viadal hivatalos programja ily alakban fog megváltoztatni. Miután pedig a „Magyar athletikai club“ még megjelenése előtt sietett lapunkat hivatalos közlönyül választani, sőt hivatalos átiratában kitűnő támogatását ígérte a „Herkules“-nek, mi szívesen leköteltük magunkat arra, hogy a „Magyar athletikai club“ *viadalaira a jövőben minden évben egy verseny-díjat adjunk.* A „Herkules-díj“ tehát rendes pont lesz ezental a „M. A. C.“ viadalainak programjában, s mi megtisztelve érzzük magunkat, ha athletáink küzdelemre érdemesítendik a „Herkules-díj“-at.

Az Orczy-kertnek egy részét tudvalavólag a honvédelmi miniszterium átengedte öt évi használatra a „Magyar athletikai clubnak“, mely azt közel ezer forint költséggel versenypályának rendezte be, s itt tartotta viadalait. Az ötödik év most fog letelni, s mint értesülünk, a honvédelmi miniszterium továbbra nem akarja átengedni a helyet a „M. A. C.“-nak, miután a Ludovika akadémia újjászervezésével a növendékek gyakorló területül akarják ezt használni. Ez mindenesetre nagy csapás a „M. A. C.“-ra, melyet csak az által lehet enyhíteni, ha az Orczy-kertben más helyet enged át a miniszterium az athletáknak, a mit valószínűleg meg is fog tenni.

A margitszigeti népünnepélyen, melyet a nőképző-egylet rendez, máj. 28-án, tornászati és athletikai produkciók is lesznek. A program még nem készült el de terveznek három velocipédversenyt, egy-két verseny-futást és a bécsi vívónok meghívását. Ez utóbbi kétséggel legtovább vonzóerővel bírna a közönségre.

A tornatanítói vizsgálatok a félévi tanfolyam végén 5, 6, és 7-én lesznek a „Nemzeti Tornaegylet“ csarnokában. A közoktatásügyi miniszterium részéről Jálcs Dénes min. titkár fog szerepelni biztosként. E tanfolyam előadói dr. Tordai Ferencz, Bockelberg Ernő és Maurer János voltak.

Külföldi vendégek fognak érkezni Budapestre a május 22-iki gödöllői versenyek alkalmából; a krainburgi „Turn-verein“ két tagja *Ulrich Antal* és *Wietfeld Henrik* jönnek ugyanis a magyar fővárosba — velocipéden. E versenyekre *Zmertych Iván* is le fog jönni Budapestre.

nyek alkalmából; a krainburgi „Turn-verein“ két tagja *Ulrich Antal* és *Wietfeld Henrik* jönnek ugyanis a magyar fővárosba — velocipéden. E versenyekre *Zmertych Iván* is le fog jönni Budapestre.

Győrtől egy tornaacsarnok építésének költségeire *Magvassy Mihály* ismert tornatanár és tornaintézet-tulajdonos május hó 24-ikén és 25-ikén nagy népünnepélyt rendez 24-ikén délután érkeznek Győrbe a budapesti velocipédisták, s Bécsből Hartl vívótanár nyolcz amazonjával, az utóbbiak még aznap este föllépnek a színházban; másnap 25-ikén d. u. a nagy erdőben velocipéd-versenyek, futások s mindenféle torna és athleta játékok lesznek, este pedig tűzijáték és tánczvigalom. *Magvassy* a „M. A. C.“-ot is meghívta az ünnepélyre, mit a választmány köszönettel vett tudomásul, s valószínű, hogy a club több tagja felmegy Győrbe ez alkalomra, bár a club mint testület nem vesz részt a rendezésben, a minthogy eddig sem vett részt ily ünnepélyekben. Mindenesetre már csak a jótékony cél iránti tekintetből is óhajtjuk, hogy *Magvassy* ur buzgolkodását siker koronázza, s erre nézve különösen sokat tehetnek a győri csónakázó-egyesület és a győri — hölgyek

A bécsi „Regatta Verein“ rendkívüli közgyűlésén (e hó 22-én) elhatározták, hogy az egylet a „Deutscher Ruderverband“-ba nem lép be, miután az Ausztria-Magyarországon fennálló Regatta egyletekkel szemben „külföldi“-nek tekintetik. Elhatároztatott továbbá, hogy e Regatta-Verein által 1884-ben megtartandó versenyeken a „Deutscher Ruder-Verband“-nak 1883-iki versenyszabályai mérvadók. A választmány egyidejűleg megbízott, hogy a bécsi Regatta-Verein részére külön versenyszabályokat dolgozzon ki s azt a legközelebbi közgyűlés elé terjessze.

Az utolsó kerékkorcsolya estély ez évadban f. hó 26-án volt a bécsi „Rollschuh-club“-ban. A kerékkorcsolyázás katona-zenekari hangversenynyel és táncmulatsággal volt összekötve és kitűnően sikerült. Az estély legérdekesebb pontja azonban három urhölgynek mutatványa volt három ur által vezetve. *Sarjori k. a.* (Leikauf ur által vezetve), *Flugmacher k. a.* (Stein ur által vezetve) és *Gyorgyevits k. a.* (Jokl ur által vezetve), oly gyönyörű figurákat mutattak be a korcsolyán, a minőket nálunk a jégen férfaktól is igen ritkán lehet látni.

16 km.-t 51 perc és 20 mp. alatt futott be *W. Georg* ismert angol athleta a londoni athletikai club idei tavaszi viadalán. Ez eredmény a szakemberek futása mellett is páratlan. Csak egyetlen profesionatus futó *Deerfoot* közelítette meg 1863-ban ezidőt, a 10 angol mértföldet 51 p. 26 mp. alatt futva be. A vers nyre 24-en növeztek a különböző athletikai clubokból. iHandicap lévén mikor már Georgindult, az először indítottak másfél km-ternyi utat tettek meg. E nagy hátrányt már a 8-dik mértföldnél behozta Georg és innen mindvégig vezetve körülbelül 400 meter előnnyel érta célhoz. Futása a verseny végén is szép volt. Az egyes mértföldeket következő idő alatt futotta be: az 1. mfdet 4 p. 52 mp. alatt, a 2. mfdet 2 p. 1. mp., a 3. mfdet 15 p. 6 mp., a 4. mfdet 20 p. 14 mp., az 5. mfdet 25 p. 25 mp., a 6. mfdet 30 p. 56 mp., a 7. mfdet 35 p. 46 mp., a 8. mfdet 40 p. 58 mp., a 9. mfdet 46 p. 12 mp., a 10. mfdet 51 p. 20 mp. alatt.

Bordeauxban velocipéd-verseny lesz május 4-ikén, melynek propositióit a párisi „L'Evenement“ után a következőkben ismertetjük: I. kezdők versenye (bycicle) a „Veloce-Club Bordelais“ tagjai számára, 3000 méter. II. Haladot-taksik versenye, 3000 méter III. Trycicle-verseny 5000 méter. IV. Nagy nemzetközi verseny (bycicle) 10,000 méter. V. Bajnoki verseny (trycicle) 5000 méter. VI. Nemzetközi-verseny (bycicle) 4000 méter. VII. 3000 méteres bycicle verseny és VIII. Városi-díj, handicap (bycicle) 2000 méter: a díjat Bordeaux városa adja.

A hamburgi Sport-Club tavaszi viadala május 25-én lesz. A verseny propositiók a következők: 1. Távugrás. — 2. Magas ugrás. — 3. 100 méteres sik-verseny kezdők szá mára. — 4. 100 méteres kibívási díjjal, mely csak kétszer

2
5-4

E l e g á n s

felöltők	9 frttól	}	szabott árak
öltönyök	18 frttól		
divat-nadrágok	5 frttól		
öltönyök, gyász	25 frttól		
Gyermek-öltönyök	14 frttól		

(Minden tiszta gyapjuból, legújabb divat szerint, gondosan készítve) a legfinomabb minőségig. Megrendelések mérték szerint. A legfinomabb angol, francia és brünni szövetek legnagyobb választékban

Rothberger Jakabnál

es. és kir. udvari szállító

Budapest, Kristóf-tér 2. sz. I. em.

(Az árak minden egyez darabon ki vannak tüntetve.)

2
5-4

E l e g á n s

felöltők	9 frttól	}	szabott árak
öltönyök	18 frttól		
divat-nadrágok	5 frttól		
öltönyök, gyász	25 frttól		
Gyermek-öltönyök	14 frttól		

(Minden tiszta gyapjuból, legújabb divat szerint, gondosan készítve) a legfinomabb minőségig. Megrendelések mérték szerint. A legfinomabb angol, francia és brünni szövetek legnagyobb választékban

Rothberger Jakabnál

es. és kir. udvari szállító

Budapest, Kristóf-tér 2. sz. I. em.

(Az árak minden egyez darabon ki vannak tüntetve.)

Mumm, Mercier, Moet et Chandon, Heidsick, Cliquot, Roederer pezsgők, hamisítatlan francia Cognac, — Brizard — Bordeaux, Focking — Amsterdam, Benedictine — Fécamp, Chartreuse — liqueur, — Bordeaux, Rajnai, Spanyol, Olasz, Afrikai borok

valamint

magyar és erdélyi, asztali és pecsénye borok
r a k t á r a

Lobmayer János Ferencznél

BUDAPEST,

10 IV., Károly-körút 18. szám. 3-3

Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgál.

győzelem után adatik ki, föltéve, hogy védő is akadt. 5. 300 méter sikkverseny. Handicap. — 6. 200 méter sikkverseny. Handicap kezdők számára. — 7. Gátverseny 150 méter 10 gáttal. — 8. Versenygyaloglás 1610 méter. — 9. Versenyfutás 1610 méter. — A verseny szabályokból megemlítsük méltónak tartjuk, hogy kezdőknek a 16. évet meg nem haladott ifjakat tekintik. Továbbá igen helyes az indításhoz azon irázkedés, hogy a ki az adott jelnél hamarabb kilép először 1 méterrel, másodszor 2 méterrel messzebből indíttatik. A 3-ik korai kilépés disqualificatiót von maga után. A versenyeknél csak tiszteletdíjak adatnak.

A Magyar Athletikai Club igazgató választmánya, f. évi ápril 25-én tartott r. ülésén, a május 12-iki nyilvános viadal pályabíráiul megválasztotta: A jury elnökéül: Kisbaári Kiss Ferencz, (a Club 1-ső alelnökét). Jury-tagokul: — Szilágyi Dezsőt, Hentaller Lajost, Gróf Zichy Jenőt, Lisznyay Damó Tihamért és Szokolay Kornélt. Időmértül: Palocsai Horváth Emilt. Terméruil: Dr. Rács Gézát. Indító: club művezetője. Jegyző: club titkára. A viadal programja a május 3-iki nevezési zárnapi után fog csak közzététethetni. A már közzölt részletes verseny proposíciók, a Club titkárságánál kaphatók.

Az Elsteren Lipse mellett, mint német lapokban olvassuk, még a tavasz folyamán nagy nemzetközi regatta lesz.

„Ahoi!” Ezzel a címmel *Berlinben Glasenepp* havi folyóiratot indít meg a vitorlázó sport, tengerészet, halászat stb. számára. „Ahoi!” a tengerészek szokásos kiáltása.

Hócipőkkel volt versenyfutás e hó első felében Laplandban, melyet dr. Dickson rendezett. A versenyzők óriási gyorsaságot fejtettek ki a hócipőkben. A ki az első díjat megnyerte, a grönland-utazó Pava Lars Thourda a 20-6 mértöldnyi pályát 21 óra és 22 perc alatt futotta be, beleszámítva ebbe a pihenésre fordított másfél órát is. Kilencz díjat osztottak ki 25—250 korona aranyig. Több díjat nyert pályázó a verseny előtt még 6 9 mérföldet tett meg, míg a versenytérre ért. A norvégek közül senkisémet vett részt a versenyben.

„HERKULES“

Általános testgyakorlati képes hetilap.

Előfizetési ára.

Negyedévre 2 forint. — Félévre 4 forint. — Egészévre 8 forint.

Az előfizetési pénz legcélszerűbben póstautalványon a kiadóhivatalba *Aigne Lajos* könyvkereskedésébe (Budapest, Váci-utca 1. sz.) küldendő.

A jeles munkatársak folyton szaporodó névsora biztosítékot nyújthat a lap tartalmának értékére.

A torna szakértői és kedvelői közül a következők ígérték meg szíves támogatásukat: **Bartha László, Berecz Tivadar, Bokelberg Ernő.** (N. T. E. művezetője és a „Torna-ügy” szerkesztője.) **Dr. Biró Géza, Gergelyi Jakab** (az ó-budai tornaegylet elnöke.) **Halász Zsigmond** (M. A. C. művezetője.) **Dr. Herczeg Mihály, Dr. Hajnóczy R. József, Jenny Antal** (budapesti tornaegylet elnöke.) **Keresztessy Sándor** (N. T. E. vivő- és torna tanára.) **Magvassy Mihály** (tornatanár.) **Porzolt Lajos, Dr. Reich Miklós, Dr. Szádeczky Lajos** (tornatörténet.) **Szafka Manó** (tornatanár.) **Szédlacsek Lajos** (a „Tornaügy” szerkesztője.) **Szoke István** (a „Tornaügy” szerkesztője.) **Dr. Torday Ferencz** („N. T. E.” orvosa.) **Dr. Zsinger László, Zsinger Mihály** („Bp. T. E.” művezetője) stb.

A különböző testgyakorlatok kedvelői közül pedig a következők ígérték meg lapunknak szellemi támogatásukat: **Adorján Sándor, Dr. Baintner Hugó** (Kolozsvár.) **Br. Braunecker Ármánd, Dessewffy Arisztid** (a „M. A. C.” alelnöke.) **Egerváry Gyula** (a „Vadászati védegyelet” titkára.) **Gr. Eszterházy Mihály** (a „Balatoni vitorlázó egyelet” és a „Galamblovész egyelet” elnöke.) **Dr. Felméry Lajos** (Kolozsvár.) **Faur Kornél Fülepp Kálmán** (a „Nemzeti hajósegyelet” igazgatója.) **Hentaller Lajos, Palocsai Horváth Emil, Kacsóh Lajos, Kalmár István** (Szeged.) **Komlódy Gyula, Dr. Koroda Pál, Kosztovics László** (a „Kerékpár-egylet” alelnöke.) **Gr. Kinszky Nusi, Kisbaári Kiss Ferencz** (a „M. A. C.” I. alelnöke.) **Dr. Lisznay Elemér** (a M. A. C. orvosa.) **Dr. Molnár Ignác** (Berlin.) **Mihákovics Tivadar** (Győr.) **Dr. Milkó Izidor** (Szabadka.) **Gr. Nádasdy Ferencz** (a „Vadászati védegyelet elnöke.”) **Papp Józsa Pataky László** (Páris.) **Perlaky Kálmán, Rákosi Viktor, Salamon Ö. Jenő, Sárkány János Ferencz** (a „Vadász- és Versenylap” s a „Vadászlap” szerkesztője.) **Somogyi Gyula** (Bécs.) **Sziklay János** (a „Balaton-egylet” titkára.) **Szokolay Kornél, Gr. Teleki Géza** (a „Hunniá” csónakázó egyelet elnöke.) **Legifj. Gr. Teleki Sándor, Dr. Varró Indár, Vermes Lajos** (az „Előre” vaspárpá egyelet alelnöke.) **Gr. Zichy Jenő, Gr. Zichy Rezső, Zmertich Iván, Dr. Zsögöd Benő** (Nagyvárad) stb.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tornász. Az ön ezike éppen a tizedik, a mely azzal kezdődik, hogy „csak ép testben lakik ép lélek”, az ilyen régi nagyon ismert igazságokat csak új formába öntve lehet a közönség elé tálni; kevesebb frázist és több szakszerűséget kérünk. — **Kezdő** (Bpest). Kitiűő velocipéd a „D. H. F. Premie Bicycle”, körülbelöl 200—240 ft lesz az ára, különben forduljon Schlein K. és Kosztovits L. urakhoz, tőlük pontos fölvilágosítást kaphat. A legolcsóbb kétkerekű velocipéd 150 ft. — **„Néhány szó a tornázásról”** (Körmöczbánya). Még nem olvashattuk át. — **T. V.** (Bpest). Csak tetemes változtatásokkal közölhető. — **Cox** ur szíveskedjék szerkesztőségünket meglátogatni bármely délután 3 és 5 óra között. — **„Távugró”**. A legnagyobb távolság, mit magyar tornaegyletekben megugrottak, tízenyolcz bécsi láb; Kinszky Nosi gróf azonban hírszerint ennél is többet ugrik. — **Baka.** Tauglich. Besoroztuk. — **D. L.** (Bpest). A „Sportsman” Londonban jelenik meg — naponként.

CZIM- ÉS CZIMER-
FESTÉSZET

Zászló és díszítési cikkek
GYÁRA

Választási zászlók

Himzett és festett
EGYLETI ZÁSZLÓK,
EGYLETI JELVÉNYEK

fémről és zománczozott.

és jelvények.

RUMBOLD B.

6

Budapesten, IV. Muzeum-körút 29. sz.

5-5

PAPIR-LAMPIONOK
LÉGGÖMBÖK
TŰZI JÁTÉKOK

Alapított 1842.

KÉPES ÉS RÉSZLETES
ÁRJEGYZÉKET
kivánatra bérmentesen

Alapított 1842.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.
Egyes szám 20 kr.
Hirdetési díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertellen leveleket nem
fogadunk el.

A versenygyaloglás.

Igazán véve a dolgot, *versenygyaloglást* Magyarországon még igen keveset rendeztek; alig kettőt. Rendszeresen csak járási és futási versenyek vannak s nem olyanok, melyeken akár futva, akár járva lehet s csak épen hogy *gyalog* kell a távolságot hátrahagyni. Középtávolságra helyes is a gyaloglás e két nemére külön versenyt rendezni, de a már mértőföldre terjedő versenynél, a hol a járás ellenőrzése is nehéz — hogy t. i. mikor megy át futásba — leghelyesebb a versenyző tetszésére bízni: futva-e vagy járva vagy felváltva tartja kedvezőbbnek a gyaloglást.

Vége is az a dolog veleje, hogy ki tud tisztán emberi erejével bizonyos utat hamarabb megtenni, és tény, hogy a *szabadgyaloglásban* feltétlenül szebb eredményt lehet elérni, mint akár külön a futásban, akár külön a járásban.

Egyik embernek teste alkalmasabb a nagy járási lépésre, másiké a futó lépésre, egyiknek tüdeje elszorul a futásban, másiké szabadon működik. És mindenkinek a járás és futás lassú váltakozása részben pihenést nyújt. A nagy lépésekben lábunk és derekunk izmai elfáradnak s ha ugró, vagy futó lépéssel gyalogunk tovább, ezeket a munkában némileg más izmok helyettesítik. A futásban már ziháló tüdő a hosszú járási lépésben újra kipihen.

De nem csak testünk, hanem lelkünk is felfrissül, szórakozik az ily változó gyaloglásban. Az egyforma lépésekkel menő egyének arcán az unalom, a lelki bágyadság ül, míg a futás és járás lelkünkben is folyton változó gondolatokat kelt. — Míg csak egyformán gyalogunk, szellemünk csak az ut hosszával s erőnk sokszor csüggesztő mérlegelésével foglalkozik, de ha változtatjuk menési módunkat, minden változás felfrissít; nemcsak mert testünk újabb mozgása lelkünkre is hat, de főképp, mert mindig éber

figyelemmel kísérjük minden mozdulatunkat, hogy mikor volna helyesebb futni vagy járni.

Továbbá — s ez a legmeggyőzőbb ok, mely a szabadgyaloglás mellett szól — az ut változása természetesen menésünket is változtatja; a hegyre fel lépésben megyünk, de a völgybe le futunk, ha erőnk nem akarjuk a hátramaradásra fordítani. Ha árok, vagy más akadály van előttünk, átugorjuk, s a mellett, hogy időt nyerünk, erőnk is takarítjuk. — Mily nevetéses erőlködés a meredek lejtőn lépésben lejönni s mily frissítő a könnyű futás, a természetes lejtő. — És e mellett kedélyünk minden kis ugrásnál és lejtőnél élénkül, a hegyre felmenetelnél vigasztaljuk magunkat a lejtő könnyű lefutásával. A sima jó talajon neki-neki iramodva ugrálva sietünk előre, míg a rossz uton hosszú lépésekkel gyalogunk. Csak úgy repül így felettünk az idő s fogy előttünk az ut.

Hanem mindezen előnyök mellett az ily gyaloglásban nagyon óvatossá legyünk, nehogy a futásban túlságosan kifáradva, ne tudjunk elég gyorsan járni s magunkat meghűtsük. Mindig csak addig fussunk, míg könnyebben haladunk a járásnál. E mellett a járás is elég gyors maradjon.

Versenyre ily gyaloglással csak hosszúságú gyakorlatok és próbálgatások után menjünk. Előbb ismerjük ki testünket, hogy mily módon bírunk ki többet. — A gyaloglást a *járással* kezdjük meg, hogy izmaink beemelegedjenek a munkába. S verseny végén, különösen, ha ellenfelünk szorít, futva haladunk. De a célzon még túl is tovább kell járnunk, hogy bajunk ne legyen.

A nagy utakban a pihenés előtt lassú, hosszú lépésekben kell járni, majd sétálgatva lehűteni a testet. Futás közben megállni nem szabad, sem enni vagy inni.

A nagyon meredek hegyről jobbra-balra kigyóvonásban futunk

A „HERKULES” TÁRCZÁJA.

A „májusi futók” Bécsben.

Bécs, május 1.

A nép szokásai igen ritkán változnak; a mily kevésbé ragaszkodik az uri világ a divat állandóságához, ép annyira hű marad a nép mindig a régi hagyományokhoz. Sok évtized, sőt néha század is kell hozzá, hogy valamely népszokás eltörlődjék a föld színéről. Bécs öregebb lakói tanúi voltak, mint halt ki lassanként egy igen kedves népszokás: a „májusi futás”.

Május elsejét, mint a tavasz kezdetét, megünnepelni minden nemzetnél szokás már régi idők óta kezdve. Önöknél Budapesten e nap reggelén katonabandák járják be a városligetet s a „májusi fa” is sokfelé látható, többek közt még a szemetes kocsiokon is. Nálunk Bécs lakossága is siet e napon ki a zöldbe, a Praterbe s az előkelő világ szintén ide kocsizik.

A régi jó világban s még e század első évtizedeiben is a mostani „*Mai-Fahrt*”-ot a „*Mai-Lauf*” helyettesítette s kétségkívül sokkal érdekesebb és hasznosabb is volt annál.

A kedélyes bécsieknek itt ugyanis az volt a szokásuk, hogy minden május elsején *versenyfutást* rendeztek a Prater fő fasorában kora reggel.

Rendkívüli érdeklődéssel nézte Bécs egész lakossága ezt a népmulatságot, mely reggel hat órakor kezdődött, de igen sokan még a hajnal ködében kimentek a Praterbe, hogy jó helyet biztosítsanak maguknak.

A fő fasor két oldalát háló rekesztette el, hogy a futóknak szabad tere legyen s a pálya ott kezdődött, a hol most az északi vasút vashídja áll, kiment egész a „Lusthaus”-ig s ezt megkerülve, visszavezetett ismét az indulási ponthoz. Ezt a pályát megszakítás nélkül kellett befutni s a közönségesebb vagy rosszabb futók 46—48 perc alatt tették meg, míg a legjobb futók 40 perc alatt. Látni lehet tehát ebből, hogy a régi bécsi athléták is szép kitarást tudtak fölmutatni a futásban.

A pályázók természetesen a lakosság szegényebb és alacsonyabb

rangu osztályaiból kerültek ki s legtöbb szerepet játszottak közöttük az *urasági futók*.

A májusi futók között rendszeren négy díjat osztottak ki; az első győztes díja volt egy ezüst himzésű fehér-kék zászló, melynek nyelén egy madár volt, annak jeléül, hogy nyerője „gyors, mint a madár a légtérben”; a második díj egy hasonló zászló volt, de ennek nyelén egy szarvas alakja volt látható („fűrge, mint a szarvas”), a harmadik ugyancsak zászlót kapott egy kutya alakjával s a negyedik egy ló alakjával a nyelén.

De ezeken kívül pénzdíjakat is kaptak a nyerők; egy aláírási iv körötterett e célra s a császár rendszeren ötven forintot írt alá a győztesek számára.

Rendszeren akadt mindig 10—15—20 versenyző s az urasági futók „májusi costumé”-je igen festői volt: tiszta fehér ruha, a derékon széles zöld öv, zöld cipő s zöld sapka, három különböző színű struccfóttal. Balkezüben egy rózsabokrétát vitt minden futó s jobb kezében egy a „futás regulázására” szolgáló s a felső testet és kart tágan átölelő öv két végét fogta.

A futók után kocsin ment egy orvossal a legöregebb futár, ki koronként le-leszállt a kocsirol s buzdításul egy-egy kis darabot a versenyzőkkel együtt futott, vagy a kocsin ülve, szavával buzdította a fiatalokat.

A verseny végeztével a pályázókat — kiknek egyenként egy-egy kocsi állott rendelkezésükre, begöngyölték takarókba s katonazene hangjai mellett a Prater 2-ik számú kávéházába mentek reggelizni.

A legutolsó bécsi májusi futó máig is él, *Häusler János*nak hívják, 74 éves, Hernalsban lakik, több helyen s legutóbb az udvarnál is futári teendőket végzett, most nyugdíjából él, annak idején többször nyert a májusi futásokban. E. B.

A medvék boszúja.

Irtta: Balázs Sándor.

Erdély kormányzója ezernyolcszázötvenhárom-ötvennégy táján herczeg Schwarzenberg tábornok volt.

Művelt, humanus ember, kifogástalan gavallér, ki előzékeny

le apró gyors lépésekben. A kisebb lejtőt nagy ugrásokkal futjuk be s a síkon lassabban tova futva gyors járásba megyünk át.

Igen helyes volna, ha még e tavaszon vagy őszön valamelyik együletünk nagyobb távolságra ily futással és járással vegyes versenyyaloglást rendezne. Ismerve gyaloglóink közül soknak nézetét, biztosan mondhatjuk, hogy a verseny jól sikerülne. MASTER.

Csónakázók trainingje.

(II.) Az előtraining alatt a szakasz begyakoroltatván, ki-ki azon helyet foglalta el, melyen a versenyen evez, egyszóval, mint rendszeren elkészült szakasszal a szoros training, mely a verseny-pályának naponkint forszírozott s csak elérhető leggyorsabb befutására szorítkozik, a verseny előtt 15 nappal megkezdendő. A délutáni hosszú iskola megszűnik, a *tanuló csónak* a *versenycsónakkal* cseréltetik fel. — Első pár nap másfél óráig a verseny-pályán ide-oda evezendő, koronkénti kis pihenés s *indulás-tanulással* (start) részint a pálya, részint a csónak megszokása tekintetéből. Ezután közvetlen a verseny előtti napig csakis legfeljebb fél órai kihúzott gyenge 30-as ütemben a pálya induló pontjához; 15—20 percznyi szünetelés után, a pálya a leglelküsimeretesebben befuttatják a parton, vagy bevezetik a vizen. Az első néhány befutásnál a tanítónak roppant ügyelni kell, mert ugyszólván ezektől függ, vajjon teljes erőben lévő vagy csak „belehecczelt” szakasz megy a versenyre. Különös gond fordítandó az indulásra, az ütemváltásokra, egyeseknek nem tulságos megfeszítésére, vagy viszont az erő kifejtés csökkentésére; egy szóval a szakasz egalizált erő kifejtésére s ezen erő lassankénti ügyes kiaknázására.

Közvetlen a verseny előtti napon a pálya már nem futtatik be, hanem legfeljebb fél órai kis gyakorlat tartandó indulási gyakorlásokkal.

Az életmód a verseny napjáig a következő: 6 órakor felkelés, mosakodás vagy fürdés legfeljebb 5 perczig s ezután jó félórai nyugodt séta hosszú léptekkel, lehetőleg a versenypálya partján; reggeli, mely áll egy eszébe hideg théa, 150 gramm félíg sült beafstek s 1 száraz zsemlyéből, melyet a beafstek levébe lehet mártogatni; pihenés, rendes napi foglalkozás s a többi, mint az előtrainingben.

A verseny napján igyekezzék a szakasz napjának ura lenni, minden hivatalos vagy más teendőt kikerülni s nagyon tanácsos, hogy a szakasz reggeltől együtt töltse a napot. Felkelés 6 órakor, gyenge arezmóság; összejövetel a pálya partján, jó félórai kissé gyorsabb séta, kihülés, 5 percznyi hideg fürdés vagy zuhany;

reggeli mint a szoros trainingben, pihenés, társalgás közönyös dolgokról, melyek a versenyzőket föl nem hevithetik, séta a csónakhoz, annak rendbehozatala, befaggyúzása s közel az induló pont-hoz való biztos elhelyezése.

A versenyek többnyire 5 órakor kezdődven, az ebéd egy órakor tartandó meg s ha az idő kedvező, a szabadban, árnyékos helyen s ez álljon kevés jó meleg marhahúslevesből egy tojással, 500 gramm legfinomabb félíg sült beafstekből, kevés som- vagy csipke-compottal, egy-két száraz zsemlyéből, három deczi finom, kissé erősebb vörös borból, kevés vízzel s ha különös étvágya van, kevés gyümölcsös omlettből, kényelmes helyzetben pihenés s nyugodt bevárása a versenynek.

Ha a verseny előtt másfél órával bágyadság vagy kéjes izgatottság, mi nagyon gyakori, éreztetik, akkor tanácsos két percznyi hideg zuhany vétel, vagy két három veder vízzel való leöntés s az egész testnek a kendővel tapogatásszerű és nem dörzsölő letörölése.

A verseny előtt tiz perczcel lassú betülés a már készen álló csónakba s pár erős csapással megjelenés a starton s nyugodt bevárása a „Rajta!”-nak.

Az első csapás igen lassú és kissé mélyebb legyen, a második kissé gyorsabb s a harmadik már bevág 36-osba, ezen ütem egy perczig tartandó s ezután esés 34-32-30-asra a szerint, a mint a helyzet megkívánja az ellenfelek irányában s a végpont előtt 150 méternyire teljes erővel a kimerülésig.

Gyöngébb szakasz iparkodjék mindjárt az indulásnál vezetni, mert különben örökös hátranézés s izgatottság, mi a legfegyelmezett szakaszokban is előfordult már, által oly zürzavar támad a csónakban, hogy a verseny a felpályán feladatik.

Ha az indulás jól sikerült és 20 csapás után teljes hosszal elől van egy szakasz, az a távolság megtartandó a pálya három negyedéig, honnan gyorsabb ütem adandó s ha 25-30 csapás után a távolság nem nagyobbodott; úgy teljes erő kifejtése mellett 36-os csapás a végpontig huzandó.

Verseny alatt a csónakból kinézni, még kevésbbé beszélni senkinek sem szabad, kivéve a kormányost, ha a szakasz hátul is van, iparkodjék a kormányos ezt titkolni s az evezőket ügyesen buzdítani.

A verseny napján, az ebéd után és a verseny közötti időben enni vagy inni semmit sem szabad s ha nagy étvágyú egyik vagy másik, meg van engedve pár gramm hússal ebédre többet ennie.

Fölösleges megjegyezni, hogy a training alatt kerültessek az

szívésségével csakhamar megtudta nyerni a felsőbb körök rokonszenvét s igazságos gondolkozásával és nyájas jó indulatu módorával sokat enyhített az önkényes uralom akkori vas szigorún.

Ő hercegsége hol Nagy-Szebenben, hol Kolozsváron székelt, de legtöbbet tartózkodott az erdőkben és havasokon. Hires, szenvedélyes és nagyszerű vadász volt, ki egy maga legalább ötven-hatvan medvét lőtt, rövid pár évi ott tartózkodása alatt s talán teljesen kiirtotta volna Erdély bérceiről a maczkákat, ha a medvék nemesise meg nem sokallja a dolgot, s közbe nem lép.

De ne a végén, hanem az elején kezdjük a dolgot.

A hogy ő hercegsége Bécsből Erdélybe leérkezett, első dolga volt, azon vidékeket és vadászkerületeket hivatalosan összeírni, a hol medvék, farkasok s más nagy vadak tartózkodnak.

Mikor ez megvolt, összeíratta, természetesen szintén hivatalosan a különböző vidékek vadászait, s oly szívélyes, mondhat i barátságos levelekben szólította fel és hívta meg őket az általa előre meghatározott sorrendben rendezendő vadászatokra, hogy talán senki sem volt a jelentékenyebb vadászok közül, ki a meghívást visszautasítva, nagy styllben rendezett vadászí hadjáratoktól távol tartotta volna magát.

A nagy hajtóvadászatok egymást érték. A hajtók száma sokszor az ezeret is meghaladta, s nem egy alkalommal még katonaság is volt hajtásra kirendelve.

Képzeltetni, hogy milyen pusztítást vittek végbe! Már az első esztendő úgy megdézsmálta a medvéket, a farkasokat, s annyira megriasztotta azokat, hogy a megmaradtak tömeges kivándorlásra határozták magukat, s a kapzsi és telhetetlen ellenség elől mind beljebb és feljebb vonultak a havasok erdőségeibe és csak nehezen hozzáférhető rengetegeik régióiba.

A szokott rendes területekről teljesen kipusztultak a nagy vadak. Ő hercegsége ekkor rövid ideig szünetet tartott a vadászatokban, s bevonult Nagy-Szebenbe vagy Kolozsvárra, hol bállokkal, estélyekkel s katonai parádékkal mulatta magát.

Mert a kormányzás ügyei csak igen csekély mértékben foglalták el, akkor közvetlenül Bécsből vezették az igazgatás gépezetét, s a kerületi közigazgatási és rendőrségi főnökök közvetlenül Bécs-

esél érintkeztek, s onnan vették utasításait. A Bach-korszak a maga teljes, buja pompájában virágzott.

A herceget csak representálni, csak parádéra küldték Erdélybe. Igazi pictus masculus volt csupán. S ezt ő is tudta, de nem csinált semmit belőle. Nem volt nagyravágyó, s a politikával nem sokat törődött.

Ő első sorban katona, s mindennek felett vadász volt. Azért hát bármily fényesen sikerültek is estélyei és báljai, s bármily nagyszerűen ütöttek is ki a nagy katonai parádék, miket a lakosság megfélemlítésére sűrűn kellett rendeznie, a városban mindig unatkozott és sehogy sem találta magát.

Egész lénye csak a szabadba, havasokra, rengetegekre vágyott, hogy egyetlen szenvedélyét kielégíthesse.

De hát nem volt kin. A medvék és farkasok tőlük kitelhetőleg védtek a bőrüket, s hozzáférhetlen menhelyeikről nem igen szállottak alá.

A legnagyobb gonddal és hajtótömeggel rendezett vadászatok csekély eredménnyel vagy épen eredménytelenül végződtek.

Ez bosszantotta a herceget, s a kerületi főnökségekhez új körrendeletet intézett, melyben meg volt hagyva, hogy a hatóságukhoz tartozó vadászkerületeken tartózkodó nagy vadak száma „hivatalosan összeírassék” s a kimutatások hozzá mielőbb beküldessenek.

De a nagy vadak összeírása nem olyan könnyű dolog, mint a hogy ő hercegsége előtt első pillanatra látszott.

A főnökségektől csak nagyon üres és felületes értesítések érkeztek. „Hatóságom vadászterületein nagy vadakat nem igen láthatni; a vizsgálódásra kiküldött vadászok és kémek azon jelentéssel tértek meg, hogy nagy vadaknak nyomát sem találhatni. Nézetük szerint a megriadt vadak a havasok legmagasb csúcsaira vonultak vissza stb. stb.”

Csak egy helyről, csak egy főnökség részéről érkezett jobb és biztatóbb jelentés.

Itt a főnök maga is szenvedélyes vadász volt, s nagy gonddal és utánjárással oly pontos és részletes kimutatást állított össze, mi magát a herceget is meglepte és elbájolta.

ellenfelek kémlelése, mert ez vagy elbizakodtatja, vagy elkedvetleníti a szakaszt s különben is az nem férfiúhoz méltó.

Ezen elmondottakkal szolgálatot véltünk tenni hazai evezőseinknek s kívánjuk, hogy a legközelebbi versenyen minél többen küzdjenek a babérért s a szép evező sportot terjesztve szép hazánk még szebb vizén.

Labdázás lóháton.

Anglia főúri köreiből egy eredeti testedző sport jött újabban divatba, ez a *polo-játék*, a lóhátról való labdázás, melyet ez alkalommal ismertette melegen ajánlunk főúraink figyelmébe.

A londoni Hurtingham-club ápril hótól szeptemberig minden szerdán és szombaton rendez ily játékokat. A club tagjai az angol társadalom legvagyonosabb, legtekintélyesebb osztályából valók; misem természetesebb tehát, mint az, ha az ő általok felkorolt játék bizonyos értékkel bír a testre és lélekre való jó hatásánál fogva, akkor nekünk ily távolról is érdeklődnünk kell ez iránt. Nem azt mondjuk tehát, hogy ezen játékot minden fontolgatás nélkül vegyük át az angoloktól és kitiűnő lovas uraink sajátítsák el és kedveljék meg minél előbb ezen „lovaglasi labdázást”; hanem egyszerűen ismertetjük annak hangsúlyoztatásával, hogy különösen jó lovas — illetőleg kitiűnően lovaglő magyar uraink méltassák ezen játékot kiválóan figyelemükre. Egy pár gyakorlati kísérlet bárkit is gyorsan meg fog győzni arról, hogy minő arányban van e játékban azon hasznosság, a melyet minden testedzési sportnál nyerni kell, szemben azon hátrányokkal, a melyek kisebb-nagyobb mértékben majd minden testedzési nemnél feltalálhatók.

Ezen lovaglasi labdajátékhoz az angol Hurlingham-club keményebb talaju gyepest választott. Ezen térség körülbelül 800 lépés hosszúságú és mintegy 400 lépés széles. Az egyik hosszoldalnak a közepén vannak elhelyezve az istállók és fűdeles, de oldalt nyílt helyiségek a lovak számára. Ezek előtt a gyepon van a játékbíráknak és az időközönként szünetelő közreműködőknek egy magasabb emelvény (tribune) építve.

A néző közönség a térség másik hosszoldalán foglal helyet a szintén állványokra helyezett székeken vagy az oldalt sorakozott magasabb kocson, vagy jár-ke fel és alá a játéknak itt majd amott folyása szerint.

Jobbra és balra a térség két rövidebb oldalán a végső határvonalától mintegy 30 lépésnyivel beljebb magas rúdakkal kijelöltetik a tulajdonképeni játéktérület két végső határa. Játékszerűl

egy 5—6 hüvelyk átméretű labdát — illetőleg könnyű fából esztergyályozott fagolyót — használnak, melyet lóhátról csapdosnak a játékosok hosszú nyelű fakalapácsaikkal. Ezen labdaütő oly hosszú nyelű, hogy jobb kézben egyik végét tartva kevés meghajlással a lóhátról a földet érinteni lehessen a másik végével. Az ütőfa feje rövid, gömbölyded, körülbelül egy hüvelyk átméretű kis keresztfából áll. A labdát a földön minden irány felé szabad kiűtni, de mindenki azon igyekszik, hogy a labda a játék térnek egyik vagy másik végénél rúdakkal jelölt határvonalán túl tereltesse. Mivel pedig a játékosok két ellenpártra oszolva épen az ellenpárt határvonalán igyekeznek túl verni a labdát, azért a játék folyamában mindkét párt minden egyes tagja folyton csak a labdát lesi, — azt hajszolja, verdesi, míg végre egy ütés folytán a labda egyik határvonalnál kitör. Ezen esetben a játék végződik, még pedig azon párt vesztével, a melyeknek védelme alatt állott azon határvonal, a hol a labda kigurult vagy kirepült.

Különben a játék menete ez: Az újatlan flanel ingben színes sapkával vagy karkötővel ellátott lovasok lovaikra ülnek, a térség közepén két lehetőleg egyenlő erejű pártra oszolnak. A például kék sapkások vagy kék szalagosak balra. — a vörös színű sapkások vagy szalagosak jobbra húzódnak a térség végére a kitiűzött póznák mögé. Egyik versenybíró kézbe veszi a labdát és beviszi azt a gyepest térség kellő közepére és ott a földre helyezi. Erre rövid időre megadatik a jel a játék megkezdésére, illetőleg a rohamra. Alig hogy ez megtörtént, azonnal mint villám törnek előre jobbról-balról hatalmas szökésekkel a telivér lovak szorítva lovasaiknak sarkantyui által. A bajvivók lovaik nyaka fölé előre hajolnak, ütőfájukat ütésre készen alant hátra feszített karral vagy magasan a fej fölött tartják, a futam másodpercenként gyorsabb és gyorsabb lesz, a tér a két ellentábor között egyre kisebb, már csak egy két öl, csak egy ugrás még . . . a nézők közt néma csend mutatja, hogy szinte kebszorongást éreznek: az ember azt hinné, hogy most rögtön ló és lovas mint két örülden szárguldo orkán kegyetlenül összeesapnak és mint egy irtózatoss csapással földre sujtott állat- és embergomoly fognak vakmerőségükért bűnhődni . . . De nem! . . . A labda előtt az utolsó ugratásnál mintha minden egyes lovagiónál egy hatalmas szétválasztó erő működne, a lovak villámgyorsan oldalt kerülnek. Az ütőfák a gomoly kellő közepén levágódnak — letűnnek. Egy hatalmas csattanás . . . és a golyó valamely részen kitör, — sem emberben, sem állatban nincsen baj, ha csak valamely kisebb sérülés — bőrhorizolás — tompa ütés-féle nem. No de ily csekélység nem számít, hiszen végtére nem lehet mindenki oly ügyes a szoros

El volt ebben mondva, hogy külön-külön minden vadász-területen hány medve, hány farkas tartózkodik, sőt még a róka és fajdyúkók száma is pontosan meg volt nevezve. Továbbá el volt mondva, hogy hány kan és hány nőtény van a medvék és farkasok között. Hogy hol járnak, hol tartózkodnak, mely patakokra járnak vízre s mely barlangokban tartják összegyűveteleiket.

A herceg csak bámult e jelentés olvasásakor, s mikor a végére érve észrevette, hogy itt tulajdonképen egy élces, humoristikus dolgot forog kérdésben, jót nevetett és épen nem haragudott.

Annyira nem haragudott, hogy maga is egy élcezzel akarta a főnököt letromfolni. Rögtön és sajátkezűleg levelet írt neki, melyben, úgy színelve, hogy jelentését egészen komolyan veszi, köszönetét és elismerését fejezi ki buzgalmaért, s tudatja vele, hogy ez napon ott nagy hajtóvadászatot fog tartani, s egyszersmind meghagyta neki, hogy ennyi meg annyi hajtóról jóeleve gondoskodjék.

Képzeltetni a főnök megriadását és zavarát, a ki azonban mint leleményes és élces ember mégis tudott magán segíteni. Nehány nappal a herceg levelének vétele után új jelentést küldött, melyben boszankodva és szomorúan tudatja, hogy időközben a nagy vadak az ő vadászterületeiről is eltűntek, s tapasztalt vadászok állításai szerint innen is a havasok magasabb rétegeibe vonultak; hanem azért ő hercegsége parancsa értelmében a kijelölt vadászatra már minden előintézkedést megtett, s nyolcezzáz hajtót a nevezett időre le is foglalt.

A kerületet, honnan ez az élces jelentés intéztetett a hercegehez, nem nevezem meg, mert az illető főnök még maig is él s jelenleg is egyik, különösen társadalmilag rendkívül kedvelt tagja a képviselőháznak.

Rosz néven vehetné, s még szerkesztőtől együtt párbajra hívna ki bennünket.

A herceg ezen második jelentés vétele után a nevezetesebb vadászokhoz szintén intézett egy újabb körlevelet, melyben felhívja őket, hogy a megjelölt vadászon, mely alkalommal a havasok magasabb csúcsaira is felhatolandnak, tömegesen vegyenek részt.

De ennek a körlevélnek a hire, úgy látszik, hogy a havasok tetején élő medvék közé is elhatolt és rendkívül elkésértette őket a herceg ellen.

Hát még itt sem lehetünk ettől a tolatkodó és kegyetlen vadásztól biztonságban?! kiáltának fel méltatlankodva! Hát még ez utolsó menhelyünkben is ki akar űzni! Hát csakugyan annyira engesztelhetetlen ellenségünk, hogy fajunkat az utolsó medvéig ki akarja irtani! Testvérek, ezt tovább tétlenül tűrnünk nem szabad!

Ennek a vakmerő vadásznak meg kel halni. Húzzunk sorsot, s a kit talál, az áldozza fel magát. Keresse fel őt a legközelebbre kitiűzött vadászon, s ha bár életét is fel kell áldoznia, de mentse meg hegyeinket e gonosz ellenségtől.

Igy szólt a legöregebb medve, s a többiek elfogadták indítványát. A sorshuzás azonnal megtörtént, s a fekete golyót épen az indítványozó legöregebb medve húzta ki.

Szeretem hogy így történt — mondá komoly megadással — én öreg vagyok már, nem sokat veszítek az élettel. S aztán nagy előnyöm, hogy jól ismerem a herceget, már több vadászon láttam. Legyetek nyugodtan én megfogom őt találni! Isten veletek!

E szavakkal elbúcsuzott társaitól és rögtön útnak indult.

A vadászat, illetve a hajtás a legjavában folyt, épen a legjobb pillanatban érkezett.

Jól ismerte az erdők kijáratait és ösvényeit. Csakhamar a herceggel szemben állt.

A herceg cselezott, lőtt és halálosan találta az öreg medvét, de a haldokló összeszedte végerejét, s rárohanva a hercegre, őt izmos karjai közé szorította.

Ha a herceg közelben levő vadása a medvét egy kegyelem lövéssel meg nem öli, a herceg ott nyomban meghal, így azonban csak esontázásokat szenvedett. De e zuzások azért halálosak voltak. Menthetlenül el volt vesztve. Két heti szenvedés után meghalt.

Igy esett Schwarzenberg herceg a medvék boszújának áldozatjává.

tömegben, hogy lovát is oly tökéletes kiszámítással vezesse bal kezével és jobb kezével is oly biztos kis ívű erős csapást mérjen a labdára, hogy se lova, se ütőfája, se saját teste ne karambolázzék egy másik lovasával.

A mint a labda tova repült, rögtön bontakozik a gomoly is, de csak egy pillanatra, hogy aztán ismét össze zörrenjenek a labda újabb helyén. Egyik vörös sapkás az első, ki legelőbb érte be a labdát, oldalt kapja azt, gyors futamban feléje vág, — nem talál, visszafordítja gyorsan lovát, ámde keresztben előtte áll már egy kék sapkás ellenpárti, ez is sujt, ütése talál, de nem labdát, hanem egy harmadik odaérkezőnek ép akkor levágódó ütőfáját; a két ütés szembe találkozáva, nagyot csattan, a küzködők szétugratnak, keresik a labdát, most szabadabb mozgási térben sujt ismét a két ellenpárti, — a vöröspárti nagy körívben higgadt számíttással készül sujtani, a kékpárti pedig kis körívben ideges gyorsasággal, utóbbi talál, de gyengén, a labda lassan hömpölyög tova, erre ügyes gyors lövegetéssel ugrat utána az előbbeni, hatalmas csapással sujt a labdához, ezt közvetlen a földfeletti alsó részén találja, a labda a földről felszökik, magas ívben repül mintegy kilőtt golyó, már-már ujjong a vörös párton levő, de ime akadt egy fortélyos kékpárti lovas, a ki ügyesen számíttatván az esélyeket, már előzőleg ott hagyta együtt a tömeget és kiszárgulott a saját határvonala felé védni azt. Megis védte hatalmasan, mert a labda feléje repülve, egyedül, nyugodtan oly ügyes erőteljes csapást mérhetett a labdára, hogy az egyszerre átcsapott az ellenfél küzdterére.

A labdahajszja huzódik tovább-tovább, a labda hol itt, hol ott, a lovakon kiverődik az izzadság, a lovasok mind hevesebben támadnak, — a vöröspártiaknak mindig jobban sikerül a labdát a kékpártiak cordona felé közelíttetni. Ezek már sejtik a veszélyt, hirtelen kivál közülök egyik, bősír irammal száguld az istálló felé, egy pillanat alatt lovat cserél, (le sem szállt, csak átvette magát a másik lóra), és rohant vissza. Epen jókor jött, a labda az utolsó nagy ütés folytán messze kirepült, és csak pár lépésnyire a póznák előtt állott meg. Erre következett egy remek versenyfuttatás, melyben a pihent ló vezetett, és ennek gazdája a labdához érve egy csinos ütéssel visszaterelte a labdát a térség közepe felé. Most gyorsan egyik a másik után folytonos küzdés közben lovat váltanak. Hajrá! újra! szünet nélkül. Már teljes egy órája foly a küzdés. Van, ki már a harmadik lovát üli. A lovak kimerülnek, de az emberi szenvedély és erő kitart, — még egy óra — — tán már a harmadik . . . végre felharsan a játékot beszüntető jeladás! A labda ott állapodott meg két pózna között épen a határvonalon.

Jönnek a versenybírák, a néző közönség tapsol ujjong. A győztesek lelkesülten verdesik, simogatják paripaikat . . . győztesek? . . . oh még nem! . . . ott térdelnek a labda körül a gyepen az élte-sebb komoly versenybírák — méregetik szemmel és mértékekkel a rúdak vonalát és a helyet, hol a labda megállt. És ime, egy kis újjnyi különbözet miatt . . . a játék nincs megnyerve, a játékot újból középről kezdve folytatni kell. És ők folytatják is ugyanazzal a hévvel és kedvvel, a mint kezdték. Míg végre egyik párt részére el nem dől a győzelem.

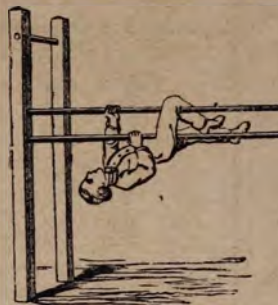
Tehát a mily egyszerű ezen játék menete, oly nagy testi ügyességet igénylő annak kivitele. Síma, keskeny és kápanélküli nyergen ülve oly hévteljes mozgásokat végezni, minők itt elő jönnek csak igen kitanult lovas teheti. De még ennek is tökéletesen kell ismernie lovát és a ló is tökéletes legyen, t. i. ne legyen ijedős, és könnyen vezethető gyors mozgású legyen; hogy pedig ilyen lehessen, kell, hogy azon ló e célra különösen be legyen gyakorolva, oly mértékben, hogy utóbb már a ló is szintén nézze, keresse folyton a labdát, mit ha meglel, magától is oda száguljon. A lovas különösen ügyeljen arra, hogy lova folyton iramban legyen, mert ha időnként meg-meg áll, az újra indítás oly időbe kerül, a minőt az ellenfél igen kitud zsákmányolni. E szerint az ütések is iram alatt végzendők és mindig a baloldalára kell ügykezni a labdának, hogy így az a jobb kezünk alá jusson. Különösen figyelemmel kell lenni az ütésnél akkor, ha a *guruló* labdához sujtunk, mert annak útját és mozgási gyorsaságát egy-egy fűzsombék — egy kis mélyedés is egészen megváltoztatja.

Tanácsos az is, ha csizma huzatik a lábra cipő helyett, hogy annak szára némileg védje a lábat a labda vagy egyik ügyetlen társ ütésétől. A játékosok úgy osztassanak két külön pártra, hogy lehetőleg egyenlő erősek legyenek. Angolországban rendszeren egyik párt a katonák csapatja, másik polgári csapat (Cavalry and Geomanry versus Civilians). Mindegyik csapatban legkevesebb két tag, vagy legtöbb hat tag legyen, ennél kevesebb vagy több nem célszerű, ha egyszerre együtt játszik.

Ezen játék hátránya az, hogy csak gazdagok üzhetik; előnye az, hogy hatalmasan edzi a testet és gyors felfogási képességet ad.

Az új tornaszerhez.

Az előbbeni számokban ismertetett új tornaszerberendezésnek jelenleg azon alakzatait mutatjuk be, a melyeknél már a gyakorlatok is nagyrésztben elűtők az általán ismert rendes szergyakorlatoktól. Tehát a képzett tornász érdeklődjék ezek iránt, mert általok új tágabb tért nyerend érdekes és új gyakorlatok komposíciójára; a kezdő tornász pedig vegye figyelmébe azt, mily könnyűszerrel végezhet rajtok temérdek jól eső és szép gyakorlatokat.

Az 1. ábrán látható azon *kettős nyújtó*, a melynél egyik nyújtó rúd a másik rúd fölött félkarnyi távra helyeztetik el. A rajzolt alak térdesüngést mutat a jobb térdén, míg a karok egyike nyújtva, másika hajlítva van és egyik kéz fent, másik lent fogódzik. A test ezen helyzetében végzendők különféle fogáscserék, felváltva le és felfogni, a mell előtt vagy az arc előtt vagy a lábon túl fogni; lábat cserélni egyik föl, másik le vagy mindkettő fel. Lehet függő helyzetet változtatni, a haránt fekvő függésből oldal-függésbe; feszített karral oldalfüggésből áthuzódni kezek között a lábakkal és térdesüngés a felső rúdon, onnét az alsó rúdra; függésből elől láb és törzsemeléssel felvetődni az alsó rúdra fekvő helyzetbe és abból a lábakat felvetni a felső rúdra térdesüklőbe; függésből ülésbe az alsó rúdra jutni különféle módokon. Ezen ülésekből feltolódni támaszba a felső rúdra, támaszból ismét vissza a rudak között ülésbe — térdesüngésbe vagy függésbe.

A második ábrán a *kettős nyújtó* úgy van összeállítva, hogy az alsó rúd a földtől csípő magasságyira helyeztetik el, a felső rúd pedig az alsó fölött oly magasságban van, hogy a tornász egyén nyújtott karral függvén a felső rúdon, középtestével csípő magasságban érintse az alsó rúdat. Ezen szeren a könnyebb gyakorlatok azok, midőn mindkét kéz a felső rúdat fogja és a lábak az alsó rúdon vagy a fölött (l. a 2-ik ábrát) végeznek át és vissza emeléseket — feszítéseket — körzéseket: vagy kis lobázásokkal lábakat átlendíteni és vissza vagy feltérdeleéseket — felállásokat fel és átüléseket.

Kissé nehezebb gyakorlatok azok, melyeknél egyik karral a felső rúdon függünk, míg a másikkal az alsó rúdon támaszkodunk: ezen helyzetben szintén lábát-feszítések — lendítések — körzések, átülések, felállások végzendők: azonkívül átlendítések leugrással stb. Lehet némely rendes nyújtó gyakorlatot is végezni a felső vagy az alsó rúdon és abból egy másik gyakorlatba átmenni a másik rúdra, de itt különös vigyázat tanácsos, mert könnyen veszélyessé válhatnak a gyakorlatok. Figyelemmel kell lenni különösen arra is, hogy felváltva a jobb kar és jobb láb teendőjét végeztessük a ballal is, valamint az egyik oldalra páros láb átvezetését a másik oldalra is eszközöljük. Forgásoknak és holmi bravour gyakorlatoknak itt nincs helyük.

A harmadik ábrán egy oly különleges *korlát*-rész látható, melynél az egyik korlátfa $\frac{1}{2}$ vagy 1 kar hosszúságyival magasabban fekszik, mint mellette a másik. Ezen okból a gyakorlatok is rajta mindig visszának tetszők, de annyiival inkább hatásosak. Kezdetben sohse vétéssék itt elő tisztán kartámasz gyakorlat, hanem mindig előbb üléssel vagy fekvéssel egybekötött kartáma-

szok. Minden gyakorlat, melynél az egyik kar feszítve — s a másik hajlítva működik, ismételtessék úgy, hogy a karok működése felecserelődjen. Az ábrán jobb térdesztűgés jobb felkarfüggéssel és bal kar bal láb támasz látható. Ugyane helyzetben végezhetők kar és lábhajlítások, kartámlázás (fogást pillanatokra felhagyni és ismét lefogni), előre-hátra haladások, láb le- és fellobázások. Végezhetők *felnőttek* által oly támasz gyakorlatok is, melyeknél egyik kar hajlítva, a másik nyújtva van; ilyenek a

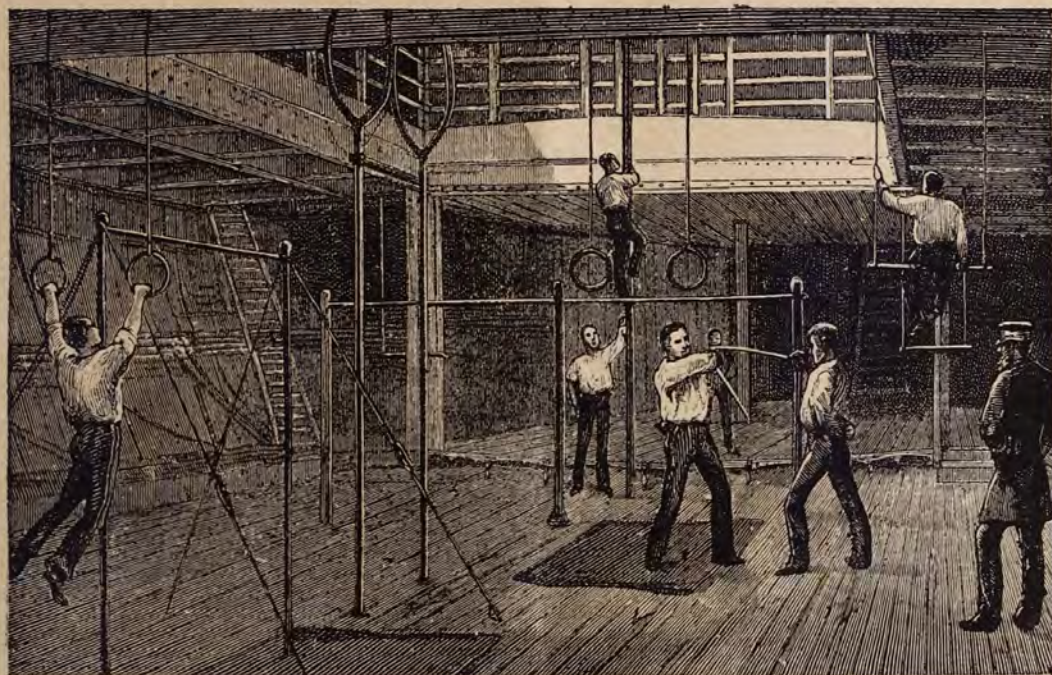
rendes korlát gyakorlatokból a lobázások, támlázások, ülécserék az alacsonyabb korlátfán a kéz előtt és mögött. Oldal helyzetben (vállak a korlátfa hosszával parallel) a magasabb korlátfán függni

és lábakat felvetve az alacsony korlátfára ülésbe vagy a hátgerinczre húzódní. Ülő az alacsony korlátfán és háttal a magasnak támaszkodva karokkal különféle fogások és lábakkal különféle mozgások végzendők, péld. térdesztűgés hajlított kartámaszszal vagy karkulesolással stb.

A negyedik ábrán olyan *magas korlát* van bemutatva, a melyen már több függési mint támasz gyakorlatok végezhetők. Tehát kiválóan alkalmas a vízszintes létra helyettesítésére, de azért a rudak *fölött* is végzendők a növendékekkel ülésel vagy fekvéssel vegyes gyakorlatok; a felnőttekkel pedig lebegő támaszszal is. Az ábrán fordulattal és test lóditással történik fogásváltoztatás egyik korlátfáról a másikra vagy ugyanarra, de tovább fogással. Ezen szernél a gyakorlatok egy része ugyanaz, a mi a vízszintes létránál és a közönséges korlátnál, ez okból itt ügyes vezetéssel e két hathatós szert ez egyben is feltalálhatjuk.

Általában ezen rövid ismertetésből is levonhatjuk azon következtetést, hogy nem csupán az újdonságok utáni ingerből hanem komoly megfontolásból is igen jól cselekedne az, aki ilyenén reformokkal javitná legalább maga körében a tornázási módot. Két czélt akarnak ezen újított szerrel elérni ennek barátai. Egyik czél az: hogy a szerek gyors és könnyű egyöntetűvé tétele által az *oskolatornázás* nagyszámú osztálylyal is végeztethessék. A másik czél az, hogy a felnőttek tornázásába is ezzel több vonzó erő adassék.

Mindkettőre igen nagy szükség van sok helyütt.

TENGERÉSZEK TESTGYAKORLATA.

Tengerészek testgyakorlata.

(Képvörköz.)

A katonaság kiképzetésénél kétségtelenül legfontosabb a testgyakorlat, annak módja, iránya, tartama stb. Amely hadseregnek a testgyakorlatokat rendszeresen üzik, az a leghatalmasabb. Hogy hány lyuk van a bakancson, hogy mennyire fényes a kabátgomb, sőt még maga a fegyverfogás is csak nagyon mellékes azzal a kérdéssel szemben, hogy minő módon, milyen eszközökkel gyakoroltatjuk a katonák testét. Poroszország például csupán azért győzedelmeskedett Franciaország fölött, mert katonái rendszeres tornázást végeztek.

Nálunk a katonaságnak ily irányban való képzése nagyon sok kívánni valót hogy hátra; a katonai testgyakorlatokban nem uralkodik oly egyöntetű rendszer, melytől biztos eredményt lehetne várni s különösen szegények vagyunk gimnasztikai eszközök berendezésében.

Ép a nálunk észlelhető hiány miatt tartottuk czélszerűnek rámutatni más nemzetek példájára, a melyeknél a testgyakorlatok ez irányban is teljes virágzásnak örvendenek.

Képünk egy angol tengeri hadi hajó belsejét mutatja, mely testgyakorló teremmé van berendezve, hogy az angol tengerészeti akadémia növendékei, kiknek kiképzetésére szolgál különben az egész hajó, gyakorolhassák ott magukat.

A hatalmas páncélbordák közötti tér minden része tornasze-

rekkel van megtömve, amerikai nyújtó, kengyelhintó, lebegő fa, mászó rud s a tornának legkülönbözőbb szerei vannak ott, de ezért elég szabad tér marad még a vívásra is.

A hajónak e része mindig nyitva áll a fiatal tengerészek előtt, de mindennap meghatározott időben egy tiszt vezetése alatt köteles valamenyi tengerész megjelenni a testgyakorló teremben.

Az evezésről.

(Subordináció. — Zürichi verseny. — Zürichi csolnakázó egyesületek. — Nemzetiségi versengés. — A buzditás hatása. — Hazai viszonyok. — A hosszú stroke. — A kezdők és a slide. — Műszók magyarosítása.)

IRTA FAUR CORNEL

A különféle sportok között az evezés már nálunk is mindinkább több és több tért foglal és ha a lelkesedés és buzgalom, melylyel ez ügyet a sportkedvelő fiatalság felkarolta, nem lankad, s ha megrögzött előítéleteinkkel szakítunk, — úgy talán nem fejezek ki tulságosan vérmes reményeket, ha azt mondom, hogy ez esetben aránylag rövid idő alatt Cambridge és Oxforddal fogunk egy sorban állani.

Előítéleteink, illetve hibáink között a leghátrányosabb, s fájdalom egyuttal a legelterjedtebb, a magyar faj jellemében gyökerező, a makacssággal határos azon tulajdonság, hogy magunkat másnak semmi körülmények között alávetni nem tudjuk, vagy helyesebben: nem akarjuk; más szóval, nem szeretjük a *subordinációt* .

Erről okvetetlenül és első sorban le kell szoknunk, ha az evezés terén első rendű tényezők akarunk lenni, s azt hiszem, nincsen hazánkban életre való csolnakázó egyesület, a melyik ezt nem akarná.

A rendszeres evezésnél a subordinatio elengedhetlen kellék, mert eltekintve attól; — hogy a csolnakban egy emberé észszerűleg a felelősség, s így ennek feltétlen rendelkezési joggal is kell bírnia, tökéletes evezőssé a szó szoros értelmében szerény véleményem szerint — valaki csak akkor vállhatik, ha a tanításával megbízott szakértő legkisebb intésének is készséggel aláveti magát.

Megengedem, sőt tapasztalásból tudom, hogy a folytonos figyelmeztetés, intés kellemetlenné válik, főleg az oly kezdőre nézve, aki már az első nehézségeken túl van, mert azt hiszi, hogy már jól evez, ha „rákot nem fog“ s ítemet tart, s a figyelmeztetést alaptalan és felesleges székáttörésnek tartja.

De mindez csak önámítás, mert a tulajdonképeni tanítás csak akkor kezdődik, ha a kezdő nehézségei már le vannak győzve. Az evezésnek igen sok csinja-binja van, melyeket a kezdő nem is sejt, pedig a tökéletes, szép és stílszerű evezéshez elengedhetlenek.

Nem akarok e helyen mindezek fejtegetésébe bocsátkozni, csak azt említem fel, hogy — ha a kezdő bizonyos időn túl a figyelmeztetéseket számba nem veszi, vagy visszautasítja, úgy tanítója, már csak a béke kedvéért is abban fogja hagyni ugysik sikertelen fáradozását, pedig ennek csak az illető vallja kárát, mert nélkülözni fogja, hogy úgy mondjam a végső csiszolást, s lehet ugyan belőle erős, kitartó evezős, sőt adott körülmények között eredményeket is képes lesz esetleg felmutatni, de szép, correct evezős nem lesz soha.

Zürichben, a hol több éven át eveztem, a subordinatio teljes mértékben meg volt. Ha a csolnakba léptünk, a vezér-evezősnek (Strokeman) — ki ott egyuttal a szakaszt (Crew) vezényelte s a felelőséget is viselte, — mindenben feltétlenül s ellentmondás nélkül engedelmeskedtünk. Főleg ezen szigorú fegyelemnek köszönhetők, hogy az „Előre“ című csolnakázó egyesületünk oly kitűnő evezőket nevelt, — s itt, hogy félre ne értessem, megjegyzem, miszerint nem Cicero pro domo sua beszélek, más szóval nem magamat értem, hogy 1880-ban, azaz fennállásának második évében, mint a legfiatalabbik valamennyi ottani csolnakázó egyesület között a regattán minden versenytársát, mondhatni mesterét leverte s így az I-ső seria (Bendlithon-Zürich 5000 m., four-oar, outrigger-race-boat) első győztese lett.

E diadal különben nemcsak relativ, hanem abszolút értékű is volt; a mennyiben a győztes szakasz 19 perc, 18 másodperc alatt tette meg a kitűzött 5 kilométernyi távolságot (álló vízben) s ez a zürichi tavon eddig a legszebb elért abszolút eredmény.

E kitűnő szakaszban eveztek: Szöllősy Kálmán (Stroke), Krstics Iván, Fülöp Gábor és Csernovics Agenor.

A kormányos az ottani szokás szerint egy e célra betanított gyerek volt. Az „Előre“ kívül még 8 csolnakázó egyesület létezett Zürichben; az angol-amerikai, melynek systemája általánosan el lett fogadva s a mely a fentnevezett évig ugyszólván, szakadatlanul vitte el az első díjakat; az északi (svéd, norvég és dán), mely az említett regattán másodiknak érkezett be, az olasz csolnakázó egyesület, a „Ruder-club Cosmopolit“, a „Polytechniker Ruder-Club“, mely szintén nemzetközi volt, azonban csak műegyetemi hallgatókat vett fel tagokul, a „See club“, a „See-rose“, melyek svájceziakból állottak és a román csolnakázó egyesület, mely utóbbi azonban időközben feloszlott.

A teljes odaadást és subordinatiót, mely Zürichben egyáltalában — s így a mi egyesületünkénél is, — az evezés terén szokásban volt, s mely oly szép eredményeket szült, — megvallom, — nagyon előmozdította, a jó példaadás más egyesületek részéről s a nemzetiségi versengés; sőt főleg nálunk úgy szólván ez teremtette meg; a mennyiben ez egy más, de ezuttal jó magyar faj — tulajdonságot hozott felszínre t. i. más nemzetiségeken túl tenni, általuk magát legyőzöttnek nem engedni s ez nagyon erős rúgó volt.

Ez hazánkban természetesen hiányzik, illetve nincs meg oly nagy mérvben; mert habár a budapesti versenyekre más nemzetiségű szakasz is jön, hiányzik a training ideje alatti versengés, mely szakaszainkat Zürichben folyton buzditotta, folyton, úgy szólván szemük előtt lévén a többi nemzetiségek szakaszainak igyekezete, szigorú trainingje, komoly odaadása s főleg, az időközben elért eredménye; úgy, hogy már jóval a verseny előtt megkezdődött a versengés. Meglestük továbbá, hogy az egyik vagy másik szakasz mennyi idő alatt teszi meg a kitűzött távolságot s igyekeztünk rajta túltenni.

Igy, folytonosan sarkaltatva egymás által, a szakaszok buzgalma nem lankadhatott.

Majdnem bihetetlen, mennyire hat, főleg a versenyeken az evezősökre, a buzditás is; számtalanszor láttam, sőt magamon is tapasztaltam, hogy a kimerültség, lankadság, mintegy varázsszóra eltű-

nik s az ember kétszeres erővel fekszik ismét neki a munkának mondhatnám, újjászületik az élénk buzditásra; ha még hozzá teszem, hogy a külföldi, nemzetiségileg izolált helyzetben, a hazai buzditó hangok kétszeres hatással bírnak, a nemzetiségi önértéket felébresztik s lelkesítenek mint — profán hasonlattal élve — a trombita hangja a csatát, úgy, azt hiszem, szükségtelen a hatást tovább fejtegetnem.

Mindezen viszonyok, — ámbár a verseny abszolút eredményére tagadhatatlanul nagy befolyással vannak, — nem épen nélkülözhetlenek; ott van, hogy többet ne említek Angliát, hol nem a nemzetiségi versengés adja meg az impulzust s mégis az angolok viszik karöltve az amerikaiakkal a vezérszerepet az evezés terén.

Komoly akarattal és kitartással tehát nálunk is pótolható volna ama kedvező tényezők hiánya, melyek Zürichben oly nagy mérvű lendületet adtak az evezési sportnak. — Ily esetben legcélszerűbb, ha a versenyre készülő szakaszok, pontosan ismervén a kitűzött távolságot, lehetőleg minimális idő ellen trainiroznak, illetve eveznek.

(Folyt. köv.)

Az ökölvívás.

(Boxolás.)

A legmegszokottabb dolog az egyes testgyakorlatok művelőinél, hogy az igazán üdvöztetőnek, legedzőbb és legmulattatóbbnak mutatják be kedvelt gyakorlataikat. Engem, azt hiszem nem fognak igazságtalan részrehajlással vádolni, ha az általam többé-kevésbé mind üzött testedzések között az ökölvívást állítom, az igazán üdvöztetőnek; az általános testképzés, és hasznos szórakozás legelőnyösebb módjának.

Azt hiszem, e dicsőítés, ha oly dolog érdekében tesszük, a melynek majdan elterjedésével, ifjúságunk legrövidebb idő alatt, az arányos izmosodás mellett nemcsak erőt, ügyességet és önbizalmat nyer, de a bátorság és kitartással párosult küzdésben önvédelmi módot is szerez, ez esetben mondom nemcsak, hogy helyesen járunk el, de határozottan vétkeznénk, ha ezt nem tennénk.

En tehát magam is élve e magyar szokásunkkal — azon kezdem nótámat, hogy az ökölvívást méltatom.

Az igaz, hogy ha a testgyakorlat remekét nálunk meg akarjuk kedveltetni, úgy igen nehéz küzdelemre, hosszú utra kell indulnunk — mert nemcsak az athleticismust üző ifjúság legnagyobb száma, de fájdalom, az áldott emlékü gróf Eszterházy Miksa viatoron kívül az avatott körökben is kevesen vannak ama kiválasztottak, kik az ökölvívás rendkívül nagy horderejét, az athleticismus terjesztésében annak beláthatatlan előnyeit föl akarnák fogni, — de nem szabad vissza riadnunk, hanem annál nagyobb szorgalommal kell iparkodnunk az athleticismus ez egyedüli alapos iskoláját megkedveltetnünk.

Mert, ha a testgyakorlatok nagy táborában van olyan, mely a legelső sorban jöhet tekintetbe, úgy az ökölvívás mint az organicismus ez universalis gyakorlata, nemcsak legelső sorban említhető és méltányolható, de elmondhatjuk, hogy abszolút becsénél fogva a vezérszerepet méltán megérdemli.

Annál fájdalmasabban érint emellett ama szomorú tapasztalat, mely szerint egyes avatatlanok, a helyett, hogy az „Önvédelem e nemes művészet“ mint az angol mondja „The noble art of Self Defence“ a ferde előítéletől iparkodnának megmenteni, a helyett, hogy méltányolni tudnák, oly eléggé nem helyteleníthető színben tüntetik föl, még ma is egyes lapok hasábjain a nyilvánosság előtt, hogy az ehhez nem értő közönség az ökölvívásról magának, állatok öklelődzéseire hasonló képet alkot.

Az ökölvívást pedig akár mint önvédelmi eszközt, akár pedig mint testgyakorlatot tekintjük, méltán megkövetelhető számára az, hogy róla tisztelettel szóljunk, mint olyanról, mely a testgyakorlatok sorában a legelső helyek egyikén áll.

Mint önvédelmi eszköz a legermesztetesebb és legnemesebb az ökölvívás. . . Az ember mint egyszerű test, ellátva végtagokkal jó a világra, s nem karddal, nem pisztolyal sem semmiféle védő vagy támadó idegen fegyverrel nincs ellátva, de miután a természet mindennek megadta a maga védő eszközét, úgy az is nemcsak, hogy meg nem feledkezett, de ellátta a leghathatósabb és legnemesebb fegyverrel, mely a védekezésben és támadásban karjának és öklének használásában nyilvánul.

Ha betekintünk az állatországba, láthatjuk, hogy ezek öntudatlanul, csupán ösztöntől vezérelve, mily bámulatos, ügyes önvédelmet tanúsítanak természetadta testrészeikkel.

Miért ne tenné tehát ezt egy észszel és értelemmel fölrüházott lény, az ember, hogy természetadta fegyverét saját önvédelmére vagy esetleg ellenfele ártalmatlanná tételére használhassa.

Hozunk föl egy mindennapi esetet, mely, azt hiszem, már az életben mindannyiunkkal megtörtént.

Egy magyar ember botja vagy fokosa nélkül kénytelen lenni, és semmiféle idegen védő vagy támadó eszközzel nincs ellátva,

legtöbbször, ha véletlenül megtámadtatik — nem tudva, hogy ő mily hatalmas fegyverrel, az öklökkel, rendelkezik — legelső dolga, hogy magát védhesse, ha szembe akar szállni, vagy ellenfelét lefegyverezni, ütleget után néz, s ha ez nincs, elveszett reá nézve ez esetben minden, még egy reménysége lehet, t. i. ellenfele fegyverét hatalmába keríteni, hja! csak hogy ez igen sok időbe, rendkívül nagy erőfeszítésbe kerül s legtöbb esetben nem is sikerül s így kénytelen a rövidebbet húzni.

De az angol már másként jár el, mert az e nemű fegyverek reá nézve tekintetbe se jönnek, mindezeknél sokkal hatalmasabb az ő ökle, mely sebesen és biztosan már ama pillanatban sujt, a mikor az ütleget a támadásra fölemeltetett; hja! hiába, az angolnak nincs vesztegetni való ideje! The times is money!

Egészségi szempontból is a boxolás valódi áldás az emberiségére.

Eltekintve a már sokat emlegetett régi korszakbeli athletikai rendszertől, mely az emberi testben a szépet, az erőt, az egészséget stb. volt hivatva föntartani s a melyben maga az öklövívás is szerepet játszott, vegyük például az e téren legnagyobb eredményt elért nemzetet, az angolt; itt azt találjuk, hogy a legutolsó napszámostól a legelső lordig úzik ez egészséges testgyakorlatot, mert ha valaki idejének előre haladottsága következtében nem is tud versenyt járni, futni, ugrani stb. stb., de a boxolást a világért el nem engedné, tudva azt, hogy ez által rendkívül nagy befolyást gyakorol testének épségben, erőben és egészségben tartására.

A boxolás egészségi szempontból elengedhetlen iskolája mind ama szoros értelemben vett testképző gyakorlatoknak, a melyeket „athletikai“ jelzővel szoktunk emlegetni, milyenek a járás, futás, ugrás, velocipédkezés stb. stb., egy szóval, mind ama gyakorlatok, melyek a test alsó részét oly sokféle irányban s a tüdőt is igénybe veszik, mind eme gyakorlatokban, minden veszély nélkül csak úgy érhető el nagy eredmény, ha a boxolás tanítása és gyakorlása a legfőbb súly fektetettük; maga a boxolás adja meg nemcsak a testnek, de a szellemnek is ama táplálékot, mely nélkül a test épségben tartásáról, helyes és nagyobb szabású eredményről egyáltalában szó sem lehet.

Hogy ez valóban így áll, nézzük meg a valódi angol athletákat, k-k német tornaszert még alig láttak, s dacára ennek fölő testrészüket is gyönyörű szépen és arányosan van képezve, s talán bármely nemzetbeliüknél egészségesebbek. (Folyt. köv.)

HALÁSZ ZSIGA
a Magyar Athletikai Club boxtanára.

Különfélék.

Hivatalos. A Magyar Athletikai Club azon tagjai, kik tagdíjakat le nem fizették, az alapszabályok értelmében a tavaszi viadalon nem nevezhetnek, szabad bemeneti s közgyűlési szavazati jogaikat nem élvezhetik. A Club titkársága.

Matolay Elek siremlékének költségeihez újabbán *Parkas* Ferencz ur járult Tata-Tóvárosból egy forinttal, a melylyel együtt a „Herkules“ eddigi gyűjtése 17 frt 50 krt tesz ki. Midőn az adakozónak köszönetünket nyilvánítanók, felhívjuk újból olvasóink figyelmét a magyar torna atyjának jeltelen sírjára.

Stefánia trónörökösné ő felsége a „Balatoni vitorla-egylet“ fővédnökségét kegyesen elfogadta, mint erről az egylet elnöksége hivatalosan értesített. A trónörökösnénél legközelebbi Budapestre jövele alkalmával tisztelegni fognak a „Balatoni vitorla-egylet“ nevében *Eszterházy* Mihály és *Nádasdy* Ferencz grófok, megköszönvén ő felsége kegyét.

A Magyarországi legmerészebb ugrójának ismert *Kinszky* Nusi gróf — mint értesülünk — részt fog venni a „Magyar Athletikai Club“ hétfői viadalának több versenyében. A gróf a főúri körökben régóta ismeretes vakmerő ugrásairól s kitűnő gyors futásáról, nyilvános versenyben azonban ezuttal vesz részt először a „M. A. C.“ büszke lehet, hogy versenyre megnyerhette, melyeknek érdekességét kiváló mértékben fogja emelni. Kivüle, mint értesülünk, még számos kitűnő athléta jelentette be nevezését, így *Vermes* Lajos, *Zalka*, *Asbóth* Jenő, *Tornyai Schossberger* Rezső, *Veresmarthy* Mihály stb. stb. A nevezések kedden este bontatnak fel. A verseny iránt a közönség körében élénk érdeklődés mutatkozik. A belépti jegyek már ki vannak nyomtatva s a verseny előtt a club helyiségében, és *Patzik* Lujza szervitateri szivaros boltjában kaphatók lesznek.

A bécsi vivónők, *Hartl* J. tanítványai május 27-ikén fognak Budapesten újból előadást rendezni a Vigadó nagy termében s még pedig ezuttal a nőképző-egyesület javára, melynek elnöksége emléktárgyakkal fogja viszonozni a bécsi hölgyek szívességét. Ez előadás programja teljesen új lesz s többek közt *Hartl* s szép tanítványai a vívás történeti fejlődését megfelelő festői jelmezekben szándékoznak bemutatni, így tehát remélni lehet, hogy az előadás nagy közönséget fog a Vigadóba gyűjteni a nőképző egyesület javára.

A margitszigeti ünnepélynek — melyet tudvalevőleg a nőképző-egyesület rendez e hó 28-án — rendezőbizottsága, mint értesülünk, az ünnepélyben való részvételre hivatalos iratban fogja megkeresni a fővárosi testgyakorló egyesületeket, melyeknek igazgatóságai kétséggel szívesen engedni fognak a nők

kérelmének s föl fogják használni a kínálkozó legjobb alkalmat a testgyakorlatok népszerűsítésére.

A Magyar Athletikai Club javára rendezett „Athléta-bál“ bizottságánál a következő felülfizetések történtek: Ő felsége a királyné 50 frt, dr. *Hajnald* Lajos érsek-bibornok 10 frt, gr. *Pejacsevich* Tivadarné (bályné) 100 frt, báró *Reich* Milos 5 frt, *Rácz* László 10 frt, *Busbach* Péter 5 frt, *Tüköry* Alajos 5 frt, *Bende* Imre 5 frt, *Végseő* Gellért 5 frt, *Fröhlich* Gusztáv 5 frt, *Hódossy* Imre 5 frt, báró *Wasmer* Adolf 5 frt, *Gulácsy* Gyula 10 frt, *Moosonyi* Sándor 5 frt, Id. báró *Edelsheim-Gyulay* Lipót 5 frt, N. N. 5 frt, N. N. 1 frt. Összesen 236 frt, mely összeg ezennel hivatalosan nyugtáztatik.

A Magyar Athletikai Club elnöki széke gr. *Eszterházy* Miksa elhalálózásával megüresedvén, a jövő keddi közgyűlésen fog betöltetni. A club igazgatóságának és tagjainak hangulata egyaránt gróf *Eszterházy* Mihály felé hajlik s egy hangú megválasztatása minden kétséget kizár. Az *Eszterházy*ak a Magyar Athletikai Clubnak már oly sokat használtak, hogy a club tagjai e család tagjai közül óhajtottak elnököt választani. *Eszterházy* Mihály még fiatal ember s már is kiváló tekintély különösen a sport terén, a Galamblovész-egyletnek és a Balatoni vitorla-egyletnek elnöke, a kontinens legkitűnőbb lövőinek egyike, ki a külföldön is számtalan díjat nyert lövéseivel s egy nevezetes oroszán-vadászatban is részt vett Afrikában, a mely kalandnak nyomait örökké vállán fogja viselni. Ezenkívül kitűnő futó is s mint magánember, szeretetre méltó modorával a társaságok rokonszenvét mindig biztosítja magának; módorában a gögnek árnyéka sem található fel, tetőtől-talpig művelt gentleman, ki, mondhatni szerény modorával a „M. A. C.“ minden tagjának szeretetét és tiszteletét bizonyára meg fogja nyerni.

Külföldön a regatta-versenyek már javában folynak. — *Nizzában* a vitorla versenyek már be is fejeződtek; az idén nem költöztek oly általános érdeklődést mint ennek előtte. — *Berlin*-ben a „Berliner Segler Verein“ a hó 4-ikén tartotta első versenyét s 11-ikén tartja a másodikát. Prágában a „Ruder-Club Triton“ május 11-ikén tartja evező versenyét. Általában a vitorlás egyletek majdnem mind május hó folyamán tartják versenyeket, fölhasználván a szeles tavaszi időt, míg az evező versenyek jobbra a jövő június vagy július hónapokra vannak kitűzve.

Az északnémetországi velocipéd szövetség idei össze jövetelét Erfurtban fogja tartani. Az ünnepélyeségek három napot fognak igénybe venni: május 31-ikét s június 1. és 2. napjait.

60 nap alatt akarja két amerikai sportsman Amerikát Newyorktól San-Franciscoig kétékerű velocipédjén keresztül utazni. Állítólag már el is utaztak.

A „Versammlung“-ok, kongressusok és mindenféle összejövetelek nagy kedvelőitől a németektől e kitűnő „titulus bibendi“-t már a svájciek is elsajátították; közelebb a berni kanton *Biel* városában tartottak egy velocipéd-összejövetelt, melyen egy statisztikus szerint éppen 26 velocipéd törtött el — haza felé menet, a mi eléggé jellemzi, hogy a velocipédisták mit csináltak a bieli „kongressuson“.

A „kótya“ labdajáték.

Siculia, április 30.

Az egyes vidékek játékaival sokkal nehezebben válnak az egész nemzet közkinésévé, mint például a népdalok. Ugy hogy a magyarországiak sok labdajátéka nálunk Erdélyben ép oly újdonság, mint az angoloké. Van ugyan egy pár oly labdázás is, mint a *méta* és a *duplex*, melyeket az egész országban játszanak, de az érdekesebbeket még hirtől is kevesen ismerik. Pedig a mily nehezen honosulhatnak meg az egészen idegen nemzeti labdajátékok, annival könnyebben vernek gyökeret az ismert labdázásainkhoz hasonló játékok.

Eddig is oly külön azért állnak az egyes vidékek játékaival, mert nem tudtuk, mint a dalokat, úgy a játékot is lejegyezni. Hiszem, hogy a „Herkules“ oldalain szerény soraim e czélból helyett kapnak. És midőn e szívességet előre köszönöm, egyuttal nagyon instálom a más vidéki labdázókat: viszonzásul ismertessék meg az ő játékaikat.*

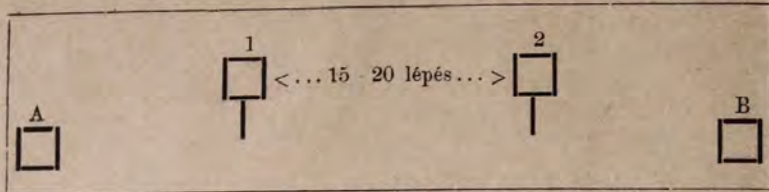
Nem akarok dicsekvő lenni, de annyira szerény sem tudok maradni, hogy egy kicsit ne dicserjen fel a mi kedves „kótya-zásunkat“. — Mihelyt megismerik olvasóim ez élvezetes játékot, látni fogják, hogy a labdaütés, kifogás, a futás és a gyors dobás mind mily élénké és erősítővé teszik e labdázást. Nálunk mines egy is ily kedvelt labdajáték és hiszem, a nagy hazában is hamar megkedvelik.

A játékot hárman, négyen, hatan, nyolczan vagy tizenketten játszhatják. A két pár játékanál kezdve a magyarázatot, legkönnyebben megértetjük magunkat. 15—20 lépés távolságra egymástól a földre két kis lyukat (1. 2.) ásva, a bent levő pár egymással szembe úgy áll, hogy lábuk a lyukra lép és a botot ütésre készen egy oldalra tartják, egyik bal, másik jobb oldalról várva a labdát. (Az ábrán a lefelé nyúló vonal jelzi a bót állását.) A künt levő két játszó (A. B.) az egyes ütők háta mögött 3—4 lépésre, egymásnak a labdát úgy dobálja, hogy a bent levők lábukat a lyuk el nem véve, könnyen elűthessék a fejük fölött röplő lapdát.

A játék e felállításban úgy veszi kezdetét, hogy a künt állók egyike (A.) átdobja a labdát a vele szemben álló (2) botjára, ez (2) elüti vagy csak érinti botjával a labdát, s míg az tova repül, társa (1) botjával a magáét összeüti. De ez összeüti miatt el kellett hagyniok a lyukakat s a künt levők (A. B.) arra igye-

* Részünkről a legnagyobb örömmel nyitunk tért minden ily ismertető czikknek. — Szerk.

keznek, hogy a labdát ez alatt valamelyik lyukba beletehessék, mert ezáltal nyerik meg a játékot és mennek be ütőknek.

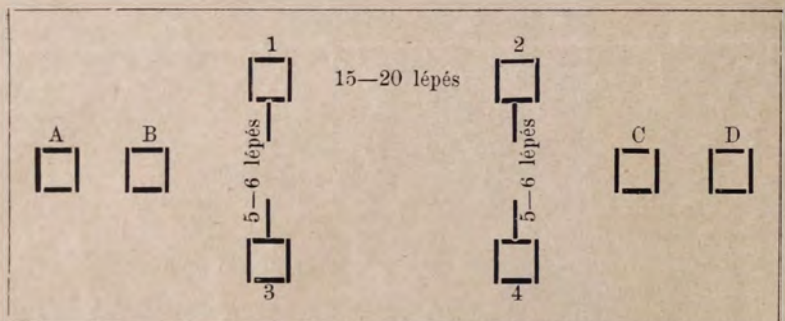
A „kótya“ két párral.

Legérdekesebb a játék, ha a künt levők az érintett labdát rögtön kézbevevén a lyukához közel állva, várják, míg a botokat összeütni a bent levők egymáshoz közeledve helyeiket elhagyják. Ahol a labda van, ott a bent levő a lyuknál marad és igyekszik az átdobott labdát elütni, hogy botjait összehúzhassák. A feléje lassan közeledő még könnyebben elüthetné, ha egyenesen felé dobna, de mindig oly magosan kell dobni, hogy el ne érhesse, vagy a másik oldalon levő félre állva kéri magához a labdát, hogy a lyukba tehesse. De mielőtt átdobják a labdát, ez visszaszalad, s lábát a lyukra teszi. Most az a fő, hogy a labdát, míg a lyuktól távolban az egyik bent levő, gyorsan ide kell dobni, és kifogva, a lyukba tenni. A helyben levő játékos lába hegyét lyukba téve botjával előrenyúl, hogy társa könnyebben elérje. A feléje közeledő a vele szembejövő labdát vigyázza s ha csak lehet elüti, hogy mig tova repül, érthesse társa botját.

A fő tehát az, hogy a mint a labdát a bot érte a botokat a bent levők összehúzhassák a nélkül, hogy a szabadon hagyott lyukba a labdát be lehessen tenni. Mielőtt a „czik“ (a labda érintése) után a botok érintése előtt a künt állók a labdát a lyukba teszik, helyet cserélnek és az eddigi ütők adagját át egymásnak a labdák.

Ha hárman játszik a kótyát, úgy 10—12 lépés távolságra a lyuktól egy karót, vagy követ jelölünk ki, melyet a bent levő a „czik“ után megüt. Ha a lyukba a háta megett álló beleteszi a labdát, ő megy be ütni, helyére a kívül álló jó, és ennek helyére az előbb bent levő.

Leggyorsabban változó, legélénkebb a játék, ha nyolcan játszik.

A „kótya“ négy párral.

Négy lyukat (1. 2. 3. 4.) úgy ásunk a földbe, hogy 15—20 lépés távol a nagy és 5—6 lépés legyen a kis kör a párok közt. A külső párok (A. B. C. D.) egymás háta megett állanak. A bent levők egymással szembe állnak (az 1. a 3-al s a 2. a 4-gyel szemben), most a közöttük eldobott labdát egyik vagy másik

könnyebben elüti, és a künt levők is hamarabb kézhez kapják az elüthetett labdát. Most, míg az egyik a bot érintéseért elhagyja helyét, mellette levő társa vigyáz mindkét lyukra és igyekszik elütni az átdobott labdát. A künt levők közül az a kettő, kik a labdát várják, hogy a lyukba tegyék, a két lyukhoz állnak, s ha jön a labda, hirtelen átdobják egymásnak oda, a honnan eltávozott a bent levő.

A játékot azon esetben is megnyerik a külsők, ha a felüthetett vagy a botot érintett labdát kikapják. Ezért mindig úgy kell a botjakkal befelé állók felé dobni, hogy a túl álló kezeibe irányozzuk a labdát. Kikapva, rögtön vissza kell dobni s így adagolni át, míg ütés nincs.

Ha a játékot 12-en akarják játszani, akkor a harmadik két pár oldalt állva igyekszik a lyukak mellett állóknak adni a labdát, vagy maguk is beletehetik a lyukba. Ekkor a bemenő eddigi adagotok helyére állnak, s az ő helyökre meg a kijövők jönnek. A játék megnyerése így 8-an játszva 4 ellen, könnyebb lévén, gyorsan változik az állás.

A játékra bármily labdát használhatunk, de mind a gyermekek, mind a felnőttek játékát nagyon élenkíti a nálunk úgynevezett „szellabda.“ Nagysága e labdának kezdődik két öbölnyi nagyságon és lehet fej nagyságú is. Legezészerűbb a közép nagyság. Az erős bőrből vart labdának egy helyt nyílása van, melyet, miután a megnevadított marhahólyag felfújásával kiduzzasztottunk befűzünk. Az így elkészített labda oly tartós, mint bármiféle más és e mellett oly ruganyos, mint akár a gumilabda.

Az ütő botnak legjobb a végig egyforma vastag fűzva vagy fenyőfa bot, simára megfaragva.

Még csak annyit jegyzek meg heves vérű ifjainknak, hogy igyekezzenek e játékban minden gyenge labda érintést beismerni, s nemesen játszani a szép játékot. Harag nélkül menjenek ki adagolni, vagy segédkezni, hisz e játékban nem csak az ütés élvezetes, de a dobás és a kifogás is.

GÓBÉ.

Aigner Lajos könyvkereskedése.

(Budapest, IV. Váci-utca 1. sz.)

Abafi L. Mikes Kelemen	60 kr.
„ Tréfás népdalok	40 kr.
„ Szerelmi népdalok	40 kr.
„ Göcseji népdalok	40 kr.
Porzolt Kálmán: Szerencsétlen furulyások. Elbeszélések.	1 frt 40 kr.
„ Párbaj. Színmű 1 felv. (A nemzeti színházban adatott 1881-ben)	40 kr.
Czakó Zsigmond: Leona	20 kr.
Mayer F.: Czuczor élete és költészete	20 kr.
Rényi R. Petrarca mint hazafi, tudós és költő	20 kr.
Ányos Pál költeményei	40 kr.
Balázs Sándor. Vig elbeszélések 1 frt 50 kr., kötve	2 frt 50 kr.
Endrődi Sándor költeményei 2 frt, kötve	3 „ —
Jókai Mór. Észak honából. Muszka rajzok. 1 frt 20 kr., kötve 2 frt, diszkötésben	2 „ —

Schleinz Károly

Budapest, kerepesi út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa

(BICYCLE) és TRICYCLE gyárosok magyarországi főügynöke
ajánlja dusan felszerelt

vasparipa és Tricycle raktárát.

Ezen gyár készítményei szilárd szerkezetűk és csinos kiállításuk által a legnagyobb kelendőségnek örvendenek; s az eddigi vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

8

Kívánatra árjegyzék bérmentve megküldetik.

2

5-5

Elegáns

felöltők	9 ftrtól
öltönyök	18 ftrtól
divat-nadrágok	5 ftrtól
öltönyök, gyász	25 ftrtól
Gyermek-öltönyök	14 ftrtól

(Minden tiszta gyapjuból, legújabb divat szerint, gondosan készítve) a legfinomabb minőségig. Megrendelések mérték szerint. A legfinomabb angol, francia és brünni szövetek legnagyobb választékban

Rothberger Jakabnál

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, Kristóf-tér 2. sz. I. em.

(Az árak minden egyes darabon ki vannak tüntetve.)

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasáboz
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

A testgyakorlatok és a nemzet hadereje.

(P. J.) Ma már a harez nem a párok küzdelmének, s a harcosok különös testi erejének, hanem főleg a több és a lehetőleg jobb fegyvereken dől el. — A harcosok száma és a fegyvernemek jósága mellett ma csak másodrendű kérdés a katonák testi ereje. — Míg a népek hősi korában egy vitéz katonát csapatokat vert le erejével: ma egy gyenge ifjú kitűnő fegyverével óriásokat verhet le.

És mindemellett a kormányok és népek legfőbb törekvése még ma is a katonaság testi erejének és ügyességének nevelése. Elátásolagos ellentétnek alapja az emberi nemnek a civilizációval lépést tartó gyengülése.

Minden lépés, mely a kényelmesebb élethez visz, munkától ment fel s erőnket gyengíti. Amíg minden munkát testünk nyers erejével végeztünk, e munka edzetté, izmossá tett; s hogy a gépek a természeti erővel helyettünk dolgoznak, erőnk a nyugalomban elvész. — A legerősebb emberek bizonyonnyal akkor éltek, mikor a követ emelő-rúd nélkül kellett tova gördíteni, s a vadat a kar pusztá erejével kellett leverni. S a leggyengébbek bizonyonnyal abban a korban éltek, melyben a gépek felmentvén e megélhetési munkától, ezt másféle munkával nem pótolják.

Hozzájárul ez általános gyengülés mellé még az ifjúság ereje csökkentéséhez korunk laza erkölce, a romlott családi élet ezer ferdesége. — Mindez annyira satnyáva teszi a különben ép és erős testtel született gyermekeket, hogy mire az állam testi vizsgálata alá kerülnek, igen sokan már a mai könnyű fegyverforgatásra sem alkalmasak.

E bajon pedig azáltal már késő segíteni, hogy a besorozott katonát kezdjük erősíteni, mert így csak a már beváltakat képezzük úgy ahogy, és a harczra nem teszünk többet alkalmassá. — Az igazi katonanevelő intézetek, melyekben a nemzet hadereje rejlik, csak a testgyakorló helyek lehetnek. — A gyermekek testi nevelése

nemcsak nemes, emberi kötelességünk, de erre utal a nemzet biztonsága is. A görögök magas műveltsége és hatalmas hadereje egyaránt tápot nyert a testi nevelésben.

A görögöknél ép úgy szükség volt az ifjak mesterséges testi nevelésére, mint az új-korban. Mert náluk a testi munkától felmentő gépeket, a rabszolgák képezték.

Görögország csak addig maradt nagy, míg a testgyakorlatokkal edzetté tette ifjait, míg az élvezetes munkával éperőssé vált hadsereg volt bátyja.

Sokkal közelebb fekvő s meggyőzőbb példa a testgyakorlatok harczra képesítő hatására a két német-francia háború. Németország legnagyobb és legdicsőbb háborúi a német torna fejlődésekor s virágzásában vívtak. A nagy Napoleont a német tornaszok által vezényelt csapatok verték meg, s Párizst ismét a tornában erősödött hadsereg övezte körül.

Hanem legvilágosabban belátjuk, hogy a katonaság kiképzését mennyire elősegíti rendszeres testgyakorlatok üzése, ha keressük, hogy mily tulajdonok kívánatosak a mai katonában és mennyiben fejleszti ezeket elő egyik vagy másik testgyakorlat.

Az első dolog, hogy a lovas lovagolni, a gyalogos gyalogolni tudjon a lehető kitartással. Mindkét ügyességet és a rá szükséges erőt a nekik megfelelő gyakorlatok fejlesztik. Különösen a járás és futás, a kitartó gyaloglások veszik leginkább igénybe a katonák erejét s ki csak annyit jár és fut katonasága előtt, mennyire kényelmes körülményei készítetik, bizony kiűl már az első nagyobb hadgyakorlaton.

A különös katonai gyakorlatok, a legnagyobb feladatok könnyű elviseléséhez legelső a minden ízében ép és erős test, a fáradtságok türéséhez szokott kitartó szervezet és az erős akarat. Mindezt a legkönnyebben, élvezettel megszerezzi a tornázás, futás, gyaloglás, ökölvívás stb. szórakoztató gyakorlatokkal. Ugy annyira megkönnyítik e különmű testgyakorlatok a katonák kiképzését, hogy az államoknak a hadsereg erejét már a gyermekkortól kel-

A „HERKULES” TÁRCZÁJA.

Francia társaság — velocipéden.

— Igali Szvetozár elbeszélése után. * —

Nagyon bántott a kíváncsiság, mikor a montpellier-i velocipéd-egylet kirándulásán először részt vettem, hogy ugyan mint fog az a vegyesen összejött társaság együtt mulatni. — Mert biz' Montpellier-ben a vicomte a lakatossal, a pénztőzsér a szabójával, a vasuti igazgató a napdíjással együtt velocipédezik.

Felülés előtt bemutatták a nagy társaságot, hanem mint ilyenkor rendesen, most is csakhamar elfeledtem mindegyiknek a nevét. Utközben aztán elővettem minden ember-ismeretemet, hogy hát melyik is az igazgató, melyik a vicomte vagy a szabó, de bizony felsültem vele, mert a lakatost szőlítottam vicomteak s a vasuti igazgatót szabónak néztem. — No gondoltam, ha majd nálunk is köztársaság lesz, talán a mi mesterembereink is elsajátítják az általános műveltségnek azt a finomságát, mely egyenlőíti őket a mánásokkal.

Alig érünk ki a városból éktelen gólyakelepelés üti meg fületem. Nézek felfelé, de nem látok egy fia golyát sem. Egyszer csak látom, hogy velünk szembe valami velocipéd-félén egy paraszt közeledik. Ennek a gépe ütött olyanféle lármát, hogy messziről kelepelésnek, közelből még gőzkocsi lármájának is beillett volna. — Nem csuda, fából volt az egész masina, a paraszt baltájával kifa-

* Igali Szvetozár a Montpellierből haza-velocipédezett athléta, a mily kitűnő velocipédista s a mily szeretetreméltó elbeszélő, ép oly szerény ember is s midőn fölértük, hogy édeskes élményeiből írjon le egyet-mást, oly erővel bizonyítottatta, hogy ő „nem tud írni”, hogy végre is békét hagytunk neki s megelégedtünk azzal, hogy elbeszélése után pontosan lejegyeztük kalandjait és tapasztalatait. Ezeket veszi itt az olvasó e másolatban, mely igyekezett híven megörizni Igali elbeszélésének humoros zamatját. — Szerk.

ragva. De ezért a háromkereki velocipéddel bizony gyorsabban halad a francia, mint az olasz lusta öszvérén.

Utközben még sok paraszt velocipédezővel találkoztunk s majdnem mindeniket egy csapat kuty követte esaholva. — A mi kutyáink még a csendes acél gépek láttára is úgy el futnak ijedtükben, hogy másnap is lehorgasztott farkkal járnak. A francia kuty! — No de nem dicserem meg, tőlem nem érdemlik meg. Megtámadták még a mi diszes társaságunkat is, a mint egy falun áthajtottunk. A fránya francia gyerekek amint egy-egy kuty nekik kapott, a gyorshajtásban lábukat szépen feltették a kormányrudra s úgy kerülték ki, nehogy harisnyájukat kihasítsák az udvariatlan kutyák. Eleinte csak a magam tempójával igyekeztem távol tartani őket, nagyokat rugva feléjük, de mikor egyszerre két oldalról támadtak, megpróbáltam én is nyakam közé szedni lábaimat. De rosszul ütött ki a produkció, mért hátra esve, a földön vettem észre magamat. Erre a nem várt, s talán még nem is látott mutatványra ugyancsak megijedtek a kutyák s tova szaladtak. Felejthetetlen az-az udvariasság, melylyel felsegitni igyekeztek a társaság tagjai.

Akkor még csak keveset csodálkoztam, mikor parasztokat látam velocipédezni, de az már nagyon meglepett, amint egy mezei utról háromkereki angol-gépen egy papot látok az országútra kijönni. — A pusztai templomban ment prédikálni. Köztársaság a velocipéden! Még a katonaságot is képviselte társaságunkban egy műszaki tiszt. — Valódi francia katoná; az erő és ügyesség, a bátorság és szerénység finom vegyülete, önérzetes férfi és udvarias gavalér. Hanem kirándulásunkban bajt hozott fejére ez a nagy tökély.

Virágos mezőn hajtva keresztül, az út mellett egy pápaszemes nevelőnő botanizált növényekével. A mi tisztünk már messziről üdvözölte őket s közelebb udvariassal kérdé, ha nem lehetne e segítségükre csekély tudományával. A növények lányka pirulva hallgat, míg a nevelőnő szellemesen mond egyszerre igent és nemet.

lene nevelni. — A katonai fegyelmet, leleményességet, bátorságot, lélekjelenlétet, baráti önfeláldozást a helyes testi neveléssel a még gyermekifjuba öntve, bennük a nemzet derék katonát és ép erős embert nyer.

De, hogy a helyes testi nevelés a nemzet haderejét számbavehetőleg nevelhesse, általánossá kell válnia, nemcsak az iskolában, de az egész társadalomban. — Ezt elősegíteni tehát minden állampolgár első kötelessége.

Az ökölvívás.

(Boxolás.)

(II.) Nézzük az ökölvívás közvetlen hatását a testre. Csupán azon vívási módokat véve tekintetbe, melyeket hazánkban inkább találhatunk, milyenek a szurony, tör és az általánosan elterjedt kard-vívás, míg ezeknél külön eszközre, fegyverre van szükség és nagyon is egyoldalulag képezik a testet, addig az ökölvívás, a test minden részére általánosan hat s különös eszközre nincsen szüksége.

Az igaz, hogy némileg segíthetünk a kardvívásnál a dolgon az által, hogy balkézrel vívunk, csak hogy még más hiány is mutatkozik s hol van arra szükségelt idő, hogy balkézrel is vívjunk? Hiszen nálunk már mindenki rövid idő alatt akár jó vívó lenni s többen, ha ennek lehetetlenségéről meggyőződnek, kedvüket veszítik s így nemcsak hogy balkézrel nem gyakorolják magokat, de jobb kézzel sem tudnak valami sokat.

De, mondjuk, hogy sokan rendelkeznek idővel is, módjukban volna balkézrel is ép oly sokat vívni, mint jobb kézzel, de itt legtöbb esetben az a baj ismét, hogy nincs kedv, nincs meg hozzá amaz élénk passzió, a mely a víváshoz oly annyira szükséges s a melyet legtöbb esetben a jobb kézzel vívásnál tapasztaltam, de a balnál igen kevés.

Amaz egy pár év alatt, mióta szerencsém van az ifjúságot a vívás különböző nemeiben oktatni, mondhatom, 1—2% kivétellel kényszerítenem kell a balkézrel víváshoz, mert ehhez előzetet csak azok éreznek, kik születésüknél fogva erre hajlandók: a „balkezes”-ek.

A mi a boxolást illeti, itt teljes lelki nyugalommal elmondhatjuk, miszerint nincs mit az egyoldalúságtól tartanunk, mert itt a test minden egyes része, legyen az kar, nyak, törzs, láb, tüdő stb. egyforma s arányos képzést nyer, egy és ugyanazon időben.

Nézzük először is a karok szerepét s azt találjuk, hogy mind a két karnak egyaránt a támadások, mint a védekeknél egyenlő munkája van; a lökésnél ugyanis, a mely a fő czélponttól, t. i. arctól az övig van megengedve, az ellenfél jobb része a támadó balkeze által, balrésze pedig a jobb kéz által van veszélyeztetve a

lökések által, magától értetődik, hogy azok védekei is ily ellenoldalulag történik, azaz, a balkézrel adott lökéseket az ellenfél rendszeren a jobb karral védi s ellenkezőleg is.

Az ökölvívás rendes iskolája tehát ép annyit követel a jobb, mint a balkézről s ezek mellett határozottan sokkal nagyobb mértékben hat és képezi az izmokat, mert közvetlen — a kézfe kitérővel kesztyűvel fedetven — a testre történik a lökés, vagy annak védeke maga a szabad kar által történik, tehát nem fegyver fegyver ellen, a melyek hatása csak közvetett, hanem kar szabad kar ellen működik, mely mindig a legtermészetesebb s legnemesebb neme a küzdelemnek „az önvédelem nemes művészetében”.

A karizmok működése a boxolásnál sokkal általánosabb, mint bármi más vívásnál és sokkal több irányu ama mozgás, a melyben erőt és ügyességet kell kifejteni.

Például a nyak és az arc izmai, míg a többi vívásnál csaknem mozdulatlanul állanak, mert nincs szerepök, addig a boxolásnál a vívó minden irányban kénytelen a támadások és védekehez mérten, nyakával is hol jobbra, hol balra, vagy épp előre és hátra hajlani.

Azután a törzs izmai szüntelen működésben vannak s a karok különböző irányban való folytonos működése által nemcsak a mell és hátizmok erősíttetnek, de különösen a támadások alkalmával okvetlenül szükséges törzshajlítással és fordítással összekapcsolt, majd jobbra, majd balra történő törzsmozdulatok a legnagyobb mértékben képezik a törzsnek összes izmait.

Ha még csak azt vesszük tekintetbe, hogy a helyes irányu boxolás iskolája rendkívül nagy súlyt fektet arra, hogy az ember az ellenfél támadásai elől, a minden irányu szökések és ugrások által is szabadulni igyekezzék, elég annak megítélésére, vajjon a boxolás bír-e általános testképző erővel. A jobbra-balra szökőzések a lábakat gyorsaság, erő, ügyesség és kitartásban rendkívül kiképezik.

Első helyen kellett volna emlitenem az athleták legkényesebb és legnemesebb részét: a tüdőt; hogy erre mily mértékben hat az ökölvívás, ennek jellemzésére az ismert mondást az ökölvívásra alkalmazva, merem állítani, hogy ha az ökölvívást nem ismernők, a tüdő leghelyesebb képzésére föl kellene azt találnunk. S azt különösen belátták az újabb időben az angolok, a kiknél az ökölvívás minden testgyakorlatot helyettesít s az angol athletákkal bátran elmondhatjuk, hogy „jó athléta boxolás nélkül nem képzelhető”.

HALÁSZ ZSIGA,
a Magyar Athletikai Club boxtanára.

Néhány szó a tornázásról.

A lélek és a test között oly szoros összeköttetés van, hogy egyik a másik változását mindig megérzi, így tehát azok edzésére és fejlesztésére egyenlő gondot kell fordítani. Nem mondom, hogy a lélek művelésével már nagyon sokra mentünk volna, de a testet mégis inkább elhanyagoljuk.

A testi épség első feltételei: a jó lakás, a tiszta friss levegő, a tápláló és illó mennyiségű eledel, a jó ivó víz; az éghajlatnak és időjárásnak megfelelő tiszta és czélszerű ruházat, a munkának és pihenésnek illő változata, az érzékek ápolása, az egész test tisztán tartása. De mindezeknek hatását kiegészíti és hatványozza a *tornázás*.

A tornázás tulajdonképpen nem egyéb, mint mozgás, csak hogy sajátos mozgás. Igaz, hogy akármilyen ültőtermészetű valaki, akarva, nem akarva, mozog. Sőt nagyobb mozgásra is rászánja magát, ha másra nem, legalább egy kis sétára. Sőt meg is van győződve róla, hogy ha naponta egyszer sík úton elmegy a temetőig vagy lövöldéig, vagy a fővárosban végig sétál a korzón s nagy kényelmesen vissza jön, a roppant mozgás által igen megedzette izmait. Pedig csak a lábát fárasztotta, mert a lábakon kívül az ilyen járás legfeljebb a gerinczre van még egy kis hatással, a test többi részét érintetlenül hagyja. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy ne sétáljunk, hanem a ki azt akarja, hogy sétálásának tornászati hatása is legyen, ne sík talajon járjon, hanem hegyre fel, hegyről le, mert akkor nem csak a netán előforduló akadályok leküzdése, hanem az egyensúlyozás is a testállás folytonos változtatását kívánja s tevékenységbe hoz több izmot s mellette erősödik a tüdő és mell is.

A falusi és kisebb városi gyermekek meg éppen sok mozgást tesznek: varjú fiókákért magas fatetőkre kúsznak, bagoly tojásért régi falakra másznak, almafákról, diófákról, ha csöszszagot éreznek, pompás szaltomortálakat csinálnak; egymással birkóznak, verekednek; síma kövekkel a folyót vagy tavat igyekeznek átdobni, vagy leütni a verebet néha parittyával is; a jégén csuszkálnak stb. — Mindezeknél különféle izmok erősödnek és fejlődnek.

A felnőtt emberek között is a szántóvetők folytonos izomedző

A nemkevesebb életrevaló mint udvarias katona már épen le akar szállni, amint a gép egy kőbe ütközve fejjel előre ledobja. A nők a nagy esésre felsikoltva odafutnak, s aggódva kérdik: „ugye, most miattunk nagyon megütötte magát? jaj hisz vérzik az ajka! itt a kendőm!”

— Köszönöm! semmi baj. Köszönöm kezeiket csókolom.

Ezzel gyorsan a gépre kap s oly gyorsan tova hajt, hogy alig bírok vele tartani. Mikor már jó tova voltunk a hölgyektől, hátra fordulva kissé megváltozott hanggal kedélyesen kérdi:

— Emlékszel ugye, mily rút kiálló fogaim voltak, melyek miatt a legcsábosabb mosolyom is kárba veszett?

— Nos, igen.

— Látnod ez egyszeri esésem négy ily otromba fogtól szabadított meg, s most mihelyt Párizsba megyek tétetek magamnak tudod olyan kedves apró kis fogakat, milyent csak kirakatban lehet látni.

Ezzel aztán, mintha semmi sem történt volna, folytatta útját.

A hegyre felfelé hajtásban tünt fel a francia heves vér. Oly emelkedéseknél, hol már csakugyan könnyebb a gépet feltaszítani, mint felhajtani, az angol leszáll, míg a francia virtusból is felhajt. Magam sem akartam hátra maradni a francziától s csak nyomtam a pedált teljes erővel.

— Melege van uram? — szólt az egyik kiránduló — tegyen ugy mint én.

S kezdé az erős hajtás közben a kabátját levetni, majd a mellényt, s a lejtőn újra felöltö kabátját. De már ezt a rosszul sikerült kutya-produkció után nem csináltam utána a francziának.

Talán emlitenem sem kell, hogy bizony mi, ahol éhesek voltunk ettünk, s hol volt mit inni, nem szomjaztunk. Haza felé így egy kicsit lassabban, de sokkal vigabban jöttünk. Hanem annyival tartozom az igazságnak, hogy azért multságunkban több volt a mérseklet, mint az ilyenmő magyar kirándulásoknál lenni szokott, s több a könnyelműség mint az angolok utazásában. S a francia a velocipédén is ép oly udvarias és ép oly szellemes mint a szalonban.

munkát végeznek: a szántás, ásás, kapálás, aratás, kaszálás, cséplés, káposzta nyomtatás, stb. Vagy az asszonyok kendertilolása, szövése, gyomlálása, kenyérdagasztása stb. mind ilyen. Éppen így gyakorolja bizonyos izmait a mesterember is.

Mindezeknél azonban csak egyes izmok fejlődnek, bár meg lehet, hogy ezek aztán rendkívül kifejlődnek. A tornáznak pedig az a célja, hogy egyfelől minden izom egyformán fejlődjék s ne egyik a másik rovására; másfelől, hogy ez izomfejlesztő mozgások szabályosak, szépek, művésziessé legyenek. A tornász az így tanult mozgásokat át viszi az életbe is, úgy, hogy a jó tornásznak minden mozdulata, minden fordulása szép is.

Hogy a tornázástól mégis sokan idegenkednek, az onnan van, mert némelyek azt hiszik, hogy a torna megerőltető s így az egészségre káros „kunsttíklíkre” tanít. Pedig az a fő elv: csak a mit valakinek ereje, testi szervezete meg bír! — Másfelől rossz hírbe jött a tornázás; különösen a mamáknál, azért is, mert itt-ott egypár kényes, de rakoncátlan fiú, legtöbbször a tanító háta mögött, annak tudta nélkül, az órán kívül, kifeczegette karját. Pedig a ki tornázni nem tud s így testi ügyessége minden irányban nem fejlődik ki, azzal ilyen baj mindig hamarabb megeshet.

Az életben sok, többé-kevésbé conventionalis mozgásra van szükségünk s gyakran megessék, hogy egy-egy ügyetlen mozgás eljuttassa jó indulatát annak, kinek jó indulatára pedig leginkább szükségünk volna. — A torna „szabad gyakorlatai” megtanítanak az ügyes mozgásra, az ügyes állásra.

Azonban a szabadgyakorlatoknak ezen külső ügyességét szerző eredménye csak mellékes; igazi célja, működtetni az összes izmokat minden külső segédeszköz nélkül. Ezért számtalan különböző s nagyon egyszerű mozgást végeztek a lábakkal, a törzsrel, a kezekkel, a fejfel, úgy, hogy a lábna, a kar, a hasnak, a mellnek, a hátnak, a nyaknak minden izma tevékenységben legyen. Tehát itt már nem csak egy pár izom erősödik, hanem mindannyi.

A „rendgyakorlatok” nem egyebek, mint szabadgyakorlatok, csak hogy ugyanazon mozgásokat többen végzik egyszerre s így erősbül a figyelem, a pontosság s megszokja a gyermek magát nem csak egy külön álló valaminek, hanem egy nagyobb egész tagjával is tekinteni, saját akaratát és szeszélyét alávetni a közakaratnak és rendnek.

A „szergyakorlatok” azok, melyektől a szülők leginkább félnek. De csak akkor származhatik baj, ha az ügyetlen tanító nem fejleszti fokozatosan a gyermek erejét, olyat kíván tőle, a mi erejét meghaladja, vagy ha nincs kellő felügyelet. A szergyakorlatok ugyanolyanok, mint a szabadgyakorlatok, csak hogy a mozgások kézi vagy felállított szerek segítségével hajthatnak végre s így az izomerősödést nagyobb mérvben eszközözik. A közönséges ugrás pl. erősíti a lábizmokat, de az úgynevezett „bak”-ra vagy „lóra” ugrás sokkal inkább. A közönséges törzshajlításoknál is erősödnek a törzsizmok, de az u. n. „gyűrűn” még sokkal inkább. A szabadgyakorlatoknál alkalmazott karlökés, karhajlítás, karörzés is erősíti a karizmokat, de a póznán, köteleken való mászás, a nyújtón, korláton véghez vitt gyakorlatok tizszerte inkább.

Szóval, a ki csak egy kissé mélyen pillant a dologba, kénytelen megvallani, hogy a tornázás felette fontos. Tudták azt a régiek s Lakedemonban az egész nevelés a tornázásra volt alapítva. Plutarchos mondja a többek közt, hogy mihelyt a gyermek megszületett, az atyának bizonyos Lesche-nevű helyre kellett vinnie, hol törzsének egybegyűlt vénei szemügyre vették. Ha izmos és ép testű volt, fölnevelék. De ha idétlen és gyenge volt, kitették Tajgetos hegyoldalán egy mély helyre, melynek Apotethai volt a neve; mert azt hitték, hogy ily erőtlén, beteges teremtés, ha életben maradna, sem magának, sem az országnak nem válnék javára.

A spártai dajkák nagy gondnal és ügyességgel ápolták a kicsinyeket. Nem pólyákban nevelték őket, hogy szabadon fejlődhesek mindeniknek testalkata. Arra is ügyeltek, hogy ételben ne legyenek se válogatók, se nyálánkok, sőtétben, magánosságban ne féljenek, nem túrték meg sem a pajkosságot, sem a pityergő természetet. Azért a külföldiek közül is sokan spártai dajkát fogadtak gyermekeik mellé. Mihelyt a fiúk elérték hetedik évüket, Lycorgos maga köré gyűjté őket, csapatokra osztá, együtt nevelteté, együtt tápláltatá, együtt játszátá és taníttatá őket. Minden csapat vezetőjévé azt a fiút rendelé, ki okossága által kitűnt, a harcban legbátrabbnak mutatkozott. A többieknek erre kelle ügyelniük; ha parancsolt, engedelmeskedni, ha büntetett, tűrni kellett, úgy, hogy ez az engedelmeségnek igaz iskolája volt. Az egész nevelésnek csak az volt a célja, hogy engedelmeskedni tanuljanak, a fáradságot tűrni tudják és így a harcban győzzenek. Azért is kornk haladtával mindig szigorubban bántak velük; rövidre nyírt hajjal, mezítláb kellett járniok és rendszerint meztelenül üzték játékaikat. A ki elérte 12-ik évét, az egész esztendőre csak egy felöltőt kapott, még pedig alsó ruha nélkül.

Az egész testük napsütötte, barna volt, nem használtak sem meleg fürdőt, sem kenőcsöt, az évnek néhány ünnepnapját kivéve, a melyeken a jótéteményben részesülhettek. Osztályonként és csapatonként egy almon háltak, melyhez az éles kákát az Eurotas partjairól maguk hordták össze, még pedig úgy, hogy kés nélkül, pusztá kézzel kellett tördelniök.

Nem azt akarom mondani ezzel, hogy nálunk is ilyen törvényeket, ilyen szokásokat kellene behozni, ezek már nem illenének be a mai társadalom keretébe. Hanem csak azt, hogy az annyira fontos tornát a társadalomnak is felkellene karolni. A kormány már megtette a magáét. Egyes tornászati intézetek voltak ugyan itt-ott hazánkban már évtizedek előtt is, de csak 1863. óta kezdett az eszme fejlődni. A tornázás szebb jövődjét pedig: legkivált elhunyt nagy jelesünk, báró Eötvös József alapította meg, midőn 1867-ben a középiskolákba mint kötelezett tantárgyat behozta. Ideje volna, hogy saját érdekében lelkesüljön fel a társadalom is. Minden egészséges embernek, férfinak és nőnek egyaránt, (mert a női tornázás ép oly fontos) nemek szerint csoportokba kellene sorakozni s rendszeres tornászatot folytatni.

D'OUVENON GYULA
torna-tanár.

Az evezésről.

IRTA FAUR CORNÉL.

(II.) Nem akarok — mint már említettem — e helyt a stilszerű evezés részletezésébe bocsátkozni, egyrészt, mert célomat messze túlhaladná, másrészt, mert nem érzem magamat ily munkára hivatottnak; csak egynehány szerény észrevételt vagyok bátor tenni s ezek között az első, a hazánkban nagyon elterjedt túlságosan rövid csapásra (Stroke) vonatkozik.

Silberernek, az evezési sport-ról irt ismeretes művében, egy igen érdekes kísérlet van leírva, melyet Mr. F. S. Gulston, a „London Rowing Club” elnöke és Mr. L. P. Brickwood, ugyanazon club tagja 1873-ban eszközöltek s melyből kiténik, hogy a mozgó ülés (sliding seat) alkalmazása, csak a csapás második felét hosszabbítja meg; specialiter a fennemlített kísérletnél a különbség 15 hüvelyket tett ki.

Ebből világosan kiténik, hogy a mozgó ülés fölényét, a hosszabb csapást — ha nem hajlunk annyira előre-hátra, mint a szilárd üléssel bíró csónakban — nemcsak hogy teljesen elveszítjük, hanem a legtöbb esetben még rövidebb csapást fogunk csinálni, mint a szilárd ülésű csónakokban correct csapás mellett; s így aztán nem lehet csodálni, hogy akadnak evezősök, kik a mozgó ülés jogosultságát kétségbe vonják; mert a slide másik előnye, a lábának közreműködése a húzásnál — bár testgyakorlati szempontból igen méltánylandó — a gyorsaságot bizony nem igen fogja növelni.

De hazánkban — legalább általánosságban — még a szilárd ülésű csónakokban is, rövid csapás van, hogy úgy mondjam — divatban; pedig a hosszú csapás fölénye, az illetékes szakkörökben általánosan el van ismerve s így többek között Silberer is azt mondja, hogy egy jól kihúzott, 34—36-os stroke (percenként) különben egyenlő körülmények között, mindig eredménydusabb lesz, egy gyorsabb, de ennek következtében rövidebb 40—42-es stroke-nál (percenként). — A tapasztalat, künn Zürichben is mindig beigazolta ez állítást.

Az újoncz-ok tanításánál igen példásan kell eljárni, mert az egyszer megszokott rossz testtartásról, vagy egyéb hibáról igen nehéz leszokni; elannyira, hogy egy kezdőből, ki elejétől fogva jó tanítás alatt van, sokkal gyorsabban lehet correct evezőst nevelni, mint egy régibb evezősből, kinek tanítása hibás volt.

Innen van, hogy a mozgó ülésre csak olyanokat szabad bocsátani, kik már a szilárd ülésen egészen correctül eveznek.

A kik még a szilárd ülésen is hibásan eveznek, a csúszón (slide) végkép elromlanak.

A mozgó ülésen való kezdést a legkitűnőbb szaktekintélyek, csak két évi gyakorlat után engedik meg; s ez volna kétségkívül a leghelyesebb. De tekintetbe véve azt, hogy a tökéletes evezésnek elsajátítási ideje individuális dolog, azaz az egyes mozgalmától, hajlamától s ügyességétől függ — a fennemlített idő nem fogadtatik el alapul, legalább egy evezési évadot kell, mint minimumot megdönthetetlen szabályként felállítani, mely idő előtt a kezdőnek semmi szín alatt ne legyen megengedve a mozgó ülésben való evezés.

Végre még csak egy megjegyzést kívánok tenni s ez a műszókra vonatkozik.

Távrolról sem vagyok a mellett, hogy minden idegen műszóra (terminus technicus) minden áron magyar szavakat gyártsunk, akár találunk alkalmasat és megfelelőt reá, akár nem; hanem oly esetekben, hol az idegen műszót tökéletesen kifejezhetjük, vagy helyettesíthetjük egészen megfelelő, czélszerű magyar szavakkal.

illetve kifejezésekkel, nem látom be, hogy miért tartjuk meg az idegent.

Igy például, starboard és larboard, helyettesíthető jobb és bal oldallal; slide, csúszóval; stern (a csónak hátulja), midships (a közép része) és bow (az eleje) kifejezések tökéletesen nélkülözhetők az egyes, kettes, hármas és négyessel való számolás által és pedig: az egyes (stroke) és hármas a bal, a kettes és négyes (bow) a jobb-oldalt képezik; ellenkező számolásnál megfordítva.

E dolgok mind oly közelfekvők, hogy bizonyosan már sok helyt használatban vannak, épp úgy, mint sliding seatt helyett: mozgó vagy csúszó ülés, stroke helyett: csapás, vagy más értelemben, vezérezvő; ontrigger helyett kültartó vagy külvilla, klinker helyett palánkos csónak stb. — s egy kis kereséssel, a többi idegen kifejezésekre is találhatnánk talán megfelelő, jó magyar szavakat.

Tekintettel a küszöbön lévő regattára, teljesen csatlakozunk a „Herkules” 5-ik számában Spectator által mondottakhoz s szívünk-ből kívánjuk, hogy az ottan kifejezett remények és óhajok minél nagyobb mértékben valósuljanak meg.

Azzal, hogy itt csak a sport-szerű kitartás és lelkiismeretes training hiányzik, Spectator már fején találta a szegyet; de meg vagyok győződve, hogy, ha evezőseink ez alkalommal meg fogják ezáfolni Spectator fennirt szavait, legjobban fog annak örülni éppen maga — Spectator.

S mindnyájan büszkén fogjuk kiáltani a magyar győztesekkel: Hungaria for-ever!

Gróf Eszterházy Miksa emlékezete.

(Képpel.)

Irta: Hentaller Lajos.

(Felolvastatott a „M. A. C.” közgyűlésén, 1884. évi május 13-án.)

Reánk nézve t. közgyűlés vesztesség, nagy vesztesség már az is, ha csekély számú tagjaink közül bármelyik végzi be földi pályafutását.

Vesztesség nemcsak azért, mert az illető halála által egy tagtársunkat, esetleg barátunkat veszítjük el, de fájdalmas egyuttal látni, az általa hátrahagyott családot, testvéreket, rokonokat, kiknek szemében a bubánat sötét könnyei ragyognak, s kik szívesen váltották volna meg kedves halottjuk életét bármilyen földi kincsessel.

Mennyivel nagyobb vesztesség t. közgyűlés reánk nézve annak a férfiúnak elhunytja, ki közöttünk legnagyobb volt, s mégis oly közel állott mindannyiunk szívéhez; ki életét részben az atletikai club felvirágoztatásának szentelte; kinek jelszava volt, hogy: „Ép ész csak edzett testben él,” s e jelszóval zászlaján indult el a hazába, hogy magának apostolokat, híveket, követőket szerezzen.

Midőn e férfiú emlékét elevenítjük fel t. közgyűlés, méltó, hogy szívünkben gyászt öltünk. Érezte e vesztőség nagyságát clubunk választmánya is, midőn mult évi augusztus havában szeretett elnökét, a halál kiragadta köréből.

Es a mikor a választmány engem szólított fel arra, hogy elhunyt elnökünk érdemeit elősoroljam, igen jól tudta annak minden egyes tagja, hogy azok a nagy és felejthetetlen érdemek, melyeket boldogult a club felvirágoztatása körül magának szerzett, sokkal maradandóbbak s kimagaslóbbak, semhogy azokat én kellőképpen méltányolni képes lehetnék.

Jól tudom ezt én magam is! Ép ezért, egyszerűen arra fogok szorítkozni, hogy azokat az érdemeket méltassam, melyeket az elhunyt, clubunk alapítása, s az atletika eszméjének terjesztése körül szerzett; mert nem ítéletet ohajtok mondani élete felett, hanem egyedül arra vagyok hivatva, hogy a club hálájának adjak kifejezést.

Az tény t. közgyűlés, hogy a „M. A. C.” választmánya, még mióta clubunk fenáll és működik, szomorubban, nagyobb vesztesség

kinos emlékével nem jelent meg tagjai színe előtt, mint épen most, midőn a gyászos jelentéssel lépek önök elé, hogy a lefolyt évben elnökünket, gróf Eszterházy Miksát veszítettük el.

Midőn a nemes gróf halálának hírért mult évi augusztus 6-án meghozta a táviró, mély fájdalom töltte el szívünket. S bár fájdalmas volt reánk nézve a csapás, éreztük rögtön, hogy ez nemcsak minket sujtott, kik az egyleti érintkezés által hozzá közel állottunk, kik benne mesterünket tiszteltük, s előharczosunkat veszítettük el. Éreztük ezt rögtön, mert tudtuk, hogy szerető, hű nejét, agg atyját, s a számos rokont, kik benne a gyöngéd férjet, a tisztelő fiút és ragaszkodó rokont szerették, érte halála által a legnagyobb veszteség. De beláttuk egyuttal azt is, hogy rajtuk kívül nagy veszteség érte, még halála által az atletikai clubot s az atletika eszméjét.

S bizony bizony méltán!

Mert ha voltak valaha férfiak, kik családi kiesiny körükből kilépve, az önösség korlátain áthatolva célul oly eszmét tűztek maguk elé, melylyel nemzetüknek, s főleg a fiatal nemzedéknek, a haza reményeinek igyekeztek javát, testi épségét, jóllétét elő-

mozdítani, — úgy Eszterházy Miksa az atletikai club megalapítója, s az atletika eszméjének meghonosítója, — ezek közül is ki fog mindig magaslani.

Igen! ki fog magaslani, mert ha valaha ujitónak sokat kellett a kezdet nehézségeivel küzdeni; ha valaha egy ujitó az általa megkezdett ügynek csak fokozatos felvirágzását érthette meg; ha valaha kezdeményezőnek nehéz társadalmi előítéletekkel kellett megküzdeni azért a célért, melynek létesítését maga elé tűzte, — akkor ép Eszterházy Miksa az, ki az atletika eszméjével mint ujitó lépett fel, mert ő volt clubunk eszméjének megpendítője, kezdeményezője; ő küzdött meg mint zászlóvivő, mint előharczos, társadalmunk előítéleteivel, mely az atletikai testgyakorlatokat nem ismervén, nem volt képes azoknak jelentőségét, élettani és egészségügyi horderejét méltányolni; ő volt az, ki a hazánkban ma már szerte virágzó atletikai sportot meghonosította.

(Folyt. köv.)

GRÓF ESZTERHÁZY MIKSA.

A győri tornacsarnok.

Említettük, hogy Győrött egy új tornacsarnok javára f. hó 24-ikén s 25-ikén nagy ünnepélyt rendeznek. Ez életrevaló mozgalomról következő sorokat vesszük:

Győr, május 8.

A Győrött építendő állandó tornacsarnok alapja javára rendezendő ünnepélyek bizottsága folyó hó 4-én alakuló gyűlést tartván, ott egy a mondott alap (egy részben a résztvevő helybeli egyletek) javára e hó 24-én és 25-én megtartandó sport-ünnepély rendezése elvileg kimondatott.

A rendezésre vonatkozólag a nagy bizottság következő albizottságokra oszlott:

I. Fogadtatási bizottság:

Elnök: Zechmeister Károly: Tagok: Birbauer Lipót, Hauser György, Horváth, Lajos, Baky István, Gaszner József, Rusech Antal, Abday Asztrik, Perl József, dr. Németh Antal, dr. Katona Mór, Vaszary Kolos, id. Hajdu Mihály, dr. Dörner Béla, Kis Jenőné, Lippóczy Miksáné, Perl Józsefné, dr. Dörner Béláné, Horváth Lajosné, Gaszner Józsefné, Perl Józsefné, Gramling Fanni, Varga Mariska, Lázár Irén, Lázár Mariska, Auer Irma, Toffaut Ella és Mocsáry Irén.

II. Elszállásoló bizottság:

Elnök: Kis Jenő. — Alelnök: Hauser György. — Tagok: Wirthl Antal, Szabó Szilveszter, if. Ehler Antal, dr. Petz Lajos, Kis Gábor, dr. Kisfaludy Árpád, Hollós Gyula, Kerényi Nándor, Mihály Kovács Tivadar dr. Dörner Béla, és Lippóczy Miksa.

III. Színház estély bizottság:

Elnök: dr. Kovács Pál. — Alelnök: dr. Szalacsy Lajos. — Tagok: gróf Laszberg Rezső, Szalacsy Ferencz, Hets István, Magvassy Mihály, Gitroff Rezső, Fischer Kálmán, Somorjay Lajos, Stirling Károly, Toffaut Ella, Wollnhofer Gizella és Auer Irma.

IV. Néppünep-rendező bizottság:

Elnök: Veöreös Jenő — Tagok: Kolozsváry Sándor, Perl József, Petz Jenő, Nemes Ignác, Magvassy Mihály, Zechmeister Károly, Gaal Ödön. — Ifj. Kolozsváry Sándorné, gr. Laszberg Rezsőné, Nemes Ignác, Zink Jánosné, Tischler Jánosné, Auer Irma, Toffaut Ella, Wollnhofer Gizella, Gramling Fanni, Varga Mariska, Lázár Irén, Lázár Mariska, Mocsáry Irén.

V. Verseny-rendező bizottság:

Elnök: Balogh Kálmán. Alelnök: Szalacsy Ferencz. — Tagok: Bezeredy István, Gaal Ödön, Zechmeister Károly, Milkovics Imre, Keller Mihály, Krisztinkovics Ede, Szemenyei János.

VI. Diszlokoma és táncz-estély rendező bizottság:

Elnök: Gr. Laszberg Rezső. — Alelnök: Hayák Antal. — Tagok: dr. Fischer Sándor, Sátor Jenő, Sipos László, ifj. Ehler Antal, Szabó József, Jambory Lajos, Xantus Gyula, Hatschek Jakab, Kuszák József, Loszy Ede, Milkovics Imre, dr. Petz Lajos, Kegl Lajos, Somorjay Lajos, Tischler Viktor, Stirling Károly, Szalacsy Ferencz, Takácsy Géza, Georgievics István, Szodfriedt József, ifj. Kautz Gyula, Róth Zsiga, Horváth Bálint, Szávay Gyula, Gaszner Józsefné, dr. Dörner Béláné, Horváth Lajosné, Lippóczy Miksáné, Petz Jenőné, Kis Jenőné, Sövegjártó Katicza, Varga Mariska, Gramling Fanni, Toffaut Ella és Auer Irma.

Az albizottságok elnökei, alelnökei és jegyzőiből álló központi bizottság elnökségét gróf Laszberg Rezső alispán vállalta el.

Ezek után elhatározták, hogy a Magyar Athletikai Clubot, a budapesti velocipéd-egyleteket, a budapesti és pozsonyi, úgy a győri hajós-egyleteket az ünnepélyben való tényleges részvételre felkérlik, — továbbá ugyanily megkezesítést intéznek Hartl bécsi vívó tanárhoz és nótanítványaihoz és a helybeli ének és zenegyülethez működvelői körhez, tűzoltósághoz stb. egyletekhez.

A bizottságok szerep-köre kiosztott. — Azok elnökei, alelnökei és jegyzői minden vasárnap d. e. 10 órakor a városház nagy termében ülést tartanak az egységes működés végett. — Ezenkívül a bizottságok külön üléseznek.

Mint halljuk a bizottságok egyik tagja: Mihákovics Tivadar a Budapesten hétfőn végbemenő athletikai versenyek tanulmányozása, úgy a fenní egyletek felkérése végett személyesen lemegy Budapestre, hol egyuttal nagyszerű tűzi játékot is szerez be, mely egy álló óráig fogja a népiünnep közönségét gyönyörködtetni.

Egy bizottság (ifj. Ehler Antal és Stirling Károly) viszont Bécsbe megy Hartl személyesen felkérni a lejövetelre.

És, hogy a sportünnepély teljes legyen — úgy hírlik üggető versenyt is rendeznek.

A győri közönség tehát oly rendkívüli élvezeteknek néz eléje, hogy az ünnepélyeknek a szép és nemes célra való jóvedelmezősége kérdést sem szenved.

Súlyemelés.

— Képekkel. —

A súlyemelés a legáltalánosabb testgyakorlat, s mondhatnánk, hogy a legelső is, a teherhordásból fejlődött ki. — Nem volt nép és nincs ma sem, hol ne volna vetekedés, hogy ki emel, ki bír el nagyobbat?

A magyar legények nagy virtusa, a zsák, a nyomórúd, a kovács-üllő hordása, padok, asztalok, terhes kocsik felemelése.

Már az ó-kori népeknél, de a mi kaczagányos őseinknél is nagy becsben állott, ki nagy súlyokat birt el.

A mai súlyemelés meg testgyakorlataink közt a legelterjedtebb. Aki semmiféleképp sem erősíti magát, néha mégis csak meg-megpróbálja székét felemelni. — A szobatornázásban a *súlyzók*, vasrudak legelőbb szereztetnek be. S már a gyermekek vetélkednek, hogy ki bírja egymást jobban felemelni.

Talán ez az általános elterjedése a súlyemelésnek volt épen oka, hogy eddig még tisztán erre versenyt az egyletek keveset is rendeztek. A Magyar Athletikai Club mostani versenye meggyőzhetett mindenkit, hogy mily érdekes, és mily erősítő a súlyemelés. — Mi díjunkat mint „Herkules-díjat” legmértőbben először a leg-erősebb athletának szántuk. S ki a súlyemelésben győz, méltán ilyennek nevezhető.

Azt hinné az ember, hogy kevés változatosságot nyújt a súlyemelés, pedig a test majd mindenik izmát elő lehet venni a különféle emelésekkel. Ha hanyatt fekszünk, így tisztán karerőnkkel nyomhatjuk a súlyt felfelé. Leguggolva és felállva, lábunkat erősítjük, derekunkat az előre és hátra hajlításban edzjük.

Maguk a súlyok különfélesége is, nagyon változatossá teszi az emelést.

A legkezdetelegesebb emelésre való tárgyak a kövek, s a leg-alkatlanabbaktól a faragott márványig, legtöbbször ezeken próbál-

ják meg erejüket, mert mindig kéznél vannak, s a nagy tömeg emelése lelkesít is. Hanem épen nagyságok teszik némileg alkalmatlanná az emelésre, mert nehezen foghatjuk meg.

A vasak közül legtöbbször a súlyzókat és a vasrudakat ismerik, mint a melyek ép a súlyemelésre készültek, és a mázsálási súlyokat. A két első alakú súlyok igen alkalmas jó fogást engednek s az emelést ez által nagyon könnyítik.

A vasrudak emelése annyiban előnyösebb a súlyzókénál, mert könnyebben emelhetjük két kézzel.

A súlyzók előnye meg ellenkezőleg abban áll, hogy a karoknak külön-külön szabadabb mozgást engedve, változatosabb az emelésök. Nincs talán egy nagyobb testgyakorló egylet is, mely ne rendelkezne többféle súlyzókkal és néhány rúddal.

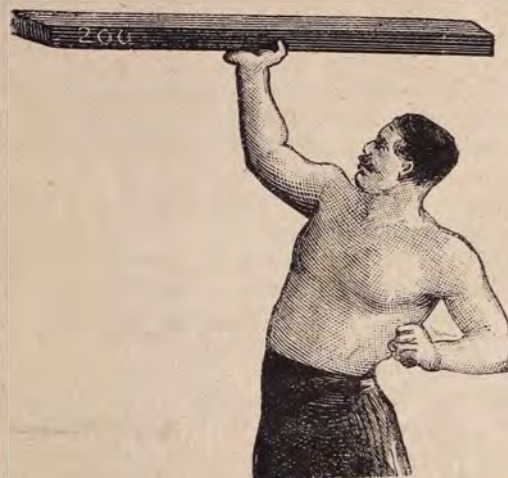
Legtöbb helyen különben a mázsálási súlyokat találjuk. Különösen nálunk, hogy a régi súlyok használhatlanná váltak s olcsón lehet ilyenekhez jutni.

Bajuk épen az, hogy nem emelésre készítettén, erre kevésbé is alkalmasak. A karikat fogva, éles szélük felemelt karunkat nagyon nyomja.

Az angolok, mint mindenben, úgy itt is nagyon keresik az életrevaló praktikus oldalt.

Igy a súlyemelésben is oly tárgyakat emelnek, melyek nem készültek különösen e célra.

Egyik képünkön egy 250 angolfont nehéz kovács-üllőt emel egy athléta, a másikon egy 200 fontos vasrudat.

A mult számunkban közölt súlyemelési eredmények meggyőzhetnek e nagy súlyemelések valóságáról.

Különben az általunk elért eredmények sem állnak nagyon messze az angolokétól.

Montpellier-től Budapestig.

Igali Szvetozár velocipéd-utja.

Márcziusban Franciaország déli vidékén már a rózsák virítanak. S ha csak az évi 33 esős napok egyike, vagy az északi Mistral szél nem zavarja az utazást, úgy a legalkalmasabb kirándulási hónap épen márczius. — Igali Szvetozár honfitársunk e hónap másodikán indult Montpellierből — Budapestre, az ottani egylet több tagjától messzire elkísérve.

Igali már francia barátainak kijelenté, hogy ő nem akarja erejét különös fárasztó próba alá tenni, s utazásában ha a körülmények arra kényszerítik, a gőzerőt is használja. Hanem minden ellenvetése daczára a Párizsban megjelenő „Le Sport-Velocipedique” s utána az összes francia lapok teljesen elhaltatván, hogy néha vasutra is ült, telve voltak a hazájába velocipéden utazó magyaroknak dicsőítésével, úgy hogy franciaországi útjában a parasztok ujjal mutogattak rá nevét említve, s majd minden városnál ünnepélyesen fogadták és kísérték.

Marseille-ből maga a híres Russo az ottani velocipéd-egylet elnöke jött többed magával eléje. — Minden fogalmat felülhaladó szívéllyességgel bántak az átutazó Igallal marseille-i barátai. Tiszteletére megérkezése napján versenyt rendeztek s francia élelmességgel kikürtölték, hogy ő maga is versenyez a délvidek bajnokával Bosc-kal. — Igy mutatták be honfitársunknak a Marseille szépeit, kik tömegesen jelentek meg a versenyen. Igali előzékenységéből a biztos leveretés tudatával is kiállt, de a gyöngéd francia csak kevéssel előzte meg őt. — Verseny után a tenger partján velocipédéztek s Bosc a francia könnyelműség és ügyesség vakmerő példáját mutatta be. A tenger meredek part alatt 40—50 méternyire lent fekszik. A partot egy másfél méter magas keskeny kőfal övezi. E kőfalon velocipédézett Igali tiszteletére végig a bátor Bosc.

A merseillei veloczipéd-egylet számos tagja egész *Aubagneig* elkísérte Igalit.

Toulon-tól az ut az *Esterel* hegyig nagyot emelkedik s a gépet tolni kellett felfelé.

Cannes-ből ismét veloczipédezők jöttek eléje.

Nizzában a délfranciaországi bajnok *Terront* fogadta, tíz kilométerre eléje jöve.

Amily eléggé le nem írható volt a francia barátság és vendégszeretet, oly visszataszítón fogadták az olaszok már a határnál Igalit. — Amint be akar menni a gépről leszállva a vámhivatalba, az örök intenek, hogy csak hozza a gépet is mert azért is fizetni kell.

— Mennyit? kérdi Igal.

— 33 francot a gépet.

Ez azért volt főképen Igalira nézve bosszantó, mert a francziák figyelmeztetésére, hogy az olaszok kirabolják, pénzét előre küldött csomagjában hagyta.

— Itt van 21 frank, több pénzem nincs, mond Igal kiürítve minden zsebét.

— Ha több nincs, a gép itt marad, vagy mehet vele vissza, ahonnan jött.

Mit volt mit tenni, mint begyalogolni a 9 kilométerre fekvő *Vintemille*be pénzért. Most keresett kocsit, hogy időt nyerjen, de csak öszvért kapott. Ezt se használhatta, mert gyalog hamarabb megtette vissza is az utat, mint ez álmos állattal tehette volna. Az olasz zsugoriság így Igalival 18 kilométer tételt meg 33 frankért gyalog.

Olaszországi veloczipéd-útja kellemetlenséggel kezdődött s bajjal végződött. *San-Rémoban* 14-én előre bukva, karját megtötte s innen *Romába* vasuton ment. Innen *Bolognáig*, hol veloczipéden, hol kocsin utazott.

Velenczéből kiérve, a mezőn a marhapásztor rémes kürtölése figyelmeztette, hogy utána iramodott egy feldühödött bika. Az ut egy kicsit emelkedett, s Igal barátunk egy kicsit gondolkozóba esett, hogy mi lesz vele, ha a bömbölve közeledő vadállat eléri. De a hegynék fel őriasi megfeszítéssel hajtván, innen le pár perc alatt tova iramodott üldözője elől.

Velenczéből Triesztbe a 220 kilométert veloczipéden tette meg.

Az osztrák földön sem fogadták Igalit barátságosabban, mint az olasz határnál. *Laibachnál* egy paraszt fával rakott kocsijával kitért előle s Igal az udvariasságnak örülve, már barátságosan köszönti, mikor hirtelen a művelt német egy nagy fát dob a gép elé. Igal fejre esik s a vad német kaczagva hajt tova.

Horvátországba éppen a husvéti nagy bójtra ért Igal s ha eddig az út és időjárás, most a bigottság tette kellemetlenné útját. Fáradtan ér egy este egy kis horvát faluba s a kocsmaféle házban kényelmesen elhelyezkedve, enniavolt kér. Hoznak kenyeret, meg sült krumplit.

— Mondom — beszél Igal — hogy adjanak csirkét, sonkát, pecsenyét, vagy bármi mást. A paraszt kocsmáros csak int, hogy azt nem lehet.

— De hisz drága pénzzel megfizetem, adok egy aranyat, akár kettőt is egy darab húsert.

— Itt van a kenyér és krumpli, ezért fizet 19 krajczárt, húst a világ minden aranyáért sem adok; drágább az én lelkem üdvössége az ur aranyánál.

„Mit tettem, mint hogy jóllaktam száraz kenyérrel, mert a krumplit nem tudtam élvezni. — Ezzel az eledellel kellett beérnem Zágrábba.“

Zágrábban ismerőseim azzal a hírrel fogadtak, hogy tele vannak a lapok az én megveretéssel. — Hiába protestáltam, a sok esésben kapott kék és sárga foltokat mindenki az öklök nyomának hitte. — Hanem annyi tény, hogy egy alkalommal az agyonveréstől sem voltam messze. Zágráb előtt az országúton már messziről észrevettem, hogy a szembe jövő horvát paraszt lovai félnek gépemtől. Integtettem kezemmel, kiabáltam, hogy térjen ki egy kicsit, de ő még nekem jött. A lovak félre ugorva, az árokba döntötték gazdától a kocsit. Hirtelen leugorva, sietek segítségére. De ekkor már az én horvátom löcsésel a kezében jó felém, mondva, hogy az úr asztalához küld ebédre. Ha nem mondja is, láttam a szándékát, oly hévvel forgatta a löcsőt. — Revolveremmel kellett lebeszélnem jó szándékáról. Erre megállott s így löcs és revolverrel kezünkben kezdtünk parlamentirozni.

— Lásd öreg, ha nem akartál volna agyonverni, kisegitettem volna szekered az árokból, pénzt is adtam volna; de most csak eredj lovaiddhoz és addig onnan, ha meg tudod magad becsülni, meg se mozdulj, míg én masinámmal el nem hajtok. (Folyt. köv.)

Különfélék.

TÖBB REKLAMÁCZIÓ érkezett már szerkesztőségünkhöz a lap egyes számainak elkészése vagy teljes elmaradása miatt; tisztelettel kérjük a rekla-

máló urakat, hogy panaszaikat intézzék egyenesen a „Herkules“ kiadóhivatalához (Aigner L. könyvkereskedése, Váci-utca 1.), a hol kívánságaiknak készséggel eleget tesznek. A lap szétküldését nem a szerkesztőség eszközli!

Somogyi Gyula, Bécsben tartózkodó magyar athléta belépett a bécsi „Wanderer-bicycle-club“ tagjai sorába.

Mészáros Ferencz az evező versenyekre gyakorolván magát, a napokban fölévezett Leányfaluára, a távot szép idő alatt járta meg.

A „Budapesti vasparipa-egylet“ „Előre“ f. hó 5-én tartott ülésében a következő választások ejtettek meg: titkár: *Martonfalvy* Ármin; pénztárnok: *Szöke* Ede; szertárnok és művezető: *Schleins* Károly; kapitány: *Lippe* Mór; alkaptányok: *Gallai* Rudolf és *Filippovich* Emil.

A gödöllői versenyek iránt élénk érdeklődés mutatkozik. Mint értesülünk *Bécsből* és *Gráczból* történtek már nevezések. — *Kocsi* Szilárd trainirozandó a gödöllői gyaloglásra, a fővárosból gyalog lement *Bécs-Gyulára*.

Veloczipéd-lakoma. A „Budapesti vasparipa-egylet“ „Előre“ pénteken a Szikszay emeleti éttermében pompás lakomát rendezett *Igali* Szvetozár tiszteletére. Nemcsak mint jó mulatság marad emlékezetes a lakoma, hanem mivel alkalmat szolgáltatott, hogy egy kitűnő veloczipédistát együtt tisztelhessek meg négy egyesületnek tagjai s ezáltal ezen egyesületek is egymáshoz közeledjenek. Jelen voltak ugyanis a vasparipa-egylet tagjain kívül a kerékpár-egyletnek, a nemzeti torna-egyletnek és a magyar athletikai klubnak tagjai. A vacsora 8 órakor vette kezdetét s a menu dicséretére vállt Szikszaynak. Az első sikerült toasztot *Vermes* Lajos a vasparipa-egylet alelnöke mondotta az ünnepelt *Igali* Szvetozár, ki válaszában szerénységének szép jelét adta, mondván, hogy „a dicsőség nem őt illeti, hanem azt a jeles athlétát, ki ugyan-e gépen a távol Franciaországból Magyarországra jött (itt *Zmertych* Ivánra czélzott) s kinek útjával a magát nem is akarja összehasonlítani;“ kifejezte továbbá azt az óhaját, hogy a két magyar veloczipéd-egyesület forrjon össze egybe, mint a francia egyletek, melyek éppen ennek köszönhetik működésük szép eredményeit. — *Reiter* a kerékpár-egylet titkára a „Herkules“ jelen volt szerkesztőire, *Martonfalvy* a vasparipa-egylet titkára a magyar athletikai klub jelen volt tagjaira, *Adler* az erdélyi részek egyetlen veloczipédistájára a két egylet egyesülésére, *Porzolt* Kálmán a sajtó nevében a veloczipédistákra, *Igali* Szvetozár a hét *Porzolt*-testvérre, *Porzolt* Gyula mint a „M. A. C.“ titkára Igalira, továbbá még *Lippe* Mór és *Bródy* Emil, mondtak toasztot. A vacsora kitűnő hangulatban a késő éji órákba is benyúlt.

Tornász-kirándulás. A nemzeti torna-egylet tagjai közelebb társas kirándulást rendeznek *Visegradra*, a melyre a társ-egyleteket hivatalos levélben hívja meg a nemzeti torna-egylet elnöksége.

A debreczeni csónakázó egylet — mint lapunknak írják — a tó környékét esemetefákkal sűrűn beültette, úgy, hogy pár év múlva a vizet egész kis erdő fogja koszorúzni. A választmány fölhlvta egyszerűs mind a csónakázó közönséget, hogy vegye oltalmába e csemetéket. Nyolcz sandolint és nyolcz csónakot befestettek és tataroztak, a többi tizenkét járműre most kerül a sor. Acsády né már berendezte laczikonyháját s az ünnepélyes megnyitás még e hó folyamán meg fog történni, a mikorra ugyanis a kikötő és az új csarnok elkészülnek. Az új csarnokot akkorára építik, hogy tánczteremül is lehessen használni s építését pár hét alatt már befejezik.

Szerencsétlenség a tornában. Az „Első bécsi férfi-torna-egylet“ egyik tagja, *Kosak* József (kereskedő) f. hó 8-án — mint Bécsből írják lapunknak — szerencsétlenül járt: az egylet helyiségében, a rendes esti tornára alatt, egy magas ugrásnál törést szenvedett a térd-csuklóban. A súlyosan megsérült tornásznak az első orvosi segélyt dr. *Schwarz* Ágoston s a „bécsi önkéntes mentőtársulat“-nak gyorsan odahívott tagjai nyújtották s az utóbbiak egyike ügyes kötést alkalmazván, a sebesültet lakására szállították, hol már szerencsére túl van a veszélyen.

A balaton-melléki kirándulás, melyet a „Balaton-egylet“ kirándulási szakosztálya és a „Magyar tisztviselők országos egyesülete“ a pünkösdi ünnepek alatt rendez, közzétette az utazás programját. A kirándulás programja következő: Indulás 1884. május 31-én szombaton d. u. 3 órakor a déli vaspályára indóházából (Budán). Megérkezés Siófokra esti 6 órakor, Balaton-Füredre a „Kisfaludy“ gőzessel 7 órakor. Ismerkedési estély. Vasárnap: Reggel kirándulás Tihanyba, gőzhajón a zárdához, a vízszhanghoz és a Balatonegyleti „Garay“-kunyhóhoz. Visszaérkezés B.-Füredre délután. Délután kirándulás a közeli arácsi völgybe és a Péterhegyre. Este tánczvigalom B.-Füreden. Hétfő: Déli 12 órakor indulás a „Kisfaludy“ gőzessel Rév-Fülöpre. Megérkezés 2 1/2 órakor, 3 órakor a rév-fülöpi birtokosok által a kirándulók tiszteletére rendezendő ebéd. Ebéd után indulás kocsikon a csobánczi váromokhoz. Este vízszantázás Rév-Fülöpről hajón; Siófoktól vasuton a fővárosba. Megérkezés reggel 1/2 7 órakor. A kik még egy nap B.-Füreden szándékoznak maradni, jegyeik a kedden délutáni vonathoz is érvényesek. Részvételteljes a Balaton-egylet és tisztviselők országos egyesülete tagjainak 10 frt. nem tagoknak 12 frt. Ezen összegben az összes utazási költségek vasuton, hajón és kocsin, a rév-fülöpi ebéd, tánczvigalom, két napi lakás ára és a zene befoglalatát. A kirándulók száma meghatározva lévén, felkéretnek a résztvenni kívánók, hogy mielőbb jelentkezzenek és jegyeiket legkésőbb május 25-ig átvenni sziveskedjenek, mert a meghatározott szám beteltével további jelentkezések el nem fogadhatók. Jelentkezéseket elfogad a rendezőség az írók és művészek társasága helyiségében (Nemzeti színház bérháza I. em.) naponként d. u. 2—4-ig és a tisztviselők országos egyesülete helyiségében (régí posta-utca 5. sz.) naponként d. u. 5—7-ig. A kirándulás kedvezőtlen idő esetén is okvetlen megtartatik. A kirándulás programját dr. *Fenyvessy* Ferencz, *Jankovich* Gyula, *Sziklay* János és *Köm-lődy* Gyula állították össze.

Veloczipéd-országut. Angliában a veloczipédisták számára külön utat szándékoznak készíttetni Londonból Brightonig, 72 kilométer távolságra; a költségek körülbelül három millió forintba rugnának. S ha tekintetbe vesszük, hogy Angliában mily sokan használják rendes közlekedési eszközül a veloczipédet, nagyon jogosultnak és kivihetőnek tartjuk a londoni veloczipédisták nagyra-törő tervét.

Két angol mértföldes futás. Angliában s Anglia után az egész kontinensen a futási távolságok között legdivatosabb a 100 yard és a 2 angolmértföld s az utóbbi kétségtelenül a legnagyobb érdeklődést kelti fel mindenütt. Nálunk többen befutották már a pályát, de az eredmény elmarad az angoloké után. Eddig elé a 2 angol mértföldet az amateur athléták között a „London Athletic Club” tagja W. Slade futotta be legyorsabban: 9 perc s 42 másodperc alatt. Most apr. 26-ikán a „London Athletic Club” tavaszi viadalán Mr. George még szebb eredményt ért el, ugyanis a 2 angol mértföldet 9 perc és 17²/₃ másodperc alatt futotta be s ezáltal az amatőrök között a legszebb eredményt érte el. Az egyes negyed mértföldet a következő időközökben tette meg:

1/4	mrtfld	1 p.	3 mp.
1/2	"	2 "	10 ³ / ₅ "
3/4	"	3 "	21 "
1	"	4 "	33 "
1 1/4	"	5 "	45 ² / ₅ "
1 1/2	"	6 "	58 "
1 3/4	"	8 "	81 ¹ / ₅ "
2	"	9 "	17 ² / ₅ "

Szükségesnek tartjuk azonban megjegyezni, hogy a professzionatus futók közül a middlesborough-i W. Lang 1863. aug. 1-én Manchesterben a 2 ang. mértföldes pályát még kisebb idő alatt: 9 perc 11¹/₂ másodperc alatt futotta be.

Cricket-harcz lesz közelebb Anglia és Amerika között. Egy körülbelül 35–40 tagból álló cricket-játszó társaság indult el Amerikából Londonba, hogy itt egy matchben megküzdjenek az angolokkal.

A „Magyar Athletikai Club” nyilvános viadala.

(Tartatott 1884. május 12-én, hétfőn, az Orczy-kertben).

A viadalt a nagy hőség miatt igen helyesen 3 óra felé kezdték meg. A közönség is csak ekkorra gyűlt tömegesen, az előbbi versenyekről is tudva, hogy csak ilyenkor indítják az első versenyzőket. — A club eddigi versenyein is igen számosan voltak jelen minden testgyakorlatok kedvelői, de a mostani e tekintetben is felülmulta az összes eddigi versenyeket.

Egy verseny tekintetéből pedig a magyar testgyakorlatok történetében állandóan dicső nap marad. Ezt a távolugrásban elért eredmény biztosítja. — Az az eredmény, melyet Kinsky gr. elért, páratlan a magyar versenyeken. Sőt a német tornászok is csak a 18 bécsi láb átugrásáról beszélnek s az angol versenyeken is már a legszebb eredmény a Kinsky ugrása. Az egész verseny a legérdekesebb pontja mellett a többi sem veszít el érdekelttségét. És a legnagyobb dicsőretet érdemel a kifogástalanul, fennakadás és a legkisebb zavar nélkül lefolyt viadal rendezése.

Csak egy dolgot nem hallgathatunk el. S ez, hogy a versenyzők esetleges kifogásait, panaszokat megítélésre ne a közönségre, hanem a versenybíró-ságra bizzák. — Visszatetszést szül, ha küzdelmeikben maguk akarnak önmaguk vagy ellenfelek bírái lenni. — Különben e tekintetben is már jobban közelednek hevesvérű athlétáink a higgadt angolok nyugalmahoz.

A versenybíró-ság a következőleg alakult meg: Elnök: Kisbaári Kiss Ferencz, bírák: Hentaller Lajos, Lisznyai Damó Tihamér, Szilágyi Dezső, Szokolay Kornél, Zichy Jenő gróf; időmérő: Palocsai Horváth Emil; térmérő: dr. Rác Géza; jegyző: Porzsolt Gyula; orvos: dr. Lisznyai Elemér; indító: Halász Zsigmond. A versenypálya egyszer körül: 320 méter.

I. Bajnoki egy óra járás.

Második vetélkedés a „bajnok” címért. Győztes, ki 1 óra alatt a legnagyobb távolságot bejárja. A bajnok-jelöltség feltétele, hogy a győző a kitűzött 1 óra alatt legalább 9920 méternyi távolságot bejárjon. Ha ez a tér ki nem telik, a verseny nem bajnoki, hanem csak egyszerű versenynek fog tekintetni. Díjak: az első a club ezüst érmét s a bajnok-jelöltséget nyeri, illetve azt továbbra is megtartja. Ha az eredmény a bajnoki mértéken alul marad, a bajnok-jelöltség elesik, de az érem kiadatik. A harmadik vagyis döntő győzelem díja: állami arany érem, serleg és bajnok cím (l. 1882. május 1-ső propositiók I. 3. §.) A második a club ezüst érmét s a harmadik a club bronz érmét nyeri. Minden versenyző, ki a kitűzött 1 óra alatt 8000 métert bejár bronz érmét nyer.

Védő: Asbóth Jenő bajnok-jelölt.

Mint kihívók neveztek: 1. Bartay Oszkár. 2. Follinusz Árpád. 3. Kertész József. 4. Nagy Lajos. 5. Salamon Ödön. 6. Schwanda Gusztáv.

A versenyzésben Nagy Lajos kivételével mindegyik kihívó és a védő is részt vett. — A legnagyobb érdeklődéssel Follinusz és Schwanda gyaloglását várta a közönség, tudva hogy a múlt évi gödöllői versenyen mindketten kitűnő gyaloglóknak bizonyultak. Schwanda gyors apró lépéssel vezetett, de két kör bejárása után oldalszurást kapva kiállt. Kár, erős övszorítással s lassabb járásban elmúlt volna. Egy kis oldalszurást a délutáni és egyszerre gyorsan kezdett gyaloglásban igen sokan kapnak, de kis kitartással könnyen ki lehet bírni. Kertész járása könnyed, de lépései túl nagyok lába hosszához képest. Tíz kör után ő is kiállt.

Hanem a legjobban csalódott mindenki Follinuszban, mikor félóra múlva a legszebb gyaloglását abba hagyta. Follinusz közép-termetű ifjú rendkívül erős lábakkal. Gyaloglása a legkifogástalanabb. Lassu járásban közép nagyságú, gyors menésben hosszú nyújtott lépésekben megy. — Mikor Schwanda kiállt, a vezető ő vette át s Asbóthtól mindig nyomon követve együtt gyalogoltak. Hol egyik, hol másik került elé s Follinusz a versenybíró-ság előtt ép azzal okolta kiállását, hogy a folytonos kerülgetésben egymás közt felmerült surlódás miatt állt ki, miután Asbóth akadályozta őt a járásban. — Kár volt ezt tennie. A versenybíró-ság épen azért van, hogy az ily surlódásokat a verseny zavartalan lefolyása akadályozása nélkül elintézzék.

Follinusz Asbóth magatartása ellen ugyan a bíró-ság előtt óvást tett, de ez nem fogadta el, mivel a versenytől kiállt.

Salamon Ödön gyaloglása nem az ily rövid versenyekre való. Hosszabb utban talán több eredményre vihetné lassú és nem elég nagy lépéseivel. Az egy órát

különben egyforma gyorsasággal meglehetősen eredménnyel járta be. A pályát a kitűzött idő alatt 27-szer és félszer járta be. — Mint harmadik bronz érmét nyert díjul.

Bartay Oszkár magas nyúlánk ifju, hosszú lépésekkel, könnyen minden lát-szólagos fáradság nélkül jár. Nagy előnye könnyű teste, és ifju friss mozdulatai. Meglátszik azonban gyaloglásán a kevés gyakorlat, és hiányos training. Erejét nem ismeri, és nem is tudja a versenyhez beosztani. A végén még kimélni látszott erejét, nemhogy szorított volna. Mindemellett is szép eredményt tudott ez első versenyen felmutatni, és őszre a bajnoki távolságot könnyen bejárhatja kellő training mellett. Mint második a club ezüst érmét nyerte. Az egy óra alatt a pályát 29-szer járta be s ezen felül 36 métert tett meg.

Asbóth gyaloglása határozottan a legiskolázottabb, minden lépésén meglát-szik a gyakorlott, képzett gyalogló. Középnagysága mellett lépései igen nagyok s e mellett elég rugékonnyak maradtak a verseny végéig. Köz és vállhordozása ugyan kissé rontják járása jó benyomását, de könnyítik is. A verseny elején Follinusszal küzdve tűnt ki, mennyire ismeri erejét, és tudja kimélni. De mikor már uem volt ki ellen küzdjön, járása lankadtta, testhordozása bágyadtta vált. Follinusszal való küzdelmekor Asbóthot a versenybírák többször figyelmeztet-ték, hogy ne menjen futó lépésekben. Különben mai gyaloglása ritkán ment át a futásba. — A bajnoki eredményt Asbóth elérte ez alkalommal is, de csak kevésel tett meg többet. A kívánt 31 körön kívül 111 mt. járt be. Mészáros e verseny előbbi bajnok-jelöltje 39 kört tett meg. Általában az eredmény csak középszerűnek mondható. — Asbóth, ha még az ősszel harmadszor is győz, a club bajnoka lesz.

II. Sikverseny (Juniórok részére).

Táv: 100 méter. Nevezhetnek a M. A. C. azon tagjai s a budapesti tudomány és műgyetemnek azon polgárai, kik futásban még első díjat nem nyertek. Tét 1 ezüst forint. Első díj bronz-érem.

Neveztek: 1. gróf Kinsky Nusi. 2. ifj. Makk József. 3. Csécsi Nagy Miklós. 4. Tóth József. 5. Kertész József.

A versenyre kiálltak Kinsky, Makk és Csécsi. Az indításnál Makk gyönyörűen előre jött, de már 20 méternyire eléje került Kinsky nagy ugró lépésekkel, és ez előnyt meg is tartva, könnyen győzött. Kinsky magas, erőteljes alak, futása nehézkesnek látszik, mert felső testével nagyon előre dől, de ez is nagy előnye. — Mikor már látta, hogy Makk elmarad, lassítá futását s még a cél-nál magasan kifeszített kötelet is keresztül ugrá. E miatt a távolságot 13 mp alatt futotta be. Ez idő a jó középeredménynek felel meg. Csécsi kis és nehéz természetével nem lehetett ellenfél e gyorsversenyben.

III. Ökölvívás.

Nevezhetnek a M. A. C. mindazon tagjai, kik a boxolásban első díjat még nem nyertek. Első díj: a club ezüst érme és tiszteletdíj. Második díj — ha legalább négyen versenyeznek — bronz-érem.

Neveztek: 1. Salamon Ödön. 2. Nagy Lajos. 3. Vinnay Árpád. 4. Pálffy Tihamér. 5. Ivánka Pál.

Az ökölvívást helyesen úgy rendezték be, hogy a versenyzők mindegyike vívott mindegyik társával. — Az eredmény az lett, hogy Vinnay, ki már régi boxoló, leverte mindegyik társát és első díjul ezüst érmét és mint tisztelet díjat, egy dohányzó asztalt nyert. Vinnay állása a legszabályosabb, védeke és lökése bámulatos gyors, csak győzelmét az tette nehéz, hogy karjai rövidek. E miatt volt veszélyes ellenfele a magas Ivánka, ki ez előnye mellett még igen vigyázó és ha kell vakmerő vívó is. Ivánka magyarosan vív, nem igen szeret visszaugrani. — Ő két társát leverve bronz érmét nyert. Ivánka jó gyalogló is a Mészáros elleni bajnoki gyaloglásban múlt évben 33 kört járt be egy óra alatt. Nagy Lajos hevesen támad s visszaugrása gyors. Nagyon erős lökései gyorsak, de karja rövidege miatt nehezen találhat. Ő Pálffy-t verte le, ki csak alig pár hónapja boxol s már is korrekt, de kissé még nehézkes boxoló.

IV. Bajnoki távolugrás.

A bajnoki mértéket 570 centiméter (18 bécsi láb) távolságnak átugrása képezi. Ha a legnagyobb ugrás is ezen alól marad, akkor az nem bajnoki, hanem csak egyszerű győzelemül fog betudatni. Versenyzők az elugrást a szabályszerű deszkáról, vagy a nélkül is tehetik, de a deszka nélkül történt ugrásnál, a mérés, az elugrás pontjától számítatik, lábujjától sarokig. Versenyzők az ugrási térbe — a célpont könnyebb áttekinthetése érdekében — tetszés szerinti akadályokat is tehetnek, de ez senkire sem kötelező. Díjak: a) győztes, ha a bajnoki mértéket elérte, a club ezüst érmét s a bajnok-jelöltséget nyeri s reá nézve a Magyar Athletikai Club bajnoki szabályai kötelezők.

A második győzelemért a club ezüst érmét a 3-ik döntő győzelemért állami arany érmét, serleget és bajnoki címet nyer. b) 538 centiméter (17 bécsi láb) távolságnak átugrása, a club ezüst érmével: c) 507 centiméter (16 bécsi láb) távolságának átugrása pedig bronz éremmel díjazatik. Ezen alól nincs díjazás. Minden vetélkedő, — a próbagráson kívül — három ugrást tehet; a próbagrás azonban nem kötelező és nem számít. Előre esés az ugrásban jó, visszabukás nem számít. Három ugrás közül a legjobb számítatik.

Neveztek: 1. Gróf Kinsky Nusi. 2. Vermes Lajos. 3. Zalka Zsigmond.

A nagy közönség és a műértők legnagyobb érdekl. e versenyt várták, mert Kinsky ugrásai felől mesésnek hitt hírek keringtek. Mostani ugrásai meggyőztek azonban mindenkit a hírek alaposságáról. A 18 bécsi lábat Zalka is minden ugrásában tulugorta. A próbagráson után az eredmények a következők:

Zalka: 18 láb (bécsi) 5 hüvelyk 18 l. 4 és 1/2 h. 18 l. 7 és 3/4 h.

Kinsky: 18 l. 4 hüv.; 18 l. 8 és 1/2; 19 l. 8. h.

Vermes: 16 l. 1/3 h. 17 l. 8 1/3; nem ugrott.

Igy bajnokjelölt Kinsky gróf lett. 19 láb és 8 hüvelykes ugrásánál ballábával hátráléptt s így hivatalosan csak a 18 láb s 9 1/2 hüvelykes ugrása számítatott. Az ugrásnál testtartása ép oly nehézkesnek tűnik fel mint a

futásban, pedig fáradság nélkül ugrik és mint az eredmény mutatja, mindig többet és többet. Dicsőség, igazán nagy dicsőség ez ugrás nemcsak Kinskynek s az atletikai klubnak, de az egész országnak.

Büszkén nézhetünk mindig ez eredményre, hol 6 ugrás egymásután nagyobb volt mint az eddig Magyarországon csak két embertől (Zinger Mihály és Porzolt Gyula) megugrott 18 lábnyi távolság.

Nagyon ki kell emelnünk Kinsky mellett Zalkát, ki közép termetű könnyű ifju. Ugrása szép, futása könnyed. És Kinskyhez méltó ellenfélnek bizonyult. — Olyan ugró lehet belőle, hogy az angolokkal is kiállhat.

Vermes, ki most főleg a velocipedezésre trainiroz, most nem ugrott oly szépen mint az előbbi versenyeken.

A versenyzők közül Kinsky és Zalka ezüst éremmel lettek kitüntetve. Kinsky egyszersmind a club bajnokjelöltje lett. Vermes pedig bronz érmét kapott. Reméljük és a magyar haza dicsőségéért el is várjuk, hogy Kinsky e szép eredmények után a következő viadalokban is lelkesíteni fog a testgyakorlatokra.

V. Hölgyek díja. Nagy akadályverseny.

Táv.: $\frac{1}{2}$ angol mértföld = 800 méter (a pályát két és félszer körül). 8 akadályval, 2 árok sörénnyel (10 láb széles), egy fal (3 láb magas) és 5 sörény (95 ctm. magasságban) egy kettős sörény. Díjak: elsőnek hölgyek tiszteletdíja és a club ezüst érme; másodiknak bronz-érem.

Neveztek: 1. Ifj. Rémi Róbert. 2. Vermes Lajos.

A verseny elején Rémi vezet gyors könnyed futással, de az akadályoknál Vermes előnyös angol ugrásával mindig nyert térben. Rémi egyik lábával a vizesárokba ugorva, hátra marad, s a falat átmászva le is mond a versenyről. Vermes minden akadályt remek szép tartással s oly előnyösen ugor át, hogy futásában ezek nem is gátolják. Kiváló szépen ugora át a falat, mely ugrásért és a vizesárkonniért a közönség zajosan megis tapsolta. A hölgyek tisztelet díja egy díszes alabárd volt, nyelén hőmérővel.

A távolságot Vermes 2 perc 55 $\frac{1}{2}$ mp. alatt futotta be. Ez idő, tekintetbe véve a sok akadályt, elég jó eredmény.

VI. Nagy sikversen. (Nyílt verseny.)

Második vetélkedés a club arany érméért. Védő: Vörösmarty Mihály. Két egymásutáni viadalon nyerendő meg. Táv. 4800 méter (3 angol mértföld). Nevezhet, illetőleg kihívó lehet minden magyarországi amateur-gentleman, ki valamely hazai sport-egyletnek tagja. Díjak: az első küzdelemnél, az elsőnek tiszteletdíj és a M. A. C. ezüst érme; másodiknak — ha legalább hárman indulnak — ezüst érem; ha ketten indulnak bronz-érem; harmadiknak — ha legalább ötven indulnak — bronz-érem. A ki ebben a versenyben kétszer egymásután győztessé lesz: a M. A. C. arany érmével díjazatik. Győztesnek nem tekintik az, ki a 4800 méternyi távot 20 perc alatt meg nem teszi. A kitűzött díjak csak azon esetre adának ki, ha a pályázók a meghatározott 20 percznyi határidőn belül érkeznek a célhoz.

Mint kihívó nevezett: Körber Ferencz.

Vörösmarty a távolságot egyedül 18 perc 26 mp. alatt tette meg. Ez idő a tavalyinál 4 mperecczel jobb, de általában csak jó idő. Maga Vörösmarty a training alatt 15–16 perc alatt futotta be. De sokat tett, hogy most nagyon meleg volt s hogy ellenfél és minden különös inger nélkül futott. Vörösmarty futása évről évre javul, most sokkal könnyebben fut mint tavaly. Kár, hogy a szép, de fáradszó egyenes testtartásból nem dől előre az előnyösebb futásba. Nagyon kár, hogy Körber (erős futó s jó tornász) nem állt ki a versenyre, akkor bizonynyal az általános eredmény is jobb lett volna.

VII. Velociped-verseny.

(Nyílt verseny kétkerekű velocipédvel. — Gr. Zichy Jenő tiszteletdíjával).

Táv.: 3200 méter (2 angol mértföld versenyre, a Magyar Athletikai Club tagjain kívül, minden magyarországi amateur-gentleman. Első díj — ha győztes a kitűzött 3200 méternyi távot 8 percen belül teszi meg — a club ezüst-érme és gróf Zichy Jenő által adott tiszteletdíj. (Egy értékes verseny zsebére). Ha 8 percen túl érkeznek be, ezüst érem. A második díj — ha legalább négyen indulnak, — bronz érem.

Neveztek: 1. Tornyai Schossberger Rezső. 2. Schleincz Károly. 3. Vermes Lajos.

Schossberger és Vermes álltak ki. Az utóbbi vezet és ér be könnyen elsőnek. Schossberger magas ifju kissé telt tagokkal, mi kevés trainingre enged következtetni. A gépen nagyon mereven ül s az előrehajlással semmit sem segít a gép gyorsaságán. — Vermes velocipedezésére ma mindenkit meglepett. A közönség tapsolta és éljenzte. A versenyen kinn levő Igali azt mondja: ezt az embert ki kell küldeni külföldre, hadd hozzon haza dicsőséget. — Az idő is szép (7 perc 47 és $\frac{1}{2}$ mp.), s ha meggondoljuk, hogy milyen talajon és hány fordulóval kellett hajtani a külföldiekkel szemben is számot tesz. — A Zichy Jenő által adott órát és az ezüst érmét Vermes nagyon kiérdemelte, ha tekintetbe vesszük még azt is, hogy 2 éves gépje az ut közepén eltört.

VIII. Gátverseny.

Táv: 200 méter ($\frac{1}{8}$ angol mértföld) 8 gáttal, 95 ctm. magasságban. Első díj: a club ezüst érme.

Neveztek: 1. Ifj. Makk József. 2. Gróf Kinsky Nusi. 3. Zalka Zsigmond és Sándor Ákos.

E verseny megint Kinsky dicsőségével végződött. — Sándor, már több verseny győztese vezetett először. Kinsky minden gátig elérte, de itt el-elmaradt, mert az ugrásnál sok időt vesztett. Hanem a palya felén túl óriási nagy ugrásokkal könnyen első maradt mindvégig. Haem e verseny ideje (30 $\frac{1}{2}$ mp.) is csak középszerű maradt, mert Kinsky mihelyt látta, hogy elsőnek jöhet be, már nem futott gyorsan. Zalka is elhagyva Sándort, második lett. Kinsky ezüst érmét kapott és sok tapost.

IX. „Herkulesdíj.“ Súlyemelés.

Az emelés 25 és 50 klgm-os vasrudakkal páros karokkal történik. A karok lendítésével vagy a lábak hajlításával elősegített emelések nem számítatnak. — Minden versenyzőnek 15—15 emelést kell a 25 kilogrammos súlyllyal tenni, s győztes az leendő, ki az 50 kilogrammos súlyt legtöbbszor s legrészebb tartásból emelte. — Holt verseny esetében a kisebb súlyu ruddal döntetik el a küzdelem. Díj: bronz-érem és tiszteletdíj, adja a „Herkules“ szerkesztősége.

Neveztek: 1. Pálffy Tihamér. 2. Vermes Lajos. 3. Vörösmarty Mihály.

Mindhárom nevező valódi kis Herkules. Különösen felső karjaiknak remek szép izmai vannak. — Széles vállak, domboru mellek. Minden verseny nélkül kitüntetésre méltó mind a három ép erős ifju, testök ily szép kiműveléséért. — A 25 klg-os rudat legrészebb tartással Pálffy emelte ki. De az 50 klg-ost már csak 3-szor emelhet, ezt is alsó fogással, mert közelebb egyik hüvelykujja megrándult. — Vermes az 50-est 12-szer emelte fel, de ebből négyet a versenybíró, mint szabálytalan emelést törölve, a Vörösmarty ugyancsak 8 emelésével holtá lett a verseny. Most jött a legérdekesebb a 25 klg-os ruddal a döntő küzdelem. Vörösmarty 38-szor emelte fel, míg Vermes 41-szer, de ebből is mint szabálytalan 2 t levontak s így csak egy emeléssel győzött Vermes. Vermesnek nagy gyakorlata van a súlyemelésben. Igen ügyesen rántja fel a mellére s innen gyors csuklósapással fordítja felfelé. — Vörösmarty emelése, nehezebb. De nem restelheti a leverést Vermestől, mert maga is szépen emelt. A „Herkules“ díja egy hüen kidolgozott acél paizson levő óra volt. A paizson hátul egy dárda fekszik. A szolid, jó ízlésű munka Huzella M. vaczi utcaizletéből került ki.

X. Vigaszverseny.

Futás sik pályán. Táv.: 150 méter; versenyezhetnek a M. A. C. mindazon tagjai, kik a viadal napján első díjat nem nyertek. Tét nincs. Nevezés a helyszínen, a club titkáriánál. Első beérkezőnek a tiszteletdíját a tagok adják.

Három athléta nevezett a helyszínen a vigaszversenyre: Follinusz Árpád Sándor Ákos és Zalka Zsigmond. Follinusz vezetett a rövid palya felén, de Zalka előre törvén, elsőnek ért s a tagtársai által tiszteletdíjúl fölajánlt pénztárczát elnyerte.

Végül privát matchet rendeztek Adler Albert és Mindszenty György velocipeden. A feltétel szerint a pályát 5-ször kellett volna körül menni, de Adler a 4-ik kör kezdeténél lebukott velocipedjéről.

Este a versenyzők a Szikszay emeleti éttermében barátságos lakomára gyűltek.

A club másnap közgyűlését tartotta a lovardában, erről jövő számunkban.

Schleincz Károly

Budapest, kerepesi út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa (BICYCLE) és TRICYCKE gyárosok magyarországi főügynöke ajánlja dusan felszerelt

vasparipa és Tricycle raktárát.

Ezen gyár készítményei szilárd szerkezetük és csinos kiállításuk által a legnagyobb kelendőségnek örvendenek; s az eddigi vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

8

Kivánatra árjegyzék bérmentve megküldetik.

HUZELLA M.

BUDAPEST,

IV. kerület, vaczi-utca 1. sz. (Lyka-ház).

Fegyver és vadászati kellékek raktára, különlegességek a sport különféle nemeihez.

PIEPER, DIANA

- és eredeti

angol fegyverek tára.

Folyton vadászati- és sport-ujdonságok.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmmentlen leveleket nem
fogadunk el.

A „HERKULES“ tekintetes szerkesztőségének
Budapestén.

A „Budapesti tornaegylet“ f. hó 9-én tartott választ-
mányi ülésében a „Herkules“ című lapot hivatalos
közlönyül választotta és annak erkölcsi támogatásával
az elnökséget megbízta.

Budapest, 1884. május 14.

NAMÉNYI JÓZSEF
egyleti jegyző.

JENNY ANTAL
egyleti elnök.

Versenybíróság vagy versenybíró? *

A verseny szükséges a testgyakorlatokhoz s a versenyhez ter-
mészetesen ép oly szükséges egy hivatalos közeg, mely a verseny-
zők fölött ítéletet hozzon.

Hogy ez az ítélő közeg ki legyen, vagy kik legyenek, kétség-
kívül igen fontos kérdés s megérdemli, hogy kissé foglalkoz-
zunk vele.

Magyarországon — úgy tudom — általános szokás, hogy az
athletikai és tornászati versenyekben egész versenybírósgot vá-
lasztanak, mely 3—5—10—12 tagból szokott állani s van néha
elnöke, alelnöke és jegyzője is.

Nem akarom egész határozottsággal állítani, hogy e szokást az
emberi hiúság szülte, bár az kétségtelen, hogy igen sok esetben
közbe játszik az is. De nem habozom kimondani, hogy a sok tagból
álló versenybírósgot nem tarthatom célszerűnek.

Minél több tagból áll a bíróság, annál eltérőbb nézetek jönnek
forgalomba, melyek aztán vitatkozást, harczot, sőt néha surlódá-
sokat is idézhetnek elő.

Pedig, ha a versenyzők között nagyon vigyázni kell arra, hogy
elő ne forduljon surlódás, még inkább kell erre vigyázni a verseny-
bírósnál, mert minden szóváltás rontja a verseny komolyságát
és tekintélyét.

Az olyan jelenetek például, a minők az athletikai club legutóbbi
viadalán előfordultak, hogy például a versenybírósg vitatkozásba
bocsátkozott egyes versenyzőkkel, semmiesetre sem válnak elő-
nyére magának a versenynek.

Es az efféle bajoknak fő kútforrását én abban vélem föltalálni,
hogy a versenybírósg több tagból áll.

Mert a bíróság magatartásának egy versenynél határozottnak
és szigorúnak kell lenni; a versenynél vitatkozásnak és alkudo-
zásnak helye nem lehet, csak is az eredmény rideg konstata-
lása; és ennek konstataálásában a bíróságnak csak egy vélemé-
nye, egy meggyőződése, egy ítélete lehet.

Már pedig, ha a bíróság több főből áll, eo ipso nem lehet ott
egy vélemény, egy meggyőződés és egyöntetű ítélet, hanem majd-
nem annyiféle, a hány főből áll a bíróság.

Nem kell tehát versenybírósgot választani, hanem csak *egyetlen*
versenybíró!

Tessék megnézni, nálunk mily háborítlanul, mily egyöntetűség-
gel folynak le a lóversenyek — mert csak egyetlen versenybíró
van: *Nádasdy* Ferencz, a kinek ép oly határozott, mint tapintatos
modora minden surlódást lehetetlenné tesz.

S ha mégis valaki nem volna megelégedve az egyetlen verseny-
bíró ítéletével, ott van a versenybizottság vagy mondjuk jurynek,
ez a hozzá felelősséget elintézi, de a versenyen ez nem
ártja magát bele semmibe.

A versenybírósnak kell megítélnie, hogy ki érkezett be elsőnek,
de pl. a futó-versenyeknél 8—10 ember hogy fér el egyszerre a
céljelző pózna közvetlen közelében; ha pedig saját szemével
nem látta, hogy melyik pályázó érintette először a mellével a
szalagot, hogyan ítélhet akkor? A pózna mellett csak is egy ember

férhet el és ítélheti meg jól, hogy ki érintette először a szalagot;
tehát egyetlen versenybíró kell választani minden versenynél!
Kell azonban a versenybíró fölé egy versenybizottságot választani,
mely az esetleges felelősségeknél mondjon aztán elvi dolgokban
ítéletet.

A tanuló előtornászok.

Az orvosi tudományok, különösen a boncztan, a testgyakorlatok
tanításának egészen határozott utmutatást adnak, melynek betar-
tása mellett lehet csak a testet veszélytelenül erősíteni. — Az
emberi boncztan minden egyes mozgásnál leírja, hogy a kivitelnél
mely izmok munkások és így melyek erősödnek. A tanító tudva
így, hogy a gyakorlatok mily irányban és mennyire erősítik az
izmokat, úgy vezetheti tanítványait, hogy ezeknek izmai egyformán
fejlődnek és ne maradjon egy is, mely a gyakorlatok alatt ne
munkált volna.

Hanem a gyakorlatokat így vezényelni természetesen csak az
tudhatja, ki az emberi izmokat mind és általában az egész szerve-
zetet és a gyakorlatok hatását egyformán ismeri. És ezt csak sok
elméleti és gyakorlati tanulás útján szerezheti meg. Különösen a
tornáznak vezetése oly sok ismerettel jár, hogy a tornatanítók
kiképzését igen helyesen az államok is ellenőrzik. Itt tehát nem
volna baj, ha az így képesített és alkalmazott tanítóknak lehetsé-
ges volna a rájuk bízott gyermekeket és ifjakat kellően maguknak
vezetni. De sem a tornaegyletekben, sem az iskolákban nem lehet
annyi tanítót alkalmazni, hogy mindenkinek maga mutathassa elő
a gyakorlatot, maga segíthessen a kivitelben és védjen az eshető-
leges balesettől.

Mind e munkásságában a tornatanítót *előtornászi* segítik. Az
előtornászok mindenesetre teljesen sohasem helyettesíthetik a kép-
zett tanítót, de különösen takarékossgai szempontból, mostani kö-
rülményeink közt, alig nélkülözhetők.

Az előtornászok mind az egyletekben, mind az iskolában helyesen
mindig megmaradnak a művezető, vagy tanító segédeknek, helyet-
teseinek és csak annyit és csak úgy mutatnak elő, amint erre
utasítva vannak.

Ez utasítások, az előtornászok kiképzése a tanító első kötelessége,
mert ez intézménynek jogosultsága csak ép addig van, míg az
előtornászok kiképzése kicsiben megfelel a tornatanítói képesítésnek.
— Egyletekben az előtornászokat határozottan tornatanítói képes-
ségekre is kell emelni.

A tanuló előtornászok kiképzése sokkal fáradtságosabb, mert
itt a gyakorlatok egymásutánjának s megválasztásának okát, kivi-
telének módját a gyermekkel nem igen értethetvén meg, ezeket
csak be kell tanítani. Természetes, hogy e némileg értelemnélküli
tanulásnak valami különös szép eredménye sohasem lesz, de az
általá nyert kis képzettség azért elégséges, hogy a szorgalmas és
körültekintő tanító vezetését nagyban segítse és eredményében
emelje. Mindenesetre jobb lesz az eredmény, bármily rossz előtor-
nászok mellett is, mintha a mostani tornaterem berendezésekkel a
tanító bár az osztály tornászai móddal is maga vezeti az egész
osztályt.

A tanuló előtornászok képzésénél a tanítónak már csakugyan
neki kell vetkezni és minden gyakorlatot magának megmutatni.
Még pedig először a lehető lassan és közbe is magyarázva. — A
gyakorlatok megnevezése (lehető egyszerűen) különösen azért szük-
séges, hogy ha később az előmutatni való gyakorlatokat leírjuk,
ugynevezett *tornakártyát* adunk a kezükbe, erről is megtudják a
gyakorlatokat csinálni. — Sőt helyes már mindjárt az első előtor-
nász órán a *kartyákat* a kezükbe adni és azután mutatni meg a
gyakorlatot. Így hamar meg fogják érteni a legösszetettebb gy-
akorlatok leírását is. — A tornakártyák szigorú betartása és az
előtornászok elméleti és gyakorlati kiképzése így párhuzamosan
vezetve a legszebb eredményre vezetnek.

Baj, fáradtság, bosszúság bizony elég van a gyermekek betani-
tásával, de az eredmény a szorgalmas tanítót búsán jutalmazni fogja.

Mikor a gyakorlatot az előtornászok maguk csinálják, tanítsa
őket meg mesterük, hogy mint lehet könnyíteni, segíteni a kivi-
telben.

* E cikkre különösen fölhívjuk olvasóink figyelmét, érdekes és időszerű
thémát fejteget s a magunk részéről teljes mértékben osztjuk a cikkíró
nézeteit.

telben. És e mellett figyelmeztetni kell, hogy hol kell védni a gyermeket a balesettől. Megmondja, hogy a gyakorlat mily részében lehet eséstől tartani, s mint lehet ezt megelőzni. Az eshető bajt a könnyelmű ifjak előtt lehet még nagyitva is leírni, csak hogy elég óvatosak legyenek. — Maga a tanító is a segédkezéskor főképp arra igyekezzék, hogy tanítványai észrevegyék azt az aggodalmat, melylyel gyakorlataikban őket védi. Fogja meg az előtornászt erősen, ha ezáltal kissé gátolja is gyakorlatában, mert mindig csak a veszélytelen testedés a fő.

Az előtornászok kiképzésére hetenkint egy külön órát tartunk, hol a legpedánsabb egymásutánban mutatjuk elő a gyakorlatokat és azt is megkívánjuk tanítványainktól, hogy egymást gyakorlataikban segítsék és védjék, és e mellett meg is bírálják.

A fegyelem tartásában is kellő segítséget nyer a tanító előtornászaiban, ha a rend és jó magaviseletre már az előtornász órán rázorítja őket.

De egyet az előtornászok üdvös alkalmazásánál soha se feledjünk, hogy ők a tanító segédei és nem helyettesei.

EGY TORNATANITÓ.

Gróf Eszterházy Miksa emlékezete.

Irta: Hentaller Lajos.

(Felolvastatott a „M. A. C.” közgyűlésén, 1884. évi május 13-án.)

(Folyt. és vége)

Clubunk megalapítója, boldogult Eszterházy Miksa érdemes arra, hogy azok az athléták, kikért életében fáradozott, — halála után sírjára helyezték a ciprus-lombot. Ehez a ciprus lombhoz a jövő nemzedék, az utókor, ha ítélte helyes, s elméje nem leendő feledékeny, csak újabb és frisebb borostyánlevelekkel járulhat.

Három hónap múlva már egy hosszú éve leendő, hogy őt elvesztettük, s mégis midőn most első ízben jövünk össze, ki nem veszi észre, hogy körünkben Eszterházy Miksa hiányzik?

Kinek ne jutna eszébe az ő nemes alakja; lassu, de érthető hangja?

Ki hitte volna, midőn ezelőtt egy évvel utolsó közgyűlésünket tartottuk, hogy mai összefüvetelünk alkalmával már egy nagy veszteséggel leendünk gazdagabbak?

Ki merne volna még csak képzelni is mult közgyűlésünk alkalmával, hogy ő ma már pihenni fog s hogy az a két finom fehér kéz, mely oly acélos volt a férfias tusákban, meghidegülve leendő keblén keresztbe téve? azon a keblén, melyben annyi nemes érzelem honolt s a melyben lakozó szívről bizony-bizony egyikünk sem képzelhette, hogy oly hirtelen, oly váratlanul szűnik meg dobogni!

Ki hitte volna azt, hogy nem az ő elnöki szavát halljuk mai közgyűlésünkön, hanem e helyett én leendek a választmány által érdemem felett megtisztelve azzal, hogy e kínos és szomorú kötelességet teljesítem?

Nem hitte ezt egyikünk sem! Nem! mert halála váratlanul lepett meg mindannyiunkat.

Őt férfikora javában ragadta ki körünkben a kéréllhetlen halál. Férfi korában, ép akkor, midőn már látni, észlelni kezdte, hogy kedvencz eszméje gyökeret ver, s a kivívott eredmények nagysága országszerte tiszteltté, becsültté tette nevét, nem mint grófét, — erre nem volt szükség, — hanem mint fáradhatlan, ügybuzgó, önfeláldozó sport férfiút.

Férfi kora delén kellett sirba szállnia; mintha az általa oly annyira szeretett haza földje, melynek imádata végpillanatáig lelkesíté, ép őt akarta volna oly korán keblére fogadni; őt, ki teljes életét annak áldozta, hogy honfitársai teste minél edzettebb, szívósabb, s hideget-meleget egyaránt eltűrő kitartásúvá fejlődve a testi gyakorlatok által, — ezek, ilyen jól megedzett testtel minél hosszabb életre lehessenek képessé téve.

Azt kértem t. közgyűlés, miben kereshet clubunk ily veszteség után vigaszt?

Abban a tudatban, hogy dicsőült emlékü elnökünk neve fenn fog maradni közöttünk, hogy emlékét áldani fogja clubunk minden tagja.

S mi a legnagyobb jutalom egy tevékeny földi életért?

Aki a nyilvánosság zajától visszavonulva, szűk házi körének szenteli életét, arra nézve nagyon megnyugtató az, hogy a midőn földi nyomorúságának végperceit közeledni érezi, akkor maga mellett látja azokat, kiknek körében tölté el egész életét, kik a földi jóban-rosszban osztályosai voltak. Az ily ember nyugodt öntudattal tér vissza őseihez, mert tudja, hogy szeretett s szeretve volt azáltal a szűk kör által, a mely körülvette.

Az ily férfi pedig, kinek halálos ágyánál, sírjánál, hozzátartozóin, szerettein kívül még egy oly testület is kesereg, melyet ő étesített, melynek ő volt éltető lelke; ki, midőn földi pályá futására

halálos ágyából visszatekintett, láthatta, hogy nem élt hiába; ki, midőn fáradt szeméit lehunyta, észlelhette, érezte, hogy nemzetének használt, mert ő kidőlhett ugyan az élők sorából, de az a kis mag, melyet a hazában az athletika eszméjének meghonosítása által elhintett, terebélyes tölgyként hajtott ki sírja felett; s az a terebélyes tölgy levén az ő életének bajnoki díja, az ily férfiú részére a halál nem lehet kínos.

Az ily megdicsőültnek nem kínos az örök álom; s ép ezért nem éretted kesergünk clubunk megalapítója, szeretett elnökünk! Nem éretted, kit férfiaságod teljében ragadott ki körünkben a halál; nem téged sajnálunk, nem éretted könnyezünk, hanem sajnáljuk magunkat, kik itt maradtunk tovább is küzdeni a siralom e völgyében; kik, midőn te átszellemültél, vezetőnk, mesterünk, útmutatóinktól lettünk megfosztva s kik épen azért, mert mint tagtársaid e clubban közel állottunk hozzád — érezzük, hogy mily nehéz helyedet betölteni.

Jól esik nekem legalább pár perczre emlékeddel lelkemet felmelegíteni; bár érzem gyengeségemet, hogy alig találok szavakat érdemeid méltánylására. Magam érzem legjobban, tollam mily gyenge s ha mégis vállalkozni mertem e nehéz feladatra, tettem ezt azért, mert alig lehet e körben valaki, a ki jobban tisztelt volna téged, kivel e club megalapítása óta — kilencz hosszú éven keresztül — együtt működtem; s a ki, mint én, tapasztalta volna benned azt, mennyire lehet tisztelni egy született aristocratiában — a valódi democratát.

Ő itt hagyott minket s eltávozott jobb hazát keresni.

Eltávozott oda, a hol nincsen különbség azok között, kik biborszönyeges palotákban, vagy nádfüdeles kunyhókban születtek; eltávozott oda, hol nem ismernek fényt, rangot, előítéletet; aristocratiát és democratát; hol egyenlő mértékkel mérnek mindenkinek. Elment oda, hol nincsen korán megvénült ifjú s életerős agg: elment oda, hová szereteteinek könye nem hat el; el oda, a hol irigyei — ha voltak — nem érhetik utól.

A puszta-remeteségi sírdomb, mely teljesen elkülönítve áll őseink régi temetkezési helyétől, fogadta be földi porhüvelyét. Ma még a hű hitves, ennek távozta után később már csak a szerető agg atya és a rokonság teendő időnként koszorút a magányos sírra.

Néhány év múlva pedig, ha majd vándor idegen vetődik arra a vidékre, csak is az őt álló sírkőtől fogja megtudhatni, hogy ott Eszterházy Miksa piheni örök álmát.

E sírkő is kidőlhét, mint megsemmisült az idő vas foga alatt a multaknak megannyi emléke.

De egy emlékeknek nem szabad elenyészni soha, de soha! Annak az emléktáblának, melyet Eszterházy Miksának szíveinkben állítottunk. Erre fel lesznek vésve az ő érdemei örökre.

Ezzel mi tartozunk ő neki. Ő életét az athletika eszméjének szentelte; kijelölte nekünk azt az irányt, melyen haladnunk kell, s végperczéig férfias kitartással küzdött a tervei elé gördített akadályok ellen.

A halál ép akkor ragadta ki körünkben, midőn az eszme, melyért küzdött, már virágozni kezdett. Azon időt ő nem érthette meg, melyben az talán gyümölcsöket is fog hajtani; nem tetőzhette be az épületet, melynek létesítésén oly szorgalmasan munkálkodott.

Műve befejezetlen áll! mi vagyunk hivatva azt felépíteni.

Emlékének tartozunk azzal, hogy befejezzük!

Montpellier-től Budapestig.

Igali Szvetoár velocipéd-utja.

(Folyt. és vége.)

„Mit volt mit tenni, Isten áldásait kérve rám, az én emberem megretirált.”

„Francziaországi utam kéjutazás volt, telve a legkedvesebb emlékekkel, Olasz- és Horvátországon át, hogy úgy mondjam, muszájból jöttem, de Magyarországon a velocipédezés már robotmunka volt. Mikor Mohácsra értem, a gépet az ünnepek alatt úgy eldugtam, hogy ne is lássam, mert csak a guillotine-t juttatta eszembe.”

„A mohácsi kövezet! Ha ezt a francia velocipédező meglátná, mondaná, hogy inkább felmegy az Alpokra, mint hogy Mohácsra át velocipédezzék. És nekem, a mohácsi szépek szavára, neki kellett mennem az utcának, azzal a biztos tudattal, hogy három lépésre már akaratlanul is le kell szállni a gépről. Hiába mondtam, hogy a velocipéd nem ilyen útra való. Nem? — mondták — hát akkor nem ér semmit! — „Muszáj” volt, hát felültem és leestem. — S a mohácsiak szentül még vannak győződve a velocipédezés haszontalanságáról, vagy az én ügyetlenségemről. Mert az ő kövezetük a legjobb a világon; abban nincs hiba!”

„Mohácsról Szekesőig hajón mentem. Szekesőn a nagy esőzések miatt két hétig pihentem. Szekesőn túl egész Tolnáig leirhatatlan

rosz úton czipeltem gyalogolva velocipédemet. Hanem *Tolnától Budapestig* a 133 kmnyi jó út kiengesztelt. Ez az országút és e távolság igen alkalmas volna versenyekre.

Dunaföldváron a „Hunnia” esónakázó-egylet több tagja fogadta Igalit. *Adonyban* Filipovich és Ehrlich, a vasparipa egyletből már várták. *Eresiben* az ebéd alatt Vermes, Mindszenti és Schlei z kikerülték őket. Filipovich utánok menve, hívta vissza őket. Óránként 12—13 kilométert hagyva hátra, május 8-án érkeztek Budára.

„Mikor a francia határt elhagytam — mondja Igal — szívem elszorult s nem gondoltam egy pillanatra sem arra, hogy édes hazámba térek vissza; de a távolból Budát látva, mégis csak láttam, hogy Franciaország sem pótolhatja Magyarországot. — Felledhetetlen a francia szellemes, finom barátság, a sima országút, a kellemes, háborítlan utazás, de mindenért kárpótól egy ifjúkori kedves hazai emlék, egy nyers, de jószívű magyar szó.

„Csak egy esik nagyon rosszul, hogy magyarországi utazásom alatt kissé elment a kedvem a velocipédeztől. Első ok erre és egyszersmind arra is, hogy nálunk nehezen lesz közhasználatú gép a velocipéd, hogy utaink nyomorúságosan rosszak. A francia Magyarországon végig czipelné inkább gépjét, minthogy felülne rá. S magam is jobb kedvvel utazom körül Franciaországot, mint megyek 10 mértföldet a mi utainkon.

Hanem nagyobb baj és gát a velocipédeznél a magyarországi elfoglaltság. Új ismerőseimtől csodálva hallom, hogy ők nem ülhetnek fel a gépre, mert a tanárt az igazgató, a hivatalnokot a főnöke dorgálná meg, ha e gyerekes (?) sportot üzné. — Meg azt is hallom, hogy velocipédeznem is elegáns! — Jaj kérem, engedjenek meg, de biz a francziának némileg igaza van, mikor minket barbároknak nevez. — A rossz utakhoz még csak hamar hozzá szokik az ember, de azzal a gondolattal, hogy hasznos testedzésével még visszatetszést okoz, nehéz kibékülni. Mióta megérkeztem, gépem nyugszik s bizony rá sem szeretek nézni.”

*

Igali Szvetozár életéből röviden csak a következőket jegyezzük fel: Igali Baranyamegyében *Somberken* született 1859-ben. Atyja jómódú birtokos. Igali Szvetozár mint tanuló beutazta majd az egész országot. Tanult Nagyváradon, Kassán, Pécsen, Temesvárt. Pesten technikus volt, Magyaróváron a gazdasági akadémiát végezte. Ugyancsak gazdasági ismeretei gyarapítása végett volt Montpellier-ben egy évig. — Hazajövele előtt Bécsből egy magyarországi gazdasághoz hívták meg. Hanem már Triesztben levél várta, melyben megköszönik szolgálata felajánlását — velocipédezése miatt, a mi elég szomorúan jellemzi az illető uraknak — nincs rá udvariasabb szavunk — butaságát.

Igali utazásában a nálunk eddig még ismeretlen Surey-féle gépet használta. A kormányrúd-lefelé nagyon hajlott s ez által a velocipédező előrehajolhatva, a gép könnyebben jár. A kerék talpa jóval szélesebb, mint a nálunk használt gépeké.

Igali igen dícséri gépjét. Naponta e géppel útjában Franciaországban 120 kmrt, Olaszországban 90 kmrt s Magyarországon átlag 50 kilométert tett meg.

Igali útja kétségkívül újabb híveket fog szerezni Magyarországon a velocipédnek, melynek elterjedését közgazdasági szempontból is igen óhajtanónak tartjuk.

A „Magyar Athletikai Club” tagjainak névsora.*

(Az 1883/4. évben.)

I. Tiszteletbeli tagok:

1. Gróf Sztáray János	3. Dr. Koller Károly, bajnok
2. Barátosi Porzolt Ernő, bajnok	4. Dáni Vilmos, bajnok

II. Alapító tagok:

1. Abay Leo	100 frttal	15. Bartsch Béla	100 frttal
2. Abonyi Emil	" "	16. Bartay Oszkár	" "
3. Adamovszky Péter	" "	17. Barthos József	" "
4. Agorasztyó Péter	" "	18. Batthyányi Béla gróf	" "
5. Aichner Bertalan	" "	19. Batthyányi Elemér gróf	500
6. Andorffy Oszkár	" "	20. ifj. Batthyányi Géza gr.	100
7. Andrassy Sándor gróf	" "	21. Bekény Gyula	" "
8. Andrassy Tivadar gróf	" "	22. Beüthy Algernon	" "
9. Asbóth János	" "	23. Bethlen András gróf	" "
10. Asbóth Jenő	" "	24. Bethlen Béla gróf	" "
11. Asbóth Sándor	" "	25. Bethlen Márkus gróf	" "
12. Baintner Hugó dr.	" "	26. Bethlen Ödön gróf	" "
13. Balászy Miklós	" "	27. Bezerédj Viktor	" "
14. Bánffy György báró	" "	28. Bezzegh Pál	" "

* A „M. A. C.” pénzügyei eddigelé bizonyos előkelő gondatlansággal kezeltek s ennek tulajdonítható, hogy oly óriási hátralék van a tagdíj-fizetések-nél. Most a „munka-bizottság”-nak sikerült a dolgokat rendbehozni s hónapok hosszú munkája alatt azt is kimutatni, hogy tulajdonképen hát kik a club tagjai; mert eddig ez sem volt kimutatva. A munkabizottság összeállítására szerint közöljük tehát itt a „M. A. C.” tagjainak *első hiteles* névsorát. — Szerk.

29. Biró Lajos	100 frttal	75. Gervay Pál	100 frttal
30. Bitskey Kálmán	" "	76. Dr. Gerenday György	" "
31. Blaskovich Miklós	" "	77. Gertinger Pál	" "
32. Blaskovich Ernő	" "	78. Glosz Imre Miklós	" "
33. Bolváry Zahn István	" "	79. Gosztanyi Béla	" "
34. Budapest sz. kir. főváros	" "	80. Grum Iván	" "
35. Csabai Béla	" "	81. Györfly Aladár	" "
36. Csapó Lőránt	" "	82. Gyulay Kálmán	" "
37. Császár Ferencz	" "	83. Halász Zsigmond	" "
38. Csekonics Endre gróf	" "	84. Hellner Kálmán	" "
39. Csernovits Agénor	" "	85. Hamza Géza	" "
40. Csernovits Diodór	" "	86. Harkányi József	" "
41. Csetvertinszky Boris herczeg	1000	87. Harkányi György	" "
42. Csik József	100	88. Harkányi Károly	" "
43. Cziráky János gróf	200	89. Harkányi János	" "
44. Daczó Ferencz	100	90. Horváth Emil palocsai	" "
45. Déchy Mór	" "	91. Huszár Béla	200
46. Dessewffy Aristid	" "	92. Hentaller Lajos	100
47. Dessewffy Kálmán	" "	93. Heves Nemő	" "
48. Dobotzky Ignác dr.	" "	94. Hrebenda Lajos	" "
49. Dolinay Gyula	" "	95. Josika Kálmán br.	" "
50. Dory Lajos	" "	96. Ivánka Pál	" "
51. Duma Sándor	" "	97. Kenessey Kálmán	" "
52. Edelsheim Gyulay Lipót báró id.	200	98. Kacsóh Lajos	" "
53. Enessey László	100	99. Károlyi László gróf	" "
54. Eszterházy Lajos hg.	" "	100. Khuen Hedervary Kár. gr.	" "
55. Eszterházy Mihály gr.	" "	101. Kovács Zoltán visontai	" "
56. Eszterházy Miklós gr.	200	102. Kovács Gyula	" "
57. Eszterházy Miksa gr.	300	103. Kelemen Gábor	" "
58. Eszterházy Mór gr.	100	104. Kund Béla	" "
59. Eszterházy Pál gróf	" "	105. Kilenyi Béla	" "
60. Fábrián József	" "	106. Kállay Zoltán	" "
61. Farkas Béla	" "	107. Karácsonyi Guidó gr.	" "
62. ifj. Farkas János	" "	108. Kiss Elemér	" "
63. Farnady József	" "	109. Karácsonyi Jenő gr.	" "
64. Faur Kornél	" "	110. Kinszky Jenő gr.	" "
65. Fényes Géza	" "	111. Kvassay Ede	" "
66. Ferber Lajos	" "	112. ifj. Keglevich Béla gr.	" "
67. Festetich Pál gróf	200	113. Kuntner János	" "
68. Fischer József	100	114. Kovács Seb. Endre	" "
69. Fischer Samu dr.	" "	115. Kiticsán Zsigmond	" "
70. Fittler Dezső id.	" "	116. Kállay Viktor	" "
71. Fröhlich Albin	" "	117. Karnász Kálmán	" "
72. Gáspár György galanthai	" "	118. Kp. Kovács László	" "
73. Gaszner Pál	" "	119. Kubik Béla	" "
74. Gerenday József	" "	120. Kosztka Emil dr.	" "
		121. Kövér Zoltán	" "
		122. Kilián Bertalan dr.	" "

Folyt. köv.

Kettős velocipéd.

(Képpel.)

Semmisem bizonyítja jobban a velocipédnek életrevalóságát, mint a velocipédgyártás rohamos fejlődése, mely a gépeket ma már ezerféle változatban állítja elő. — Minden csavar, minden kis része a gépeknek a gyáripár remeke, melyen sok zsenialis gépész és velocipédező javított. Bámulatos az a finomság, könnyűség, csín és izlés, mely a a legnagyobb erővel és szilárdsággal párosul. A velocipédnek közt férfiak számára általában a legalkalmasabbnak a már általunk bemutatott alaku kétkerekű gép bizonyult. Hanem még e nagyon elterjedt gépnek is van egy nagy hátránya, s ez a hátulsó kis kerék, mely minden kis akadályba beleakadva, nehezíti a gép hajtását. E kis kerék eltávolítására törekedtek a velocipéd tökéletesítői. Kétféle uton érték ma ezt el. Az egyik kerekű velocipéd és a kettős velocipéd feltalálásával. Ez utóbbit mutatjuk be előbb mint gyakorlatiasabb gépet.

A kétkerekű velocipédre levétetvén a gerincz és a kis kerék, a nagy kerek egy közös gerinczcel kötnek egybe. Így bármely két közönséges velocipédből e ruddal könnyen alakíthatunk kettős gépet. Eltávolítván a hátramosító kis kerék, a gép könnyebben hajtható és biztosabban mint az egykerekű.

Előnye e gépnek a következőkben foglalható össze: a kettős gép könnyebb, mint két gép; kevesebb a kis kerék eltávolításával a surlódás; a hegyről lejövetnél a hátul ülő sulya majdnem lehetetleníti az előre bukást. Ez előnyök következtében a gép gyorsasága jóval felül haladja a más gépeket.

Hanem hátránya is van e gépnek, t. i. a két fennülőnek mindig egyformán kell a gépet hajtani, mert a legkisebb ellentétes mozgás is hátráltatja a gép oldalra fel is döntheti a gépet.

E bajon akar segíteni *Vermes* Lajosnak, a vasparipa-egylet jeles alelnökének találmánya, mely az összekötő rudon alkalmazott s ennek a hossz tengelye körüli forgását és oldalra hajlítását lehetővé tevő *forgó*-ban áll. — Így a két fennülő kis mértékben ellenkező oldalra is dülhet, anélkül, hogy egymást magukkal rántanák. — A csukló hajtása által a kerek oldalt egymáshoz közeledve, a gép fordulása könnyebbé válik. — *Vermes* találmánya tehát valóban figyelemreméltó e gép tökéletesítésén. Gyakorlati kivitelét Nuss budapesti műgépész eszközölte.

Képzünk érdekességét emeli, hogy az újonnan javított gépen a

*

jó hírű Vermes testvéreket is bemutatjuk olvasóinknak. Az elől ülő ifjabbik Vermes Béla technikusi, ki az atletikai clubb két velocipéd versenyén volt már győztes. A gép tökéletesítője Vermes Lajos (a hátulsó keréken) szigorló orvos, körülbelül 40 érem és különböző kintüntetés tulajdonosa. A legutóbbi athleta versenyen is három érmet nyert. De van még egy harmadik Vermes is: Nándor, ki sem erőben, sem kivívott győzelmeiben nem áll hátrább testvéreinél s ki jelenleg a magyarvári gazdasz-akadémiát végzi. — Vermes Lajos kettős velocipédjén már több kirándulást tett s valóban kíváncsi volna, hogy ügyes találmánya széles elterjedést nyerve, így kettős velocipéddel is rendeztetnének versenyek.

Francia birkózás.

(Képpel.)

A szellemes, friss kedélyű, eleven vérű francziát testgyakorlati is ilyennek mutatják.

A francia a vívásban a könnyű, finom mozgású, gyors fleuret-vívást kedveli. A tornaszerekben a veszélyes lengőnyújtót. Külö-

Igen érdekes birkózás fejlődik ki, ha az ellenfelek oly erősek, hogy egymást fejük felett is át tudják dobni. A karok, vagy a lábak fogásával lódtják fejük fölött át az ellenfelet s gyors utána ugrással nyomják le vállát a földre. — Az egész birkózás a folytonos változtatott küzdelem mellett rendkívül érdekes.

Hazánkban a birkózás ép úgy el van terjedve, mint talán az egész világon, sőt a francia birkózásból is tartottak versenyt az atletikai club egyik házi viadalán, a tornaegyletekben azonban nagyobb elterjedésnek örvend a svájci vagy zsák-birkózás.

Balatoni versenyek.

A Balaton-Egylet sport-szakosztálya által B.-Füreden 1884. évi július hó 19. és 20-ik napjain rendezendő vitorla-, evező-, úszó- és galamblovészeti nemzetközi amateur-verseny programja:

Versenybizottság.

Balogh Kálmán, Eszterházy Mihály gróf, dr. Fenyvessy Ferencz, Gaál Ödön, Mihákovics Tivadar, Nádasdy Ferencz gróf, Salamon

VERMES BÉLA.

KETTŐS VELOCIPÉD.

VERMES LAJOS.

nösen szereti a gyors velocipédet. Birkózása meg teljesen megfelel féket nem ismerő szabad szellemének.

A francia birkózásnak nincs szabálya, ha csak az nem, hogy minden módja a tisztességes birkózásnak szabad. Ki a milyenképen meg tudja fogni ellenfelét, úgy fogja és igyekszik földhöz vágni. — Tehát nem egyforma fogással, hanem az ész és ügyesség által elérhető bármily kedvező módon szabad a fogás. A testküzdelmet így megelőzi a szellemi.

Az ellenfelek vigyázva járnak egymást körül, lesve a szabadon hagyott derekat, hogy átkarolhassák. Vagy gyors lehajolással a lábat ölelik át, mikor az ellenfél az illető nyakát szorítja hóna alá s testével reá dől.

Képtünk ép e fogással földhöz csapott birkózót mutat. A felül levő még arra küzd, hogy ellenfele mindkét vállát lenyomja a földre, mert győzelme csak így teljes. — A versenybíró figyelemmel előre hajolva, a legérdekesebb küzdelem végét várja. Különbözőben még sokszor megtörténik, hogy az így földhöz vert athleta kerül felül, fejénél fogva lenyomván magáról, a talán ügyesebb, de gyengébb ellenfelét.

Ádám, Szalay Imre, Szarvassy Sándor, Thaisz Elek, Vécsey József báró, Young Richard és a versenyző evező-egyletek egy-egy küldöttje.

I. Vitorla-verseny.

1. 5 tonnán felüli yachtok. Pálya 10 kilométer háromszögben. Tét: 5 arany. Győztesnek emlékérem 50 frt értékben.

2. 5 tonnán aluli yachtok. Pálya 10 kilométer háromszögben. Tét: 3 arany. Díj: emlékérem 50 frt értékben.

3. Yachtok 6 méter hosszúságig. Pálya 5 kilométer háromszögben. Tét: 1 arany. Díj: emlékérem 50 frt értékben.

Minden számnál két indulás, vagy nincs verseny.

II. Evező-verseny.

1. Szundolin verseny. Nyitva áll mindenkinek és bármely méretű és építési idomú kettős lapátú evezővel szabadon hajtott hajó számára. Tiszteletdíj: 30 frt értékben. A győző ezen kívül arany emlékérmét nyer. A második — ha legalább 5-en indulnak — ezüst, a harmadik — ha legalább 8-an indulnak — bronz emlékérmét kap. Pálya 500 méter fordulás nélkül.

2. *Négyvezős belső villás, kültőre épített palánkos hajók versenye kormányossal.* Legkisebb szélesség 90 cm. Fedett hajók megengedve. Csak magyarhoni egyletek számára. Pálya 2500 méter fordulás nélkül. Tét: 2 arany. Tiszteletdíj 80 frt értékben. A győzők 5 emlékérmét kapnak.

3. *Négyvezős külső villás, legjobb hajók versenye kormányos nélkül.* Vándordíj 250 frt értékben. Védi: a nemzeti hajós-egylet 4 tagja. A díj csak 3 egymásutáni évben való megnyerés után megy át a győzők tulajdonába. Tét: 2 arany. A győzők 4 emlékérmét nyernek. Pálya 2500 méter fordulás nélkül.

4. *Yachtok gig-versenye ezek legénysége számára.* Párevező kormányos nélkül. A versenyben csak a Balatonon levő yachtok gig-jei és ezek legénysége vehet részt. Díj az elsőnek — ha legalább ketten indulnak — 20 frt, a 2-iknek — ha legalább 3-an indulnak — 10 frt, a 3-iknek — ha legalább 5-en indulnak — 5 frt. Pálya 500 méter.

5. *Balaton halászkok, molnárok, révészek és kertészek versenye 2 alosztályban.*

a) *10 evezős hajók versenye kormányossal.* Pálya 800 méter. Első díj 30 frt — ha legalább ketten indulnak; — 2-ik díj 20 frt — ha legalább 3-an indulnak; — 3-ik díj 10 frt — ha legalább 5-en indulnak.

b) *egyes párevezős hajók versenye kormányossal.* Pálya 500 méter. Első díj 15 frt — ha legalább 2-en indulnak; — 2-ik díj 10 frt — ha legalább 3-an indulnak; — 3-ik díj 5 frt — ha legalább 5-en indulnak.

Az úszó-verseny nevezésnek magában kell foglalni a versenyző nevét, a használandó sapka színét és az akadály-versenynél a használandó nadrág színét is.

A vitorla-verseny az első napon tartatik meg.

A verseny 19-én d. u. 2 órakor kezdődik. Folytatásai a helyszínen kihirdetettnek. A versenyek egymásutjának a viszonyok szerinti meghatározását a bizottság fentartja magának.

Plaque ára 5 frt, női uszodai hely ára 1 frt, férfi uszodai hely ára 50 kr, esplanade-i álló-hely ára 20 kr. A megváltott jegy az evező-, vitorla- és úszóverseny megtekintésére jogosít.

Versenyszabályok kaphatók a titkárságnál s a nevezőknek megfognak küldetni.

A rendező-bizottság megbízásából:

Budapest, 1884. évi május hó 12-én

MIHÁLKOVICS TIVADAR.

Circus-versenyek Pompejiben.

Nápoly, május 10.

Eleinte csak egy röpke ötlet volt, de rövid idő alatt testet öltött. Hogy kinek a fejében született meg, ezt bajos volna kikutatni, de megtestesítését Don Senners Duca di Sen-Donatonak köszönhetik a nápolyiak.

Ez az ötlet pedig nem más, mint a régi latin világ föllevenítése

FRANCIA BIRKÓZÁS.

Az 1., 4. és 5. számra tét nincs s nevezések a verseny első napján, a versenyt előzőleg 1 órával a titkárságnál fogadtatnak el.

III. Úszó-verseny.

1. *Sík-verseny.* Táv 2000 méter. A győző díszes arany emlékérmét nyer. A 2-ik — ha legalább 5-en indulnak — arany-érmét, a 3-ik — ha legalább 8-an indulnak — ezüst érmét kap. Két indulás vagy nincs verseny. Tét: 1 frt.

2. *Akadály-verseny.* Táv $1\frac{1}{2}$ kilométer 3 akadálylyal. A győző díszes arany emlékérmét kap. A 2-ik — ha legalább 5-en indulnak — ezüst érmét, a harmadik — ha legalább 8-an indulnak — bronz-érmét nyer. Két indulás, vagy nincs verseny. Tét: 1 frt.

IV. Galamblovó-verseny.

Programmja utóbb fog közzhírré tétetni.

A vitorla- és amateur-, evező- és úszó-verseny nevezések f. évi július hó 5. napjának éjjeli 12 órájáig Mihálovics Tivadar, sportszakosztályi titkár urhoz küldendő Győrbe, zárt levélben, a tét kíséretében, kívül e felirattal: „Nevezés a b.-füredi versenyre”. A fennebbi határidőn túl érkező nevezések érvénytelenek.

A vitorla-verseny nevezésnek magában kell foglalni a hajó nevét, minőségét, tonnatartalmát, illetve hosszát, kikötőjét, a tulajdonos nevét és a versenyzászló leírását, illetve festményét; az evező-verseny nevezésnek a hajó nevét, tulajdonosát, zászlója leírását, illetve festményét, a legénység, illetve pótlegeénység nevét és az egylet nevét, melyhez tartoznak, úgy az egyenruha szabatos leírását.

Pompeji romjai között: egy ó-római ünnepély rendezése az eltemetett város kiásott falai között.

S ez eredeti mulatság kitűnően sikerült. Nem csak innen Nápolyból, hanem még a külföldről is igen számosan fölkeresték e napon Pompejit s a Nápolyból ide vezető vonat zsúfolásig tömve volt.

Az ünnepély d. u. egy órakor vette kezdetét egy impozáns menettel. *Vespasian* római császár menetét utánozták korbű kosztümökben; magát a császárt Petita táncmester adta. A kíséretben ott voltak az athléták és gladiatorok is.

A menet a Pompeji még kiásatlan részében e czélra épített circus felé tartott s miután a közönség helyet foglalt, kezdetét vették a cirkusi játékok.

A legelső versenyben négy darab kétkerekű kocsit vett részt. Tudvalevőleg az volt a régi rómaiak legkedveltebb versenye, mely igen sokszor komoly veszedelemmel járt a kocsisra nézve is; ha ugyanis összeütköztek a fordulónál a laptikák, sokszor véresen emelték föl a porondról a versenyző kocsist. A mostani versenyben ilyen nagy veszedelem nem következett be, mindössze is két kocsit kerekelt törtek el s a jámbor állatok nem ragadták el a megrongált kocsikat.

A második pontja a programnak lóverseny volt, csak hogy persze nem a ló hátán állva versenyeztek, mint hajdan az erős latinok, hanem csak kényelmes nyereggel, így aztán nem is történt semmi baj.

A harmadik és utolsó pontja volt a programnak az athléták productiója.

Tizenhat athléta szállt a sikra s a császárok idejében divatozott *birkózást* mutatták be.

Természetes, hogy ebben a birkózásban nem volt semmi classicitás, de azért a publikum hatalmasan megkaczagta, mikor valamelyik athléta a földre puffant s megéljenezte a győzőket.

A birkózás végeztével a „római athléta-társaság“ egy hatalmas „gülát“ alkotott, melynél *hat ember állott egymás hátán*, impozáns látványt nyújtva.

Egy régi latin lakadalmi menet utánzása fejezte be a nap ünnepélyét s a „rég latin világ“-ból a modern Nápolyba visszaröpítette a vonat a kirándulókat.

A leányok iskolai tornázása.

Ha a magyar nők testgyakorlatáról beszélünk, ma már nem kell mindjárt panaszon kezdenünk. Sőt elismerőleg konstatálni tartozunk azt a tényt, hogy különösen a fővárosi nők igyekeznek testi erejüket és ügyességüket fejleszteni. — Az uszodák délelőttünként telve vannak mindenfélekorú nőkkel. Télen a főváros minden koresolya-pályáján a nők egyenlő kitartással és kedvvel gyakorolják magukat a férfiakkal.

A gazdagabb osztályok női a lovaglást már határozottan nemcsak mint mulatságot, de mint fárasztó testedzést űzik.

A vívónők nálunk még eddig kevesen voltak, de a télre már biztosan sokan fogják, Hartl tanítványai sikerén felbuzdulva, a vívást is gyakorolni.

E testgyakorlatokhoz még hozzá lehet venni a nők testedző játékeit, különösen a karikadobást és a labdázást.

Az angol nők kedves erősítő mulatságát a nyilazást is, a „Herkules“ bemutatása után, hiszem felveszszük nyári szórakozásaink közé.

Ugy általában tehát haladunk e téren is, hanem mind e testgyakorlatoknál az a baj, hogy főképp mulatságból űzetnek és így csak is a mulatságra ráérő osztály és a felnőttberek számára valók. Mert a mellett, hogy sok pénzbe kerülnek, nagyobb része e testgyakorlatoknak csak a már felnőtt leányok számára üdvös.

Igy tehát a nők e rendszertelen testgyakorlatokban is már csak akkor vesznek részt, mikor testi fejlődésükben megállapodtak. — A serdülőkorban levő tanuló leányok testgyakorlata pedig különben sem állhat csak az úszás, koresolyázás, vagy futójátékokból.

Mind e szórakoztató gyakorlatok által lehet, hogy rendszeres vezetés mellett elérhető volna az általános testképzés, de ez a mostani iskolai tanítás mellett teljesen kivihetetlen. Hogy lehessen a túltömött órarendbe beleilleszteni az ezen gyakorlatok számos óráit? De meg melyik iskola bírná meg azt a sok költséget, mely az efféle testgyakorlatokhoz szükséges berendezésekkel járna?

A legjobban megfelelő még minden testgyakorlatok közt a tornázás az iskolás leányoknak. E tornázást nem szabad egyenlőnek gondolni a férfiakéval, mert azok a gyakorlatok és szerek, melyek ott a főszerepet játszzák, itt vagy egészen kimaradnak, vagy csak kis részben szerepelnek.

A leányok iskolai tornázásának célja sem lehet az, a mi a fiú tanulóknak. A fő különbséget testi szervezetők és szellemi, kedélyi különbözőségeik állapítja meg. Most nem bocsátkozva a női tornázás részleteibe, csak arról akarnánk meggyőzni mindenkit, hogy a nők tornázása sem testi, sem szellemi épségüknek nem árt. Mert fájdalom, még sokan vannak nálunk, kik mindkettőt veszélyeztetve látják a torna által.

A női tornázás pedig még arra is vigyáz, nehogy az izmokat tulságosan kiduzzadókká téve, így a kerekded női test szépségét elrontsa. Vigyáz arra is, hogy gyakorlatai a leggyöngédebb szemérmét, vagy a legszigorubb illemet se sértsék. Sőt határozottan illemes mozdulatokra tanít.

Hogy a női torna nagyobb lendületet nyerjen, fő, hogy a nők maguk vegyék a kezükbe a tornatanítást. Az állam erre nézve már 1881-ben megadta a módot azáltal, hogy a nők számára is alkalmat nyújtott a tornatanítói képesítés megszerzésére. A rövid pár év, mióta ez intézkedés életbe lépett, szép reményekkel biztat, hogy mind több és több nő kap kedvet a tornára s szerzi meg a tanítói képesítést.

—m—

Sport-ünnepély Győrött.

A testedző sportnak a vidéken való terjedésére örvendetes példát szolgáltat Győr városa. Az ottani csónakegylet jó hírek örvend az országban s egyik tagja: *Mihálkovics Tivadar* kir. közjegyző mint kiváló csónakász ismeretes az országban. A tornázás is nagy kedveltségnek örvend, a mi főként *Magvassy Mihály* működésének köszönhető. Nem lepett tehát meg senkit az a hír, hogy Győrött nagy sport-ünnepélyt szándékoznak rendezni s kétségkívül fényesen sikerülni is fog az.

Az ünnepély, mint már említettük, f. hó 24-ikén és 25-ikén lesz s jövedelme a Győrött létesítendő tornacsarnok alapja javára fordíttatik. A testedző bizottságban képviselve van Győr intelligenciájára, mint az általunk már közölt névsorból látható.

A „Herkules“ szerkesztősége több tagja által fogja magát képviseltetni az ünnepélyen s ennek lefolyásáról olvasóink részletes tudósítást fognak kapni.

Az ünnepély programja a következőképp állított össze:

Az első napon (24-ikén) a különböző városokból jövő vendégek fogadása és elszállásolása fogja a rendező bizottság tagjait elfoglalni s a reggel érkező vendégek fölhasználják az alkalmat, hogy Győr egyes közintézeteit megtekintsék. Este a színházban Hartl J. bécsi vívómester fog előadást tartani amazonjaival; ez este a győri ének- és zene-egylet és a műkedvelői kör tagjai is közreműködnek az előadásban.

Másnap (25-ikén) lesz a nagy sportünnepély, melynek egyik pontját a győri csónakázó egylet által rendezett csónakverseny, a másik pontját több budapesti athléta és velocipédező által rendezendő athletikai versenyek képezik, melyeknek programját alább közöljük.

Ezenkívül a nép számára zsákfutást és számár-versenyt rendeznek.

Az athletikai versenyek sorozata a következő:

I. *Versenyjáráds.* Táv. 5000 méter. Győztes az, ki a távolságot legrövidebb idő alatt bejárja. Első díj ezüst érem, 2-ik díj cserkoszorú.

II. *Síkverseny.* Táv. 100 méter. I. díj ezüst érem, II. díj cserkoszorú.

III. *Nyílt velocipédverseny.* Táv. 2000 méter. Első, ki a kitűzött távolságot legrövidebb idő alatt teszi meg. I. díj aranyérem, II. díj ezüst érem, III. díj cserkoszorú.

IV. *Ökölvívás.* Első díj aranyérem, második díj ezüstérem. A küzdő párok sorshuzás útján úgy állítatnak össze, hogy mindenik versenyző mindegyik társával 3 tiszta lökessel mérkőzik. Győztes az, ki a szabályok szerint legtöbb ellenfelét leverte.

V. *Távugrás.* Első díj ezüst érem, második díj cserkoszorú.

VI. *Nagy síkverseny.* Táv. 3200 méter (2 angol mértföld). Első díj ezüstérem, második díj cserkoszorú.

VII. *Magas ugrás.* Első díj ezüst érem, második díj cserkoszorú.

VIII. *Nagy akadályverseny.* Táv. 600 méter. 6 akadálylyal: 1 vizes árok 8 láb széles, 1 fal 3 láb magas, 4 sövény 3 láb magas. Első díj aranyérem, 2-ik díj ezüstérem.

IX. *Súlyemelés.* Első díj ezüstérem, II. díj cserkoszorú. Az emelés 25 és 50 klgm-os vasrudakkal akképp történik, hogy a versenyzők a vasrudakat, nyújtott karokból előbb a mellre, a fej fölé s onnan alsó tartásba vissza viszik. A karok lendítésével vagy a lábak hajlításával elősegített emelések nem számíttatnak. — Minden versenyzőnek 15—15 emelést kell a 25 klogrammos súlylyal tenni, s győztes az leend, ki az 50 klogrammos súlyt legtöbbször s leg-szabályosabb tartásból emelte. — Holt verseny esetében a kisebb súlyly ruddal döntetik el a küzdelem.

X. *Műverseny velocipéden* (nyílt verseny). Használható minden velocipéd. Az absolute legkitünőbb eredményt fölmutató versenyző díja ezüst érem, II-iké cserkoszorú.

XI. *Vigasz-verseny.* Futás sík pályán. Táv 150 méter; versenyezhetnek, kik a viadal napján első díjat nem nyertek. Tét nincs. Nevezés a helyszínén.

Az összes versenyek minden amateur-gentleman számára nyílt versenyekül tekintetnek. Nevezések a viadal napján d. e. 10 óráig fogadtatnak el. Tét és bánat nincs.

Nevezések elfogadtatnak Budapesten a „Herkules“ szerkesztőségében (Nagy-körut utca 13.) s Győrött Mihálkovics Tivadar úrnál. Versenyszínek megnevezése kötelező.

Ugyanez alkalommal említjük föl, hogy folyó hó 14-ikén tette le Magvassy Mihály tornatanár megbízottja Mihálkovics Tivadar győri kir. közjegyző városi alapítványi kezelésre a Győrött építendő állandó torna-csarnok első alapját: 444 frt 16 kr két darab győri első takarékpénztári betéti könyvecskebe elhelyeztetten. Ezen 444 frt 16 kr azon összegek és kamataiból áll, melyeket Magvassy Mihály részint e célra évek során át gyűjtött, részint pedig (t. i. 300 frt.) 25 éves tornatanítási működése emlékeül sajátjából e célra gyűmölcsözőleg 3 év előtt takarékpénztárba helyezett. A tett maga dicséri önmagát.

Különfélék.

Az athletikai club új választmánya f. hó 18-án (vasárnap) esti 7 órakor tartotta első ülését gróf Eszterházy Mihály elnöklete alatt, ennek lakásán a Hungária első emeletén. Az elnök üdvözlőlvén a választmányi tagokat, ezeknek igazolása következett, a melynél két tag hátralék miatt kimaradván, ezek helyére a póttagok közül *Vermes Lajos* és *Pálffy Viktor* hivattak be, *Kisbátori Kiss Ferencz* azon véleményben lévén, hogy a verificatióál kiesett tagok helyét nem a póttagokból kell pótolni, külön votumát jegyzőkönyvbe vétette. A gazdasági bizottságba megválasztattak: elnöknek *Desseoffy Arisztid*, tagoknak:

Palocsai Horváth Emil, Faur Kornél, Ivánka Pál, Dr. Koller Károly és Nagy Livius; a tanügyi bizottságba: Dr. Lisznyai Elemér, Porzolt Gyula és Porzolt Jenő. Az alapszabályok szerint leköszönt tisztviselők közül Porzolt Gyulát újból titkárnak választották, Nagy Livius pénztárnok azonban leköszönése mellett maradván, helyére Streitman Gyula választott meg pénztárnoknak, kinek helyére a választmányba Pogány József póttag hivatott be. Porzolt Gyula indítványára az általános versenyszabályok kidolgozására egy bizottságot küldöttek ki, melynek tagjai: a három bajnok: Porzolt Ernő, Dáni Vilmos és Dr. Koller Károly, a klub titkára Porzolt Gyula, továbbá Sárkány János Ferencz, Szokolay Kornél és Porzolt Jenő; e bizottság elnöke gróf Eszterházy Mihály, ki megígérte, hogy több angol atletikai klub versenyszabályait mintául magán uton megszerzi. Elhatározatott, hogy a bajnoki uszódverseny július 27-ikén okvetlenül megtartatik, a bajnokjelölt tudvaleg Kubik Béla. Az ülés már 9 óra előtt véget ért, a mi a tapintatos elnökek köszönhető, ki nyugodt modorával a meendő vitaközléseknek elejét vetette.

Eszterházy-díj. A magyar atletikai klub új elnöke gróf Eszterházy Mihály elnöksége legelső napján bebizonyította már, hogy érdeklődik az atletika iránt s tud érte áldozni is. Ugyanis a közgyűlés után tartott banketten, följajlott a klub őszi viadalának egyik versenyére egy tiszteletdíjat. E verseny pedig 100 méteres síkverseny lesz, nyitva az ország minden gentleman-amateurjének. A banketten jelen volt atleták közül többen (így grf. Kinsky Nusi, Székely Ádám stb.) megígérték a versenyben való részvételüket s így kétségtelen, hogy az Eszterházy-díj (valószínűleg egy ezüst serleg) versenye a legérdekesebb pontja lesz az őszi viadalnak.

Athleta-lakoma. A magyar atletikai klub tagjai a közgyűlés után a Sziszky első emeleti termében barátságos lakomára gyűltek egybe. Az előkelő társaság kedélyes hangulatban sokáig mulatott együtt s mondhatjuk, hogy a klub egyetlen bankettje nem sikerült még annyira mint ez. Számos felköszöntőket mondtak, s ezek közt az elsőt gr. Eszterházy Mihály elnök az ország legelső sportmanére a királyra és családjára; ezután Kisbátori Kiss Ferencz L. alelnök Eszterházy Mihályra, Szokolay Kornél Kisbátori Kissre, Porzolt Gyula Kinsky Nuszi grófra, Salamon Ödön a két Porzolt testvérré, Kafka Ede az atletikára s majd Halász Zsigmond művezetőre, Porzolt Kálmán a „Herkules“-díj nyertesére, Vermes Lajos és a többi Vermesekre, Farkas János a klub első bajnokára Porzolt Ernőre, Kisbátori Kiss Ferencz athleta-bizottság elnökeire gróf Károlyi Lászlóra és dr. Gerenday Györgyre, dr. Gerenday György Rohonczy Gidára, Porzolt Gyula Palocsai Horváth Emilre, Kafka Ede az összes sportegyletek egyesülésére stb.

Tornászok kirándulása. Mint már röviden említettük, a budapesti torna-egyletek — a nemzeti tornaegylet kezdeményezésére — június 12-én, kedvetlenül idő esetére 15-én, ha legalább 300 résztvevő jelentkezik, Visegrádra közös kirándulást rendeznek, melyben egyleti tagokon kívül vendégek is részt vehetnek. Az egyleti tagok, a nemzeti tornaegyletnél (VIII. Ösz-utca 26.), a budapesti tornaegyletnél (II. Attila-u.) s az ó-budai tornaegyletnél levő aláírási íveken a kirándulásban való részvételre vonatkozó szándékukat kötelező névaláírásukkal nyilvánítták; a vendégek pedig a nevezett egyletek valamelyikénél jelentkeztek. A program csak később fog közzétettni. Egy részvételi jegy ára, beleértve a menetdíjat Visegrádra s vissza és ebédet, körülbelül 3 frt. 50 kr. lesz. A program főbb pontjai lesznek: kirándulás hajón Szt.-Endre felé, Visegrádon a romok megtekintése, közös ebéd a hajón, délután tornagyakorlatok s mulatók, este hajózás vissza. Vácz felé, hol a kirándulást táncestély fejezi be.

A „Budapest-Gödöllői Sport-ünnepély“ nevezési határideje f. hó 20-ai esti 8 óráig meghosszabbított. A nevezések alulírottakhoz intézendők. A training az egyes versenyekre már nagyban folyik s érdekes küzdelmek várhatók. Azon urak és hölgyek, kik a verseny alkalmával Gödöllőre társasokosikon szándékoznak kirándulni, felkéretnek, hogy ebbeli szándékukat alulírottál f. h. 20-ig bejelenteni szíveskedjenek. A Budapest (Klemens-féle vendéglő) és Gödöllő közti távolság — hivatalosan kimértén — 24 km 104 m. Az általános versenyszabályok azon pontját illetőleg, mely szerint azon versenyző, kinek eredménye minden eddig elért nemzetközi eredményt felülmúl, nagy aranyéremmel díjazassék — köztudomásra hozatik, miszerint az egyes versenyekben elért eddigi legjobb nemzetközi eredmények a következők: A verseny-nyalogsában 24 kilométer 104 m. a legjobb eredmény 2 óra 14 perc 44 mpercz megtéve W. O'Keefe amateur angol futó által 1880. december 31-én. A távnyalogsában 48 km. 208 m. 4 óra 41 perc a legjobb idő, megtéve 1879. december 5-én J. B. Clark amerikai amateur gyalogló által. A futásban a legjobb eredményt L. E. Myers angol amateur futó érte el 2 perc 25 mpercz alatt. A Nemzetközi Bicycle Verseny távolságát 48 km. 208 m. legjobban C. E. Lyles angol bicylista tette meg 1 óra 42 perc 24 mpercz alatt 1880. augusztus 2-án. 24 km. és 104 m. háromkeréken szintén C. E. Liles tette meg leggyorsabban 59 perc alatt 1881. június 14-én. A kik tehát aranyéremmel lesznek díjazandók, azoknak az egyes versenyeket ezen időkön belül kell megtenniök. Vessa György, biz. titkár. — A versenybizottság f. hó 15-ikén gyűlést tartott a Sziszky első emeleti termében Vermes Lajos elnöke alatt, melyen elhatározták, hogy a győzteseknek koszorukat adnak s ezek a verseny napján este tartandó banketten osztatnak ki. A versenybírókat fölkéri a bizottság, hogy az első mérődnél valamennyi versenyzőt bevárják az idő pontos jelzése végett. Ugyanaz ülésen pénztárnokul Bródy Emilt s ellenőrkül Szathmáry Oszkárt választották meg, díszelőnkül pedig Gróf Zichy Jenőt, kinek e tisztséget Vermes Lajos vezetése alatt egy küldöttség fogja följajlani s őt e versenyre meghívni.

A „budapesti (budai) tornaegylet“ tisztikara és választmánya a f. évi ápr. 19-iki közgyűlésen a következőképp választott meg: Elnök: Jenny Antal, alelnök: Kollár Lajos, választmányi tagok: Brunner Imre, Csobóth Simon, Czárán István, Feilitzsch Arthur báró, Fest Jenő, Fischer József, Jacks Frigyes, Jankovich János, Kaunyó Dániel, Krenedics Gyula, Magyar Antal, Naményi József, Rónay Emil, Sztaniszlavszky Adolf, Törzs Kálmán, Zakay Géza. Felügyelő-bizottsági tagok: Brannich János, Parnitzky Ede, dr. Rónay Béla, dr. Rónay Károly, Török Ödön. — Az itt felsorolt választmányi tagok közül jegyzővé Naményi József, pénztárnokul Rónay Emil, ellenőrkül C. Csobóth Simon s szertárosul Fest Jenő választották. Az egylet már eddig is szép virágzásnak örvend s haladását biztosítja a vezető kezek avatottsága.

A sajtó fillokerájától, a sajtóhibáktól lapunk sem menekedhetett meg, legutóbbi számunkban az athleta-verseny tudósításában Zsinger Mihály budapesti tornaegylet művezetőjének neve hibásan Zingernek szedettet, mit ezennel helyreigazítunk.

A magyar atletikai klub közgyűlése.

A tavaszi viadal utáni napon f. hó 13-ikán tartotta a „M. A. C.“ évi rendes közgyűlést Kisbátori Kiss Ferencz elnöke alatt. Az elnöki jelentést Porzolt Gyula titkár olvasta föl:

„Tisztelt közgyűlés! Mielőtt az 1883. évi május hó 24-én megtartott közgyűlés óta lefolyt időszak alatt a M. A. C. életében felmerült fontosabb eseményekről és a ma lelépő választmány egy évi tevékenységének eredményéről a t. közgyűlés előtt kötelességszerű előterjesztésemet megtenném, mely fájdalommal kell bejelentem azt a pótolhatatlan veszteséget, mely klubunkat galánthai és fraknoi Eszterházy Miksa grófnak, a M. A. C. megalapítójának és első elnökének, múlt évi augusztus hó 5-én a tatai uradalom Pusztá-Remetegyében történt gyászos elhunytával érte. Hogy a M. A. C. életében halhatatlan emlékü gróf mily tántorgó őrü hagyott maga után hátra, s hogy mily megbecsülhetetlen kincsét adott — az atletika eszméjének átültetésével — a magyar ifjúságnak: mindezek a Hentaller Lajos ur. választmányi tag által szerkesztett s a t. közgyűlés előtt a klub titkárja által felolvasandó emlékszedésben hűben örökölték meg: e helyütt tehát csak a mélyen érzett fájdalomnak kifejezésére szorítkozom, de tartozom számat adni még az igazgató választmányának azon intézkedéseiről is, hogy klubunk drága halottjának a kegyelet adóját a Tatán megtartott gyászszertartás alkalmával küldöttség által és egy díszes koszorúnak a ravatalra helyezésével róttá le, és úgy a gyászoló özvegy grófnak mint a boldogult édes atyjának, idős Eszterházy Miklós grófnak, valamint a boldogult testvérének ifjabb Eszterházy Miklós grófnak, részvétirátot nyújtott át. Anyira meg volt hatva a fájdalomtól lesújtott özv. atya, hogy a M. A. C. gyászkoszorujának feliratos szalagát az Eszterházy grófok nemzeti levéltárába helyeztetni rendelte a végül, hogy elhunyt fia és a M. A. C. között fennállott nemcsa viszonyok emléke utódai részére is nagyrabecsüendő örökségül maradjon. Mindezeket, úgy a boldogultnak halhatatlan emléket az igazgatóválasztmány jegyzőkönyvileg határozta megörökíteni. De, t. közgyűlés, a veszteség ritkán jelentkezik magában. Egy második gyász is érte klubunkat a múlt év folyamán. Elvesztette egyik őszinte pártfogóját és első tiszteletbeli tagját, Szapáry Antal grófot. Anyi jót tett a nemeslelkű gróf klubunk érdekeinek előmozdítására, hogy veszteségét mélyen gyászolja, emléket pedig hálás elismeréssel fenn fogja tartani a M. A. C. És most attértek t. közgyűlés a M. A. C. vagyoni helyzetének ismertetésére. Évekkel ezelőtt belátták már az igazgatóválasztmányoknak egyes ügybuzgó régebbi tagjai, hogy rendes pénztári és levéltári kezelés, házi rend- és versenyszabályok, különösen pedig a tagok pontos név- és lakásjegyzékének, az alapítványi levelek és a tagdíj-hátraléki kimutatásoknak legpontosabb nyilvántartása nélkül a M. A. C. helyesen nem kormányozható; belátták, hogy habár a M. A. C.-nak megvan a maga nemes iránya, saját eszméje és célja, — a mely minden nyereszkedési vágyat kizár — ezt a nemes célt és fejlődésének biztonságát az abnormis ügykezelés mellett halhatatlan mérvben felporodott tagdíj-hátralékok könnyen veszélyessé, sőt végzetessé is tehetik. Mivel tehát mindaz, ami az egyesek felszólalása években keresztül e részben megtett, — nem mutatott elég biztosítékot az évről-évre szomorúbb és szomorúbb anyagi viszonyoknak gyökeres megváltoztatására, — az igazgatóválasztmány 1883. évi október hó 8-án tartott ülésében klubunk jelenlegi titkárnak kimerítő előterjesztése folytán egy öttagú bizottságra bízta az égető sükséggé vált munkálatok teljesítését. E munkabizottságnak tagjai elnökelem alatt négy hónapon keresztül folytatták a munkálatot és 60 ülés után voltak csak képesek feladatuknak megfelelni; a legnagyobb munkásságot Palocsai Horváth Emil, Barátosi Porzolt Gyula és klubunk jelenlegi pénztárnoka fejtette ki. A kimerítően előterjesztett munkabizottsági jelentésből e helyütt csak a legfőbb pontokat tartom felemlítendőnek. Ezek a következők: A pártoló és rendes tagok hátraléka kitesz a M. A. C. alakulásától kezdve egész 1883. december 31-ig 31939 forintot: az alapító tagok kamathátraléka pedig 990 frt 60 krt, vagyis az összes hátralék 32929 frt 60 krt. Ezen óriási hátraléknak részben leírhatása végett az igazgatóválasztmány a munkabizottságnak időközben hozzá beterjesztett indokolt javaslatára elvi határozatokat hozott, a melyek a t. közgyűlés jóváhagyása után lesznek majd jogerejűek és végrehajthatók. A munkabizottság javaslata szerint a pártoló és rendes tagoknak fent kitüntetett hátralékából törendő, illetve leírandó lenne 23565 forint. Ez esetben maradna 8372 forint, (melyből tagoké 1258 forint, nem tagoké 7114 forint), ehhez hozzáadva az alapító tagoknak 990 frt 60 kr. kamathátralékát, a behajtandó összes hátralék 9462 frt 60 krt tenne. A t. közgyűlés megnyitására végett kötelességemnek tartom ezzel kapcsolatban azt is felemlíteni, hogy a kellő okmányokkal igazolható fenti követelés a klub ügyvezetésének behajtás végett már átadott és bizton remélem, hogy a legszívesebben alkalmazandó eljárásnak igen rövid idő alatt meg lesz a kellő eredménye. Hogy a M. A. C. életelmét képező versenyügyek — a fentebb vázolt események és nehéz viszonyok között — teljes erővel fel nem karolhatottak, azt a t. közgyűlés ezuttal megbecsülhetőknek fogja találni: örömmel regisztrálhatom azonban, hogy úgy az 1883. május 24-iki viadal — a hol Dáni Vilmos a bajnoki címért kiküzdötte, — mint az őszi és őszi viadalaink, melyeknél Asbóth Jenő az 1 órai távnyalogsában és Kubik Béla a távúszásban bajnokjelölteké lett, a sok szép reményekre jogosító ifjú erőnek közreműködésével a legszebb eredményeket mutatták fel, s az ifjúságnak az atletizmusban nemcsa ügye iránti érdeklődése, a klub anyagi viszonyainak consolidatioja után, előrelátólag csak nagybódnodni fog. Az 1883-iki közgyűlés óta az igazgatóválasztmány összesen 14 ülést tartott, s több elvi fontosságú határozatai közül felemlítendőnek tartom a t. közgyűlés előtt azon határozatát, mely szerint a versenytagoknak a versenybíróknak határozatai ellen minden versenyre nézve a választmányhoz intézhető felelőválasztási jog megadatott. A választmány egy rég érzett hiányon segített akkor, midőn a klub titkárja s testvéröccse, Porzolt Jenő által kidolgozott házszabályokat beható tárgyalás után megállapította. E szabályoknak nyomtatott példányait megerősítés és kihirdetés végett van szerencsém a t. közgyűlésnek bemutatni.

Tagokul fölvették múlt évi május 24-ike óta, és pedig: alapítókul 35, rendes tagokul 30. Összesen: 65. Kilépett egy pártoló és 29 rendes tag. A klub tagjainak létszáma jelenleg következő: a) tiszteletbeli tag (közöttük 3 bajnok), 4, b) alapító tag 253, c) pártoló tag 5, d) rendes tag 145. Összesen: 407. A klub vagyoni állását a munkabizottság által összeállított zárszámadás és vagyon-mérleg tünteti ki, mely szerint a M. A. C. alapító vagyon 31263 frt 12 krt tesz, melyből a klub céljaira korábbi években felhasználott 6540 frt 92 kr., a fent kitüntetett és behajtás alatt álló hátralékok tagdíjakból lesz megtérítendő. A klub tisztviselőire vonatkozólag következő változások állottak be: a) dr. Baintner Hugó titkár a kolozsvári egyetemhez tanácsjegyzővé történt kinevezetése következtében titkári állásáról még múlt évi július 23-án leköszönvén, helyébe Barátosi Porzolt Gyula alapító tag választott meg. b) Zsinger Mihály, klubunknak kezdet óta fáradhatatlan buzgalmu művezetője

halmozott egyéb teendői miatt állásáról lemondván, helyette az 1883. deczember 6-án tartott választmányi ülésen Halász Zsigmond boxmester vétetett fel ideiglenes művezetőül. A lefolyt év eseményei közül nem hagyhatom felemlítlenül azon örvendetes körülményt, hogy az igazgató választmány f. é. márczius hó 14-iki ülésén a Porzsolt Kálmán író és Porzsolt Jenő tanár által szerkesztett „Herkules” című általános testgyakorlati közlönyt a M. A. C. hivatalos lapjává választotta, és hogy ezen hetilap rövid fennállása óta teljes mérvben megérdemelte a club választmányának előre megígért erkölcsi támogatását. Ép úgy nem hagyhatom felemlítlenül azon aggasztó körülményt sem, hogy versenypályánk bérletét a nagyméltósági honvédelmi ministerium ez évi deczember hó végére felmondotta. Hajlandó vagyok hinni, hogy e felmondás az 5 évre szólott szerződésünk lejáratáig tulajdonítandó és hogy a nagyméltósági honvédelmi ministerium nem fogja tőlünk elvonni a versenypályának további használatát. A közgyűlésileg megállapított költségvetésben foglaltakon kívül felmerült szükséges kiadások fedezése, valamint a jövő évi költségvetési előirányzat tárgyában az igazgató választmány által kidolgozott javaslatok a jelen gyűlés tárgysorozatába felvételtek. Midőn végül a mult közgyűlésen módosított s időközben a m. kir. belügyministerium rőszéről is jóváhagyott alapszabályoknak nyomtatott példányait a t. közgyűlésnek kihirdetés céljából bemutatam, nem mulaszthatom el alelnöktársam, valamint a lelépő igazgató választmány nevében is őszinte köszönetet mondani a t. közgyűlésnek bennünk helyezett megtisztelő bizalmáért. Bizton hiszem, hogy a most bekövetkező elnökválasztás után a club anyagi viszonyainak jobbrafordulta és az ügykezelésnek most már lehetségessé vált teljes szigora és pontossága mellett a M. A. C. életében egy arra fog felvirulni, és hogy ez már a közel jövőben bekövetkezhessék, s hogy az atletikának országos hivatása fényes példákkal legyen igazolva: az egyedül a club buzgó és lelkes tagjainak erkölcsi támogatásától és vállaltat közreműködő ügybuzgalmatól függ.

Az elnöki jelentés felolvasása után dr. Rácz Géza indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott az elnökségnek és a választmánynak.

Ezután Porzsolt Gyula titkár olvasta föl Hentaller Lajosnak sikerült emlékbeszédét gróf Eszterházy Miksa fölött, melynek közlését már mult számunkban megkezdettük.

Kisbaári Kiss Ferencz a clubnak Eszterházy elhunytá fölötti fájdalmát jegyzőkönyvileg megörökíttetni indítványozta, mely általános helyesléssel találkozott.

Fölolvastatván az év folytán alakult „munkabizottság” jelentése, Szokolay Kornél indítványára elnökül egyhangulag gróf Eszterházy Mihályt kiáltották, ki meghatottan köszönte meg a tagok bizalmát. Szavazatszedőknek Hentaller Lajos elnökle alatt kiküldettek Dusóczky Károly és dr. Koller Károly s a szavazás alatt Nagy Livius a pénztárnoki jelentést olvasta föl, mely szomorú képet nyújt a club anyagi viszonyairól.

A szavazatszedő bizottság bevégezve munkáját, a következő eredményt hirdette ki. Választmányi tagokul megválasztottak: Dáni Vilmos, Dusóczky Károly, Faur Kornél, Fischer József, Gerenday József, Hentaller Lajos, Palocsai Horváth Emil, gróf Károlyi László, gróf Kinsky Nusi, Kubik Béla, dr. Koller Károly, dr. Lisznyay Elemér, gróf Nádasdy Ferencz, Nagy Livius, Porzsolt Jenő, Porzsolt Kálmán, Rohonczy Gida, Rákosi Viktor, Sárkány János Ferencz, Szilágyi Dezső, Szokolay Kornél, Streitman Gyula és Totth Miska. Pótagokul: Vermes Lajos, Pálffy Viktor, Mászáros Ferencz, Gaszner Pál, Takács Győző. Számvizsgálók lettek: Bánóczy Gyula, Bittó Aurél és Győrffy Aladár. Az új választmány első ülését Eszterházy Mihály gróf elnök lakásán, a Hungáriában e hó 18-án, vasárnap este 7 órakor tartotta.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Térszűke miatt kiszorultak.

Tartalom: A „Budapesti tornaegylet” átirata a „Herkules”-hez. — Versenybírók vagy versenybíró? — A tanuló előtornászok. (Egy tornatanítótól.) — Gr. Eszterházy Miksa emlékezete. (Hentaller Lajostól.) — Montpelliértől Budapestig. (Igali útja.) — A magy. atletikai club tag-névsora. — Kettős velociped. (Képpel.) — Francia birkózás. (Képpel.) — Balatoni versenyek programja. (Mihálkovich Tivadar.) — Circus-versenyek Pompejiben — A leányok iskolai tornázása. (—m—) — Sport-ünnepély Győrött. — Különfélék. — A magy. atletikai club közgyűlése. — Hirdetések.

Schleinz Károly

Budapest, kerepesi út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa (BICYCLE) és TRICYCKLE gyárosok magyarországi főügynöke ajánlja dusan felszerelt

vasparipa és Tricycle raktárát.

Ezen gyár készítményei szilárd szerkezetűk és csinos kiállításuk által a legnagyobb kelendőségnek örvendenek s az eddigi vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

8

Kiváratra árjegyzék bérmentve megküldetik.

HUZELLA M.

BUDAPEST,

IV. kerület, váci-utca 1. sz. (Lyka-ház).

Fegyver és vadászati kellékek raktára, különlegességek a sport különféle nemeihez.

PIEPER, DIANA

és eredeti

angol fegyverek tára.

Folyton vadászati- és sport-ujdonságok.

ORSZÁG-VILÁG

NAGY KÉPES HETILAP.

MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DEGRÉ ALAJOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „

Egy füzetnek ára 40 kr. Egyes szám 20 kr.

Előfizethetni a kiadóhivatalban: Budapest, Gránátos-utca 6.

Mutatványszám ingyen és bérmentve.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók:

Aigner L. könyvkereskedésében

Budapest (váci-utca 1. sz. a.)

Brandeiss Handbuch d. Schiess-sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
„ „ „ geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
„ „ d. Fahr-sport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasáboz
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

A „HERKULES“ tekintetes szerkesztőségének

Helyben.

A „Budapesti vasparipa egyesület Előre“ választmánya
a „Herkules“ című általános testgyakorlati közlőnyt az
egyesület hivatalos lapjává választotta.

MÁRTONFALVY ÁRMIN
titkár.

BOKELBERG ERNŐ
elnök.

A népnünnepélyek.

Vannak oly emberbaráti kötelességek, melyektől senkinek sem szabad visszahúzódnia, sem az egyéneknek, sem a társaságoknak.
Ily visszaautasíthatatlan kötelességnek kell tartani, ha a jótékony-
ság gyakorlásában való résztvételre hívnak föl.

Többször volt már eset, hogy jótékony célból rendezett mulat-
ságok rendezői föl hívtak tornászokat és athlétákat, vagy torna és
atletikai sport-egyleteket, hogy a jótékony cél érdekében közre-
működjenek s a legtöbb esetben az illetők a fölhívásnak eleget is
tettek.

Igen helyesen! Nem csak az emberbaráti kötelesség kívánja azt
meg, hanem maguknak a testgyakorlatoknak érdeke.

Mert minden nyilvános fellépés által úgy a tornász, mint a
sportsman csak híveket toboroz a maga testgyakorlatának.

Mindaddig, míg a tornászokban vagy athlétákban a félénkség
és álszemérem oly nagy lesz, hogy a nyilvános szerepléstől telje-
sen visszahúzódnak, addig a testgyakorlatok népszerűsítéséről be-
szélni sem lehet.

Csak tornász és csak athléta, még pedig csak is jó tornász és
jó athléta képes arra, hogy a laikusokkal megkedveltesse a tornát
és az athletikát.

A legjelesebb filippika sem használ itt annyit, mint a — példa.

A legteljesebb okadatolással, a legkifogástalanabb logikával bizo-
nyíthatjuk a testgyakorlatok szükségességét és még sem fog az
annyit használni, mint egy jól sikerült dísztornázás vagy athléta-
viadal.

Es mivel az avatatlan közönség önként nem keresi fel a test-
gyakorló helyeket, természetes dolog, hogy a testgyakorlatokhoz

értő embereknek kell fölhasználni az alkalmat, a mikor és a hol
a testgyakorlatokat a laikusokkal is megismertethetik.

Ily alkalom gyakran kínálkozik Magyarországon s a különböző
testgyakorlatok üzői igen helyesen tesznek, ha azt sietnek kizsák-
mányolni.

Mert legújabbban Győrött rendeztek s közelebb a Margitszigeten
rendeznek egy népnünnepélyt, a melyeken a rendezőség kiváló sze-
repet szánt a testgyakorlatokat üző férfiaknak.

Ne húzódjának vissza álszeméremből az ily ünnepélyektől a
tornászok és athléták, hanem használják föl arra, hogy azok által
igyekezzenek a testgyakorlatokat terjeszteni, népszerűsíteni.

A vidéki torna-egyletek.

A tornázás is, mint minden testgyakorlat, társaságban üzve, a
legélvezetesebb és legeredményesebb is. — Az egymás elleni ve-
télkedés nemcsak szórakoztat, hanem erőnket is fokozza. — Az
egyleti élet útján lehet csak a felnőttek tornázásába a kedvet és
a jó eredményre vezető rendszert önteni. Mig a magánosan tornázó
egy kis fáradság érzetére, vagy kedvetlenségre, mindjárt abban
hagyja munkáját, az egyletben mások gyakorlatain felfrissül
kedve és ereje s tovább edzi magát.

Valamennyi testgyakorlat közt a tornázásnak van leghatározot-
tabban kifejtett gyakorlási módja, melynek elsajátítása több időt
és fáradságot igényel, mint a mennyit egy magánosan tornázó
önszorgalmával megtanulhatna. A tornázást tehát lehet ugyan ma-
gánosan is gyakorolni, de igazán szellemre és testre üdítőleg s
crösztőleg csak a tanult művezető által vezérelt egyletben hathat.
Ugy a fővárosban, mint a vidéken tehát torna-egyletek alakítá-
sával igyekszünk a felnőttek testképzését elérni.

Napjainkban fölösleges az egyletek előnyeiről beszélni, hisz már
maholnap nagyon is sok lesz az egylet. Es a torna-egyletek mégis
oly nehezen, oly lassan alakulnak, hogy még ma is az egész ország-
ban alig van hús. Nem szólva most e nagy baj okairól, inkább
azt az örömdetes tényt constatáljuk, az eddigi hátramaradással
szemben, hogy pár éve újabb lendület állt be hazánkban a test-
gyakorlatok terén. — A fő rúgó itt mindenesetre a tornázás kö-
telezett iskolai tanulása. Az éveken át ifjú korokban rendszeresen
tornázott férfiak a társadalmi életben is folytatni akarják testkép-

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

Gladiátor-harcz Pompejiben.

Pompeji, május 13.

Az alkony beállt, a nápolyi kirándulók zsongó raja lassanként
távolodik a vasút felé, Pompeji fórumán a bengáliai tűz utolsó
szikrái lobbannak el, a „holt város“ ismét halottá kezd válni,
körültem esőnd és félhomály — s én egy magas portale küszöbén
a legrégebbi mult töredező emlékei között a legmodernebb zseb-
villam lámpa világa mellett adok számot honfitársaimnak „Pompeji
utolsó napjáról“.

Nápolyból küldött mult levelemben leírtam röviden az *ischiai*
szerencsétlenek javára Pompejiben rendezett ó-római ünnepélyek
első napját, a circusi játékokkal; most ez ünnepélyek utolsó nap-
járól adok számot.

Ha oly őszinte akarok lenni, mint maguk az olaszok, be kell
vallanom, hogy e nap igen kevésbé elégitett ki.

A gladiátorok harcát kellett volna bemutatni a szereplőknek,
de a régi impozáns mulatságoknak nagyon halvány másolatát,
hogy ne mondjam, csak paródiáját kapta a közönség.

A császárnak, kíséretének és a szereplő athlétáknak a circusb-
vonulása ma is csak úgy történt, mint az első napon, de oly impo-
záns képet még sem nyújtott.

Hanem a gladiátorok öltönye ép oly diszes volt, mint stílszerű.
A leggazdagabb olasz múzeumok és műgyűjtemények ereklyéi
után készítették a fegyverzeteket. A czifra veretű kerek paizsok,

rövidebb és hosszabb kardok, lándzsák, szigonyok, furcsa alakú
sisakok és magas, lábszárt védő páncélok vakítóan szórták szerte-
szét a nap erősen tűző sugarait.

Több gladiátor lóháton jelent meg s ezek a gyalogosokkal együtt
körüljártatván a circus belsejét, a szokásos „Ave Caesar, morituri
te salutant!“ köszöntéssel tisztelgettek a császár-tánczmester előtt.

A mi ezután következett, arról már kevésbbé érdemes részle-
tesen beszélni.

A gladiátorok egymásután a síkra szálltak, puffogtatták a
páncélt, kardot és paizsokat, mint a színpad statistái, aztán mikor
maguk is megunták a mulatságot, az egyik szépen hanyat vágta
magát, mielőtt ellenfelének kardja testét érintette volna; egy kis
pihenés után aztán egész vidáman fölkelt a földről s elhagyta a
küzdteret.

Ez természetesen nem igen növelte a közönség illúzióját s vajmi
gyenge képet nyújtott az igazi gladiátorok élet-halál küzdelméről.
De hát lehet-e többet kívánni a jámbor nápolyi szabóktól és susz-
terlegényektől? Mert ezek voltak a hős gladiátorok!

Körülbelül egy óráig folyt a talmi-harcz, mely után a dikies
és olló hős kezelői ledobván magukról a hozzájuk nem illő fegy-
verzetet, a néző közönséggel együtt szürcsölték az émelegős olasz
hűsítőket.

En pedig elmerülve a gyönyörű látványba, mit a nap bucsuzó
sugaraitól bearanyozott romok nyújtanak, elgondolkozom a régi
daliás időről, a harciaszias levontékről, kiknek kora mind örökre
letűnt...

zésüket és ma már az ilyenek sokan lévén, könnyebben alakulnak az egyletek. — Hozzá járul még ehhez, hogy az állam a lehető legjobban megkönnyíté, illetőleg lehetővé téve a tornatanítói képesség megszerzését. Évről-évre számosan mennek most vidékre képzett tornászok és terjesztik a testedzést mindenfelé.

És hogy mindezek dacára is oly nehezen alakul meg egy vidéki torna-egylet, ennek nagy oka a mi szegénységünk. Mert bármily szegényes legyen is a berendezés, mégis többbe kerül, mint a megnyit egy kisebb város lakossága egyszerre elő tudna teremteni. Helyes tehát előbb, ha vidéken a testgyakorló egyletek a kevesebb berendezést igénylő atletikai klubok mintájára alakulnak és csak a már anyagilag megerősödött egylet szerzi be a torna-berendezést.

Különben is a vidéki torna-egyleteknek ki kell terjeszkedniük a testgyakorlatok minden ágára. Mert nem alakulhat külön korcsolya, csónak, athleta vagy más egylet, a vidék kisebb városai-ban. Így egyesülve pedig az általános testképzés, a mulatságos szórakozás a lehető legkevesebb pénzbe kerül. Hogy pedig ily egyletek alakulása lehetséges legyen, hogy minden józan testgyakorlat egyformán elterjedjen; gondoskodni kell oly tornatanítók képzéséről, kik lehetőleg az összes testgyakorlatok vezetését el tudják vállalni.

Igy vállhatnak aztán a tornatanítók a testgyakorlatok valódi apostolaiává, kik nem csak az egyedül üdvözítő tornát, de a más uton ugyanoda vezérő összes testedzési módokat is terjesztik.

A tanító működésének mindemellett csak úgy lehet eredménye, ha főleg a vidéki művelt középosztály segít neki. A nagyuri magasabb körök szellemi és anyagi hathatós támogatásával ugyan életre is serkenthetnek, a haláltól is megmenthetnek sok egyletet, de állandó életet maguk nem biztosíthatnak. Erre a gyakorlatokban résztvevő középosztályra van szükség. — Ez osztály tagjaitól épen nem kíván egy józanul vezetett ifju egylet sem valami nagy anyagi áldozatot. Mert hisz nem is kell oly nagy tervekkel és igényekkel egy vidéki tornahely berendezéséhez fogni.

Arra sem kell első sorban törekedni, hogy mindjárt egy diszes csarnokot építsünk. Az első évben megelégszünk egy kis uszóház vagy a nyári futó helyiség berendezésével; mi vajmi kevésbe kerül. S télen valami nagyobb kibérelt teremben, vagy felszerelésben vivünk, boxolunk, birkózunk s a szabad tornagyakorlatok végzésével pótoljuk a drága szerek hiányát. Lassanként aztán beszerezünk a legszükségesebb tornaszereket, tekintettel lévén itt is az olcsóságra. Mászó kötél és rudak, ugró deszka és mérő lécz, korlát, nyújtó s így tovább apródonként csináltatnak meg. — Nem kell kényesnek sem lenni s meg kell elégedni a helybeli mesteremberek munkájával.

Minden egyletben fő a pontos szigorú pénzkezelés. A kis torna-egyleteknél rendesen az a baj, hogy az illetők a csekély vagyont kicsinyelve, gondatlanul kezelik. Pedig ép e kis vagyon kezelésétől függ a nagy jövő. Nem tudjuk eléggé ajánlani a vidéki egyleteknek a tagdíjak szigorú bekövetelését. Rendesen fizető tagokkal lehet csak jó gazdálkodást csinálni.

Sok mindentől függ egy vidéki egylet felvirágzása, de a fő mindig a szakértő és jó modoru művezető és az őt mindenben támogató erélyes elnök, ki lehetőleg maga is részt vesz a gyakorlatokban. A mi magyarországi egyleteinkben kikerülhetetlen pártoskodástól nem kell nagyon félni, mert ez legalább az élet jele s erélyes vezetés mellett nem válik az egylet kárára. Csak legyen legalább egy egyén, kiben minden párt embere megbízik.

Dr. K. Zs.

Velocipéd-választás.

Eszmecsere tárgyát képezte köztem s néhány bicycle-ivel foglalkozó ur között a kérdés: vajjon mely gépnek adassék előny? olyannak-e, melynek küllői oly szerkezetűek, hogy a küllő (rayon) egyik vége a keréktalpban, a másik a kerékagyban van csavarok segítségével megerősítve? vagy olyanoknak, melyeknek a keréktalpban megerősített küllői, a kerékagyban alkalmazott lyukakon keresztül húzatnak s meghajlítottak — végeik pedig ismét a keréktalpban csavartatnak meg? Röviden az egyszerű küllők (les rayons simples) és az érintői küllők (les rayons tangentes) szerkezetének kérdése volt.

Kik nézetüket kifejezték, az első szerkezetnek adtak előnyt. „Mert” mondák „ha egyet összetörök — csak egyet kell helyettesítenem”. Tovább faggatni nem mertem őket, mert a felelet vállvonítás lehetett volna, mely azt akarta volna kifejezni: „Imbecile!” No, de tévedésben vannak — engedjék meg, hogy belőle kiábrándítsam egy egyszerű kísérlettel.

Vegyünk elő egyet-egyet e szerkezetű gépekből, minél nagyobb, annál jobb. Az egyszerű küllős nagy kerék talpát tartsuk jobb

kezünkkel függélyes irányban, a bal kézzel fogjuk meg vagy a kerék agyát (le moyen) magát, vagy a küllő végpontját, a hol az agyval érintkezik s nyomjuk előre vagy hátra. A szerint, a mely irány szerint a nyomás történt, azt fogjuk észrevenni, hogy az agy a küllőkkel egyetemben — dacára, hogy a keréktalpat fogjuk — egy-két milliméternyire előre vagy hátra mozgott! A más szerkezetűeknél ezt nem fogjuk tapasztalni. Probandum est!

Hol van tehát a gép merevsége és erőssége a lazultság ily eclatans esete után? Szükséges-e bizonyítgatnom, hogy az agyban és keréktalpban levő csavarok mozgást (du chasse) hagynak hátra, hogy a küllőt nem feszíthetik kellően sat. Oh dehogy teszem! Nem én!! Csak még néhány szó kedves szerkesztőm a machina vásárlás kérdéséről.

Van akárhány velocipéd-barát, ki, hogy szenvedélyének eleget tegyen, gépet vesz. — A különböző szerkezetekkel ismeretlen lévén, X. Y.-ra bizza a vételt, az ért hozzá. Mikor a gép megjött, ott néhány Alpesen túl lakó elvbarát, a helyett, hogy „Quelle charrette!” felkiáltással élne, nevetve mondaná: Nom d'un chien Ou est ce que vous avez ramasser ce patraque? Ez egyszerű.

Vigyázzunk tehát arra, hogy a gép könnyű és szilárd (merezv) legyen. Hogy a golyó szerkezetnél fogva a surlódás a minimumra legyen reducálva. Melyről meggyőződhetünk, ha két egyén a gépet a kormányrudnál fogva felemeli, a nagy keréknek vigan magától (a géparusok megszokták indítani nagy erővel. No most nézze!! mondják diadalmas arccal. Blagueur va!!) kell forognia percekig. Kis keréknél ugyanez áll.

A pedálok surlódási minimumának olyannak kell lenni, hogy a gépet forgatva, a pedálnak nem szabad a nyugvó helyzetében volt verticalis vagy horisontalis állását elhagyni.

Dacára a surlódás e minimumának, a surlódó részeknek oly jól kell zárva lenniök, hogy a por behatolása a golyó-szerkezetbe lehetetlenné váljék.

Ugyancsak itt Pesten láttam egy versenyzőnek gépét, a kis kerék s kerékagya gummi-fécsalival volt körülveve.

Akár csak az enyém San-Remo és Laibach után. Kérdésemre: mi az? bevallotta didactikai hangon, hogy: „kérem, az a por behatolását akadályozza”. Ouf! nem vagyok ideges, majd hogy hanyat nem vágtam magam. Hogy ne kérem? Az verseny-gép volt. A mi a gép magasságát illeti, én az egy-két centiméterrel alacsonyabb gépet ajánlanám úti gépnek magyar utakra.

Az én gépem (Surrey) 6000 kilométert emésztett meg s surlódási csekélyisége most is olyan, hogy felemelésénél a nagy és kis kerék magától forog. A három nagy esés tehát lényeges szerkezetében semmit sem rontott.

IGALI SVETOZÁR.

Az úszásról és uszodákról.

Talán ez az egyedüli testgyakorlat, melynek nincsen ellensége s mindenki elismeri róla, hogy egyformán egészséges erősítő mulatság. A kard és ökölvívást, birkózást sokan elvadító emberietlen testgyakorlatoknak tartják. A tornát életveszélyesnek, a gyaloglást, futást s ugrást oktanuln fírasztónak, a velocipédeztést és csónakázást a gőzkocsik mellett sekan haszontalannak hiszik. — Az úszásról pedig az orvos azt mondja, hogy általános testerősítő s frissítő, a nagy közönség meg azt tartja, hogy a leglényezesebb testedzés.

És csakugyan míg minden testgyakorlat kisebb-nagyobb fírasztó munka után válik csak élvezetessé, az úszásnál a nagy melegben maga a hűvös vízbe menés élvezet és már a fürdés is erősít. Hozzá véve mindezekhez az úzás gyakorlati hasznát, nem csodálhatjuk, ha a legáltalánosabb testgyakorlattá vált.

A legaggódóbb szülők, kik a kötelező tornatanítás alul minden úton-módon felmentetik gyermekeiket, az uszodába erőszakkal küldik őket. — A növedéki lányoknak, mint az idősebb nőknek az úzás első testgyakorlatuk. — Á már magukat mindenféle testedzéstől koruknál fogva felmentettnek vélt öreg urak az úzást még mindig élvezettel gyakorolják. — Maga a folyamok, tavak mentén lakó köznép rendesen úszik. Még pedig minden tanítás nélkül s meglehetősen előnyös módon.

Igy hát az úzás mindenféle beavatkozás, állami vagy egyleti ösztönzés nélkül is már ősidőktől fogva, mondhatjuk, az egész emberiségnek kedves testedzése volt. Hanem hogy rendszeresen tanuljuk az úzást és hogy az erősödésért izzuk, annak nem ily régi a kelete. — Magyarországon mindenféle testgyakorlat lassan emelkedik fel a mulatságos szórakozásból az egészséges testedzésre. Voltak már régen híres úszóink, de róluk a hír csak úgy beszél, mint valami különcz angolokról. Általánosan csak az uszodák felépítésével terjedt el az úzás.

Baj az uszodák nálunk szokásos berendezésénél, hogy igen sokba kerülnek. Egy vidéki város nehezen tud olyan nagy uszodát felépíteni, melyben (folyóvízben) a jobb úszók kellőleg gyakorolhatnák magukat.

E bajon úgy igyekeznünk segíteni, hogy beszálló talpakat helyezzünk a vízre, vagy egy kis öltöző házat is építsünk a tutajra. A vízben az úszni még nem tudók számára való helyet kijelölve, a szabadúszóknak nyitva a nagy viz. Erős csapású folyókban, hol a felfelé úzás nehezen megy, jó lesz a felső beszálló házra jóval alul egy más kiszálló talpat is kitenni.

A fővárosi uszodák kényelmes berendezése olcsóságuk mellett ma már kielégítő volna, ha a már megfürdöttek számára a víz felé eső oldalon valamilyen árnyas pihenő helyről gondoskodnának. S kevés költséggel minden uszoda könnyen kibővíthető volna így módon.

BUVÁR.

Igali útjából.

(A francia utak készítése. — A kétkerekű kocsik. — Az útkaparók. Velocipéd-út)

„Nem akarják elhinni idehaza, — mondja Igali — hogy Franciaországban az országut jószágban a mi fővárosi aszfaltunkkal díszségezen kiállja a versenyt. El kell hát beszélnem, hogy mint készítik s gondozzák a francia utakat. A domborúvá alakított útra vastag rétegben apró kövecset raknak s ezt jól lehangereztve rá agyagos földet hintenek 3—4 cm. vastagságban. Ezt aztán öntözve egyenletes simán keményen lehangerezik. Az így készített út az esőben nem lesz sáros, mert a víz könnyen lefolyik róla vagy beszivárog.

Hanem hát erre azt mondják: hisz nálunk is ilyenformán csinálják az országutakat. Igen ám, de másképen rontják és másképp gondozzák. — A francia paraszt kocsijával nemhogy rontaná, de javítja az utat. E koci ugyanis kétkerekű széles kerék talppal, mely a helyett hogy az útra bevágódnék, azt lelapítja. Általános használatukat e kocsik a törvényi rendelete mellett (még valamelyik Napoleon idejéből) főképp a valóban praktikus szerkezetüknek köszönhetik. A két keréknél kevesebb a surlódás mint a négyenél és kevesebb a felesleges teher is. A két kerék mellett azért sokat fel lehet rakni rájuk. Elöl és hátul az oldalak messze kinyulnak s mindkét végén egy rúd lóg le, melyre állás közben rádől a teher. Ily kétkerekű taligára szénából is többet láttam felrakni, mint a mi oldalas szekereinkre.

A háromféle francia út közt, az országút, megyei és mezei utak közt a különbség, nem mint nálunk a készítés vagy nem készítésben, hanem csak a szélességben van s mindegyik egyformán gondozott. Egyiken sincs nyoma a kerék bevágásának s mindenütt egyformán járható az út. Nálunk? az útközepén 3—4 árok van s az oldalakon kőrakás és minden lépésen a vízlevezető csatorna. — Hanem ilyenre vállna a francia út is, ha a mi keskeny talpú négy kerékű kocsink járna rajta, s ha úgy gondoznák, mint nálunk.

Horvátországon keresztül s egész Tolnáig nem láttam egyetlen útkaparót sem. Olyan is az út, mint a tatárjáráskor lehetett, csak a csontok és hollók hiányoznak! Sár, itt-ott hanyagul rászórt kavics. Különösen a horvát határtól, Golától Mohácsig esett kinosan még a gyaloglás is, mert a gépet csak velem czipeltem, mint mondják „velezepeldeztem.“

Tolnáig túl az első útkaparót örömben majdhogya meg nem esőköltam. Megdicsértem, megittam, beszéltem neki szép mesteriségéről s francia kollégáiról a cantonier-ekről. A kik bizony hozzá képest nagy urak, hisz sok közülük velocipéden járja be 50 klm.-nyi útját. — Elmeséltem, hogy a francia mint foltozgatja az utat, épen mint nálunk az aszfaltot, s hogy mily sokat segítenek az úttisztításban a parasztok rajta azáltal, hogy összeseprik talicskájukba az út porát, s trágyának hordják földükre. — Mikor elváltam az első útkaparótól, azt kérde, messze van-e Franciaország és mennyi idő alatt lehet oda menni? Még megérem, hogy kigyalogol.

Hanem hogy a legjobban jellemző dolgot, a francia utak jószágánál el ne feledjem, felemlitem az általános utazási sebességet, melyet óránként itt vagy ott elérhettem. Franciaországban 24 klm.-t tettem átlag. Arles-től Salon-ig az 50 klm-t. este setétben két óra alatt hagytam hátra. Ez óránként 25 klm.-nyi gyors hajtásban, ha a véletlen csak egy kis kavicsot hoz a kerék elé, menthetlen nyakamat szegem. De nem hiába bíztam a sima francia utban. Olaszországban 16—17 klm-t. tettem óránként. Ausztriában 13—14 klm. (Legjobb az út Krajnában.) Magyarországon csak 9—10 klm-t. tettem meg.

De nem akarok igazságtalan lenni. Be kell ismernem, hogy a tolnai út, mint már említettem is, jó, és például Duna-Pentele és Adony közt a 20 klm.-nyi út a francia utakkal vetekedik. Ily útra bátran hívhatunk meg külföldieket is, de a gödöllői út nem nemzetközi versenyekre való.

Utazásom 66 napot vett igénybe, ebből 32 napon ültem a gépen, 2 nap vasuton és a többi idő a világvárosok szemléletében és a

rosz idő és ut miatti „befagyásban“ telt el. — A velocipéden befutott út: Montpellier, Salon, Marseille, Toulon érintésével s közben az Esterella megmászásával, Frejus, Cannes, Antibes, Nizza, Monaco, Manton és Vintimille-en keresztül San-Remóig 800 kilom. San-Remótól Rómáig vasuton mentem. Rómától Bolognáig via Florenz, Appeninek, a hideg eső s főleg a San-Remói eséstől származó csukló és váll sérülés miatt csak 300 km. tettem. Bolognától a magyar határig velocipéden mentem. Az utvonat volt: Bologna, Ferraza-Pavia, Velence (Mestre), Treviso, Conegliano, Udine, Palma nova, Visco, Monfalcone, Trieste, Adelsberg, Laibach, Rann (Stajeror, szág), Zágráb, Peterovác, Drnje a Dráván átkelés Golánál. A távolság körülbelül 1309 km. Golánál szakadó esőben, térdig érő sárban kétségbeesítő helyzetben lévén, szombat éjjel Pécsre gőzöltem. Pécsről Mohácsig bicyclen 50 km.-t tettem. Szekesőn 14 napi befagyás után a képzeltetlen rossz ut miatt, máj. 3-án indultam el. Szegszárdon és Adonyban ismét lefelé a napos eső. 8-án értem Pestre. Az egész velocipéd ut távolsága körülbelül 2300 km. volna.

A „Herkules“ mult számaiban közölt élemlényeim kiegészítésül el kell mondanom még, hogy a francziák mint néztek engem cigánynak. — Már magam sem tudom, melyik kis város vendéglőjébe szállva, a mint magam bemutatom, az újságolvasó gazda kérdezi, hogy nem találkoztam-e honfitársaimmal, a mint a városba jöttem. Csodálkozva mondom, hogy nem. Csak később jöttem rá, hogy biz ő a város végén sátorozó spanyol cigányokat nézte magyaroknak. Nem első eset volt ez, hogy Tissot művének hatását így tapasztaltam. Maguk a művelt francziák is a magyart rendesen cigánynak tartják s ma már két Tissot se győzi meg őket az igazságról.

Olaszországi útamban nem győztem eléggé csodálni az olasz lustaságot és kapzsiságot. E két természet különben nagyon megfelelő egymásnak és egyik erősíti a másikat. — Elhagyva az olasz földet, Galmanovában kiakartam venni a gép behozataláért Vinti-Mille-ben fizetett 33 lírát. Oly lassan dolgozni nem láttam embert, mint ez olasz vámosokat. Végre nagy sokára Udine-ben (60 klm. útát téve meg ez összegért) visszaadták az összeget s két szuronyos zsandár kíséretet adva mellém, Visco-ig, az osztrák határig kísérték. Hiába mondtam, hogy hisz nem megyek én visszafelé a géppel, a két olaszt nem lehetett rávenni, hogy felengedett volna ülni a velocipédre. Mutattam nekik 1—2 aranyat s tettem, mintha felakarnék ülni, de ezek mindjárt a puská után nyultak. Így kellett gyalogolnom gépem mellett a jó úton az osztrák határig.

Ép ily szigorú a velocipédezővel szemben minden olasz falusi, vagy városi rendőr. Meg nem engedné, hogy a községen velocipéden menjem az ember keresztül. Sok kilométert vesztettem így el útamban.

Ezekkel szemben meg kell dicsérnem az olaszposta egyik előzékeny intézkedését, az utasokkal szemben. Ugyanis minden posta-állomáson az utazó deponálhatja pénzét és bármely másik állomáson felmutatott könyvére felveheti. Igaz ugyan, hogy ez intézkedéssel maga az állam bélyegzi meg közbiztonsági állapotát, de minden tekintetben helyes intézkedés. — És nekem még ezzel is bajom volt. Genuában ugyanis az épen hölgyeket mulattató postás letett pénzemről takarékpénztári s nem utazó könyvet állított ki s így Rómában alig tudtam pénzemet felvenni.

Sok bajom volt az állomásról állomásra feladott nagyobb csomagommal is. Mindenütt végig bosszantottak az utálatos lomhasággal. Magammal ugyanis csak igen kis csomagot vittem a következő tartalommal: egy pedálszár, körző (a térképmérésre), varrószerek, 3 gépkules, olajtartó, zsineg, czipőhúzó, zsebkönyv és revolver. Marseilleig velem volt még a lámpa, a csemetyű és egy csutóra, de Rousseau, az ottani velocipéd-egylet elnöke, kigúnyolva, letétette ezeket is velem.

A mily sok kellemetlenségem volt Olaszországban úton-útfélen a szemtelen koldusokkal, ép úgy háborgattak Ausztriában a csavargók. Tőlem a bírók, rendőrök minden kis faluban elkérték igazolványaimat s kíváncsiságból órahosszat hivatalosan kikérdeztek, míg ezeknek szabad járást engednek.

Hanem mindez csak kellemetlenség volt, de Horvátországban már bajba keveredtem. Petrovác nevű faluban, a mint a vendéglőben helyet foglalok, körém csoportosul a nép s maga a bíró elkérve irataimat, kezd faggatni, hogy ki vagyok, hová megyek. Mondom, de nem hiszi, mert azt mondja, hogy én a magyarok spionja vagyok. E kijelentést zúgással fogadja a borozó társaság, mely közt olyan is volt, ki már tudott az én árokba fordult horvátomról. Egyik borozónak szerény véleménye meg éppen az volt, hogy jó lesz, ha agyon vernek. No de ebből, mint látják, mi sem lett, mert volt ott egy pár újságot olvasott, vagy városban járt ember, kik pártomra állva, nagyban erősítették, hogy én egy fél-eszű angol vagyok, ki a világot keresztül akarom utazni s most Amerikába megyek. Erre, meg a revolverem látására békében hagytak távozni. De lóháton egész a Dráváig kísérték, hogy útam-

ből félretérthessenek. Drujótól 8 kilométernyire leküldtek, hogy majd ott találom a kompot, holott még felfelé kellett mennem.

Magyarországon a nép elég barátságosan fogadott, csak gépemet nem tudták eléggé nézni. Ha rossz úton magam mellett cipeltem, köszörűsnek néztek. — A művelt osztály a lehető legszívesebben bánt velem.

Nem mulaszthatom el, hogy nyilvános úton is ne mondjak köszönetet minden egyes magyar ismerősömnek és a fővárosi testgyakorló egyesület tagjainak, különösen a velocipédezőknek, szíves fogadtatásomért.

Box-verseny Amerikában.

(Képpel.)

Európában az ökölvívás népszerűvé igazán csak Angliában lett, bár majdnem minden országban megkísérelték meghonosítását. Túl az Océánon azonban még nagyobb elterjedésnek örvend a box, mint akár Angliában is.

Amerika lakói hevesebb véralkatú emberek s életük is sokkal küzdelmesebb, mint az angoloké; ebből fejthető talán meg a box különös kedvelése.

De a mi Amerikát az ökölvívás tekintetében megkülönbözteti Angliától, az, hogy Amerikában a boxot sokkal veszedelmesebb módon üzik, mint Angliában.

Ugyan a brit szigeteken is számtalan box-verseny vérell végződik s nem egy viaskodás után hetekig megfekszik az ágyat a versenyző, hanem az amerikai box-versenyek mégis sokkal vérengzőbbek.

Különösen New-Yorkban majdnem minden héten van nyilvános match, melynek nagy néző közönsége is van.

Ezen matcheknél rendszeren keztyűben boxolnak a versenyzők, de az amerikai box-keztű nem oly vastag pufók, mint például a miénk s így az ütésekkel erősebben érezhető.

Kivételes alkalmakkor pedig keztyű nélkül boxolnak az amerikaiak, s ilyenkor megéssik, hogy egyik versenyző a másiknak arcát formátlan véres hústömeggé öklözi — anélkül, hogy magára vonná a rendőrség sújtó kezét.

Hogy mily népszerű Amerikában az ökölvívás, ennek bebizonyítására közlünk egy képet, mely egy newyorki óriási hall-t ábrázol, a melyben villanyos villágítás mellett több ezer néző jelenlétében viaskodik két professzionatus boxoló.

Amerikában rendszeren minden boxversenyt 8—10 négyszög-méternyi emelvényen rendeznek, hogy a közönség minden oldalról jól láthassa a verseny minden mozzanatát. Az emelvény erős kötéllal nem körülvéve, s a négyszög két ellenkező sarkában két segéd áll kezében vizes tüveggel, hogy szükség esetén gyors segítyt nyújthasson valamelyik versenyzőnek. A versenyzőkön kívül még csak egy ember van az emelvényen: a versenybíró, ki éber figyelemmel kíséri a versenyzők minden mozzanatát és pontosan jegyzi a lökések számát, a miben különben a közönség is segítségére van.

A „Magyar Athletikai Club“ tagjainak névsora.

II. Alapító tagok:

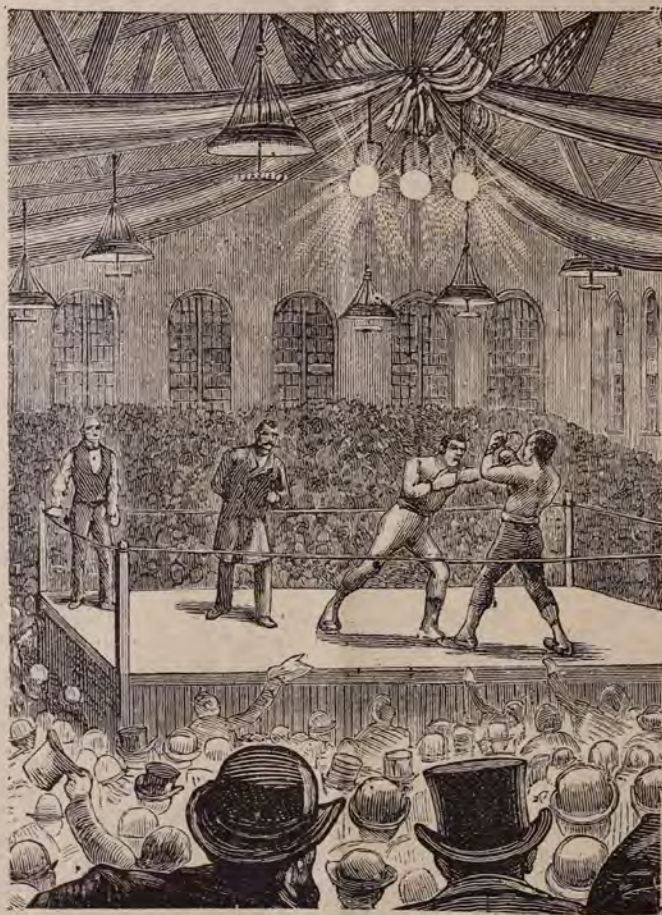
(Folyt. és vége.)

123. Katona József Czekei	100 frttal	127. Ifj. Kacsóvics Mihály	100 frttal
124. Karenovics József	" "	128. Kacsóvics Zoltán	" "
125. Kaffka Ede	" "	129. Lónyay Menyhért gr.	" "
126. Komlódy Gyula	" "	130. Ifj. Luczenbacher Pál	" "

131. Laffert Antal báró	100 frttal
132. Ifj. Lónyay János gróf	" "
133. Ifj. Lónyay Albert	" "
134. Latinovits Géza	" "
135. Luby Gyula dr.	" "
136. Lanfrancioni Enea	" "
137. Lisznai Damó Tihamér	" "
138. Lisznai Damó Elem. dr.	" "
139. Lőczy Lajos	" "
140. Leitner Oszkár	" "
141. Máday Izidor	" "
142. Massion Vilmos	" "
143. Molnár Lajos	" "
144. Ifj. Magyar László	" "
145. Mészáros Ferencz	" "
146. Mukits Károly	" "
147. Magyary Ferencz	" "
148. Magvassy Mihály	" "
149. Mehely Lajos	" "
150. Madass Sándor	" "
151. Marsovszky Endre dr.	" "
152. Margittay Tihamér	" "
153. Meskő Ábris	" "
154. Molnár Árpád dr.	" "

178. Pálffy Miklós hg.	100 frttal
179. Puteáni Ödön br.	" "
180. Posch Leó	" "
181. Pálffy Viktor	" "
182. Pilaszanovits Mátyás	" "
183. Polányi Aladár	" "
184. Pogány József	" "
185. Perényi Kálmán	" "
186. Podmaniczky Andor báró	" "
187. Pap Mór dr.	" "
188. Puky Sándor	" "
189. Páris Ágoston	" "
190. Pláner Gyula	" "
191. Pancera István	" "
192. Rohonczy Gida	" "
193. Révay Gyula br.	" "
194. Rónay Béla	" "
195. Rakovszky Aladár	" "
196. Rónay József	" "
197. Rákossy Viktor	" "
198. Rohonczy Aladár	" "
199. Rhorer Aladár	" "
200. Rémi Zsigmond	" "
201. Ifj. Rémi Róbert	" "
202. Rudnyánszky László	" "
203. Sárkány János Fer.	" "
204. Somssich Pál	200
205. Sina Simon br.	100
206. Sipos Antal	" "
207. Schallern Frigyes	" "
208. Simonyi Béla	" "
209. Samassa József dr.	" "
210. Simor Ján. hgprimás	200
211. Saárossy Kapeller Ferencz	100
212. Streitman Gyula	" "
213. Siposs Károly	" "
214. Ifj. Somogyi Ferencz	" "
215. Salamon Ödön Jenő	" "
216. Schauer Ferencz	" "
217. Széchenyi Dénes gr.	1000
218. Szentgyörgyi Ottó	100
219. Szentkirályi Albert	200
220. Szitányi Géza	" "
221. Szilágyi Dezső	100
222. Szerb György	" "
223. Szilassy Géza	" "
224. Szarka Gyula	" "
225. Szerdahelyi Jenő	" "
226. Szokolay Kornél hártói	" "
227. Szányi Árpád	" "
228. Szilágyi Imre	" "
229. Türr István	" "
230. Teleky Domokos gróf	" "
231. Teleky József gróf	" "
232. Tomcsányi László	" "
233. Tisza István dr.	" "
234. Totth Miska	" "
235. Tormássy Eörs	" "
236. Török Aladár	" "
237. Todorffy Domokos dr.	" "
238. Takács Győző	" "
239. Torossy Lajos	" "
240. Tamásffy Gyula	" "
241. Timáry Béla	" "
242. Üchritz Zsigmond br.	" "
243. Uray Endre	" "
244. Vidacs János	" "
245. Veres Béla	" "
246. Vallaszky Gusztáv	" "
247. Voigt Vilmos	" "
248. Wodiáner Albert br.	" "
249. Wilezek Henrik gróf	" "
250. Zichy Antal gróf	" "
251. Zichy Jenő gróf	" "
252. Zichy Béla gróf	300
253. Zsögöd Benő	100

BOX-VERSENY AMERIKÁBAN.

III. Pártoló tagok:

1. Dessewffy Aurél gróf	20 frttal
2. Edelsheim Gyulay Lipót báró ifj.	" "
3. Festetics Tasziló gr.	50 frttal
4. Károlyi Gyula gróf	20
5. Károlyi Tibor gróf	" "

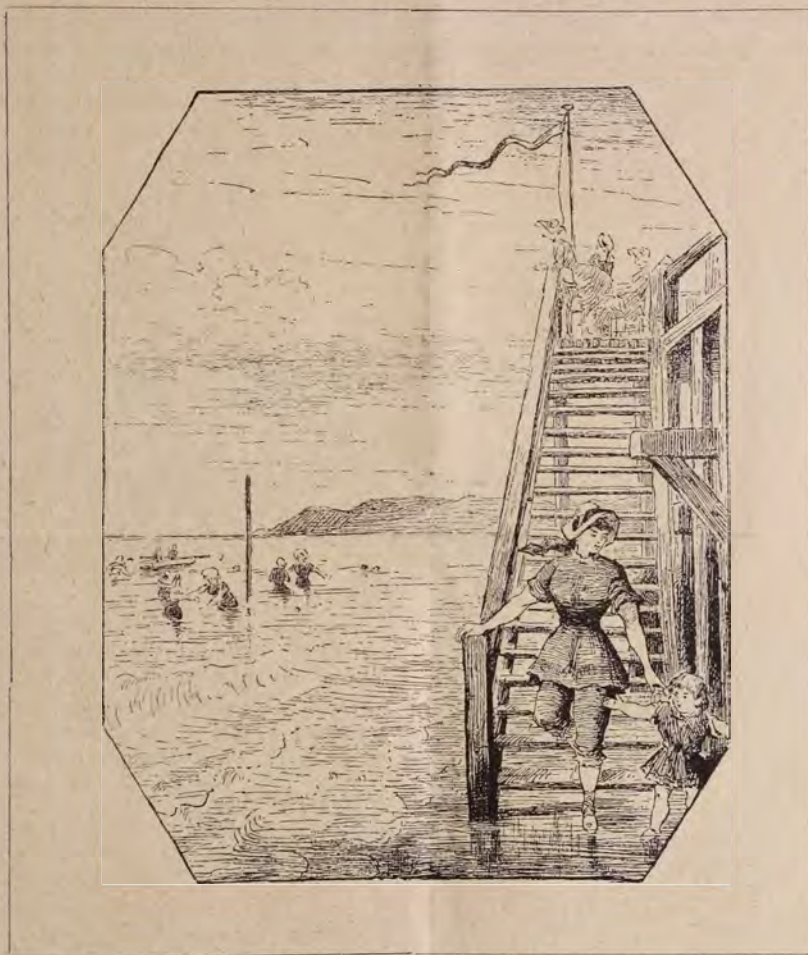
IV. Rendes tagok:

1. Ádám Sándor
2. Atzél Nándor
3. Bánóczy Gyula
4. Bogisich Árpád
5. Batthyányi Lajos gr.
6. Barthodeiszky Kálmán
7. Bonts Gyula
8. Bittó Aurél
9. Bogán Sever
10. Baross Ferencz
11. Bittó Gyula
12. Balogh Jenő
13. Baán Zsigmond

155. Makk József	100 frttal
156. Nádasdy Ferencz gróf	" "
157. Nagy Livins	" "
158. Nogáll Károly	" "
159. Novák Elemér	" "
160. Nagy Virgil	" "
161. Novák Lajos	" "
162. Oreczy Elek báró	200
163. Oreczy Dezső báró	100
164. Odessalchy Géza hg.	" "
165. Ottlik Iván	" "
166. Ordódy Lajos	" "
167. Olsavszky Lajos	" "
168. Pászthory Rózsa János	" "
169. Pap Samu dr.	" "
170. Pesti Hazai I. Takarékpénztár egyesület	" "
171. Porzsolt Gyula barátosi	" "
172. Porzsolt Benő	" "
173. Porzsolt Jenő	" "
174. Porzsolt Kálmán	" "
175. Perényi Zsigmond br.	" "
176. Ifj. Perczel Béla	" "
177. Péchy Andor	" "

14. Bay Ferencz
15. Bachler János
16. Czebe Dániel
17. Chernell György
18. Dusótzky Károly
19. Dudits Miklós dr.
20. Dobay Dezső
21. Demjén László
22. Eszterházy Jenő gr.
23. Eszterházy Dénes gróf
24. Felszeghy Ferencz
25. Flesch Fülöp
26. Fauser Árpád
27. Flúts Gyula
28. Feledy Ferencz
29. Feszettits Géza gróf
30. Földváry László
31. Fodor Géza
32. Farkas József diósi
33. Filo Tihamér
34. Follinus Árpád
35. Fleischmann Jenő
36. Gaál Endre
37. Gajzágó Lukács
38. Góger László
39. Geier József
40. Göttinger Gyula
41. Gajáry Béla
42. Herczog Ferencz
43. Hosszú Albert
44. Horánszky István
45. Horváth János
46. Horváth Miklós
47. Horváth István
48. Hudacsek József
49. Hammersperg Árpád
50. Hodásszy Gábor
51. Hanny Tódor
52. Halmay Ödön
53. Jászffy Zoltán
54. Juhász József
55. Kisbaári Kiss Ferencz
56. Keresztessy József id.
57. Kis Gábor
58. Koszárovits Iván
59. Kostensky Kálmán
60. Kiss Béla
61. Krieger Ödön
62. Kikinday Gyula
63. Kertész József
64. Lakat István
65. Lukács Gyula
66. Lovrik Sándor
67. Lovrik László
68. Ligeti Sándor
69. Lóte József dr.
70. Leszkay Gyula
71. Matisz Dezső
72. Molnár Ferencz
73. Majthényi Géza
74. Nigrinyi György
75. Nyikora Kornél
76. Nagy Lajos
77. Nagy Miklós Csécsi
78. Opre Péter
79. Orkonyi Ede
80. Pejacsevich Tivadar gróf
81. Putnoky Elemér
82. Pompéry János
83. Perczel János
84. Perisics Zoltán
85. Pongrácz Elemér
86. Polanszky Miklós
87. Pap Géza
88. Pettkő Béla
89. Polónyi Gyula
90. Pekár Imre
91. Pröckl Leó
92. Pálffy Tihamér
93. Rác Géza dr.
94. Rakovszky Géza
95. Répászky Béla
96. Radvánszky György
97. Rittberg Dusan gr.
98. Reviczky István
99. Ráth Zoltán
100. Schmerzing István br.
101. Sándor Akos
102. Sivó Miklós
103. Sántha György

104. Samassa Tivadar
105. Schertner Sándor
106. Swartz Károly
107. Steinbach István ifj.
108. Semadam Sándor
109. Schwanda Gusztáv
110. Szőgyeny György
111. Szilágyi Gyula
112. Szép Dezső
113. Szabó Ferencz
114. Szathmáry Kálmán
115. Székely Ádám
116. Székely Árpád
117. Székely Ákos
118. Székely György
119. Szetsey Mátyás
120. Szabó Miklós
121. Szabó Ambrus
122. Szluha Sándor
123. Szívós Zoltán
124. Szulyovszky Dezső
125. Thoma József
126. Tóth Dezső
127. Teleky Gyula gróf
128. Toldy Géza
129. Tamássy Árpád
130. Tóth Kálmán

Úszó Tündér. (Porzolt K. elbeszéléséhez.)

131. Todorescu Gyula
132. Töpler Kálmán
133. Tóth József
134. Tóth Mátyás
135. Vermes Lajos
136. Villecz János
137. Vannay Gyula
138. Vinnay Árpád
139. Végess Árpád
140. Végh Ignác margittai
141. Vörösmarty Mihály
142. Walla Géza
143. Zalka Zsigmond
144. Zsoldos Ferencz
145. Zmertich Iván

A magyar athletikai club uszó-versenyei.

(Hivatalos.)

Verseny-propozíciók.

I. *Bajnoki uszóverseny a Dunán.* Második vetélkedés a bajnok címért. Védő: Kubik Béla bajnokjelölt; kihívó lehet a Magyar Athletikai Club bármely tagja. Pálya: A káposztás-megyéri (palotai) szigettől a Margitsziget felső részéig. Táv.: Négy kilométer. Indulás: 1884. évi július 27-ikén délután 5 órakor. Célpont: A versenybírók hivatalos csónaka. Nevezési zárnapp: Folyó évi július 19-ke, esti 8 óra. A verseny rossz időben is megtartatik.

Versenyszabályok: 1. §. Kik az 1881. évi vácz-budapesti távuszás alkalmával elsőnek, másodiknak vagy harmadiknak érkeztek be, 100 méterrel handicapoltatnak. 2. §. E versenyre nézve a Magyar Athletikai Clubnak a bajnok cím elnyerésére vonatkozó szabályai mértékadó. 3. §. A további vetélkedések a bajnokság elnyeréséig mindannyiszor a fentebb jelölt pályán tartandók meg. 4. §. Ha két vagy több pályázó egyszerre érkeznek be (holt verseny), akkor az illetők vagy az nap, vagy egy hét lefolyása alatt a Dunán 400 méternyi pályán újra megmérkőznek. A verseny mindaddig ismétlődő, míg az egyik pályázó ellenfelét le nem győzi. Ki ezen döntő küzdelemre meg nem jelen, elveszti a bajnokjelöltségre való jogát. A döntő uszás napját és egyéb részleteit, esetleg annak ismétlését, a versenybírók határozza meg. 5. §. *Díjak:* Az első beérkező egyleti ezüst érmét, s a bajnokjelöltséget nyeri, illetve azt megtartja. A *harmadik vagyis döntő győzelem díja: állami arany érem, serleg s a bajnok cím.* A második beérkező egyleti ezüst éremmel, a harmadik és negyedik beérkező bronzéremmel díjazatik. 6. §. A szabad uszás minden neme meg van engedve. 7. §. Minden uszó egy öt csónakon követő versenybizottsági tag által ellenőrzetik. Az ellenőrző csónak a versenyző színeit viseli. 8. §. A ki uszás közben a csónakba kapaszkodik, abba beszáll vagy uszását bármely eszközzel elősegíti, — azonnal disqualificáltatik. 9. §. Ha egyik versenyző a másikat el akarja hagyni, elkerülés közben ellenfelét testével surolnia, vagy felvett uszási irányából kiszorítani, — disqualificatio terhe alatt — tilos. Az elkerülés csak akkor hajtható végre, ha az ellenféllel parallel s az előtt két test hossz előnyt képes szerezni.

II. *Ussó-verseny.* Táv.: 2 kilométer. Indulás: 1884. július 27-én délután 6 órakor. Célpont: a Margit-sziget felső csucsánál a versenybizottság hivatalos csónaka. Nevezési zárnapp: 1884. július 19-ke, esti 8 óra. Tét: két forint. A tétek, illetve bánatpénzek összege a Magyar Athletikai Club pénztárát illeti.

Versenyszabályok: 1. §. Versenyezhet minden magyarországi műkedvelő uszó. (amateur-gentleman). 2. §. Szakemberek* (professionalis) ki vannak zárva. 3. §. *Díjak:* Az elsőnek: tiszteletdíj és egyleti ezüst-érem, utóbbi azonban csak magyarországi sport-egylet tagjának adatik ki; a másodiknak: kisebb tiszteletdíj és a mennyiben az illető sport-egyleti tag, azon felül bronzérem. Ha legalább tizen indulnak: a harmadik is tiszteletdíjat nyer. 4. §. Három nevezéssel a verseny megtartatik. 5. §. A fentebbi bajnoki verseny 6., 7., 8. és 9-ik §-ai a versenyre is kötelezők.

Mindkét versenyre a bejelentések (nevezések) a tét lefizetése mellett a zár napig a club titkárságához (Budapest, Nagykört utca 13. sz.) küldendők be. A nevező versenyző színeit is tartozik bejelenteni. A borítékon megjelölendő, hogy nevezést tartalmaz.

Kelt Budapesten, a Magyar Athletikai Club igazgató választmányának 1884. évi május 18-án tartott üléséből.

BARÁTOSI PORZSOLT GYULA,
mint a M. A. C. titkára.

(Nem hivatalos.)

E versenypropozíciók közlésével, felhíván rá athlétáink figyelmét, szükségesnek látjuk röviden a vácz-budapesti versenyről is megemlékezni, melynek győzteseit már a propozíciók is méltányolják az által, hogy handicapelik őket. E verseny volt Magyarországon mindeddig a legnagyobb s bár Bécsnek vitte a győztes Bach-

meier a diadalt, mienk maradt az igazi haszon; az uszásnak ugyanis e verseny bámulatos lendületet adott. — Az egész ország büszke volt e versenyre és Szekrényesy Kálmán, dr. Zsögöd Benő és Véges Gyula, kik a nagy távolságot beuszták, méltán ma is nagy ellenfeleknak tartatnak. Egész új élet jött e verseny után a Dunára; majd minden héten hallott az ember kisebb-nagyobb versenyekről. Az uszodákból naponként kirándultak az uszómesterek felügyelete alatt az ifjak a nagy Dunára. — Vidéken is egyre-másra rendeztek uszóversenyeket, még nők számára is. — Az athletikai clubnak örökéremé maradt, hogy e nagy és az utóbbi évek kisebb versenyeivel az uszási kedvet feléleszté és évről évre fokozza.

Budapest-gödöllői versenyek.

Jórészt Vermes Lajos kezdeményezésére athletikai versenyek rendezése céljából a fővárosban egy „hatvanas versenybizottság” alakult közelebb, melynek tagjai közt főképp egy elemek szerepeltek, kik eddig a sportmozgalmaktól teljesen távol tartották magukat; mostani szereplésük tehát a testedző sport nép-

* Szakembernek tekintetik az uszómestereken kívül minden oly egyén, ki az uszást üzlet-szerűen gyakorolja, nevezetesen, ki pénzért versenyzett s ugy szintén, a ki szakemberrel nyilvános viadalon megmérkőzött.

szerszódésének öröndetes bizonyítéka. A bizottság tagjai voltak többek közt; Elnök: ottományi Ottományi Ferencz. Alelnökök: Bokelberg Ernő, Vermes Lajos. Titkár: Vessa György. Verseny és pályabírók: Farkas Jenő, Hegedűs László, Jenny Antal, Mukics Károly, br. Puteáni Ödön, Schleinz Károly. Időmérők: Budapest: Balogh Bódóg, Bély Mihály, Salamon Ödön. Gödöllő: Wiener Ferencz, Gallas Rudolf. Indítók: Halász Zsiga, Lippe Mór. Tagok: Arnold Róbert, dr. Babesi Győző, dr. Békeffy Gyula, szigethi Benedek Gyula, Bródy Emil, Clair István, Dunkl Norbert, Ehrlich János, ifj. Farkas János Fehérvári Géza, Ferber Lajos, Fillippovich Emil, Fisch Miklós, Földváry Tibor, Fülöp Béla, Follinus Árpád, Franko Andor, Kajlinger Mihály, Kocsis Szilárd, zarándi Knöpfler Elek, Konya N., Kozderka Floris, Körber Ferencz, Lizics Károly, Magvassy Mihály, Mandl Gyula, Mártonfalvy Ármán, Medrey Zsigmond, Mihályi Elek, mindsenti Duma Sándor, Natter Vilmos, Németh Antal, ifjabb Reitter Ferencz, Riva József, Rohonczy Aladár, Rossi Nándor, Rózsa Elemér, Sándor Ákos, tornyai Schossberger Rezső, J. Seress Imre, Schodl János, Somogyi Nándor, Szarvas Sándor, Szathmáry Oszkár, Sütheő Antal, Tompa Antal, Vermes Béla, Vojnich Lajos, Vojnich Oszkár, Wentzel Lajos. Május 22-ikén tartotta a bizottság versenyét, az indulás a városligeti Klemens-vendéglőtől történt s az egyes versenyek pályázói külön-külön indítottak rövid időközökben, úgy hogy a pályán már egy két kilométer után a versenyzők nem igen tudták, hogy a ki ötet most leszoritotta, vagy a ki őt elhagyott, csakugyan vele versenyez-e vagy a másik versenyhez tartozik?

A Klemensnél az indításhoz jelen volt Bokelberg Ernő, a bizottság első alelnöke is, midőn pedig a versenyzők elindítottak, a versenybíró és a sajtó képviselői kocsiukra ülve kísérték azokat Gödöllőre. Többen azonban velocipédien kísérték a gyaloglókat.

I. Verseny-gyaloglás. Budapesti Gödöllőre. Táv. 24.104 m. Első és második beérkezőnek emléktárgyak. Neveztek: 1. Kükemezey Árpád N. T. E. tagja. 2. Geyer József. M. A. C. tagja. 3. Kövy Béla B. V. E. E. tagja. 4. Mártonfalvy Ármán B. V. E. E. tagja. 6. Krausz Mihály N. T. E. tagja.

Négyen vettek részt e versenyben: Kükemezey, Geyer, Mártonfalvy és Krausz. A versenyzők közt érdekes küzdelem fejlődött ki, Geyer azonban csak hamar szép előnyt nyerve elsőnek ért, az utat 2 óra 54 perc s 11 másodperc alatt tévén meg, a mi szép eredménynek mondható. Másodiknak ért Krausz, s harmadiknak Kükemezey.

II. Futás. Táv. 1000 m. Gödöllőn. Az első és második beérkező, ha a távot 3 p. 45 mp. belül teszik meg, emléktárgyak adnak. Neveztek: 1. Kertész József M. A. C. tagja. 2. Székesfehérvári Fehérvári Géza B. V. E. E. tagja. 3. Dálnoky Győző N. T. E. tagja. 4. Körber Ferencz N. T. E. tagja. 5. Fisch Miklós B. V. E. E. tagja. 6. Kossuth Péter N. T. E. tagja. 7. Krausz Mihály N. T. E. tagja. 8. Glaser Marcel B. Gy. E. tagja. 9. Lichtenstern Emil N. T. E. tagja. 10. Kanitz Géza N. T. E. tagja. 11. Gollovitz Mihály B. V. E. E. tagja.

Midőn a pálya a vasúthoz vezető úton az udvari parkban kissé hegynek fölfelé tartott, kisebb távolságot mértek ki: körülbelül 850 métert. Fisch, Dálnoky, Krausz és Glaser versenyeztek; elsőnek ért Fisch 1 perc 36 $\frac{1}{2}$ mp. alatt; második Krausz, harmadik Glaser volt.

III. Nemzetközi bicikl-verseny. Budapesti Gödöllőre és vissza. Táv. 48.208 m. Első és második beérkezőnek tiszteletdíj, ha a pályát 5 ó. 30 p. belül teszik meg. Neveztek: 1. Brömer Elmerhausen, Bécsből, W. B. C. tagja. 2. Phillipovich Emil B. V. E. E. alkaptánya. 3. Tornyai Schossberger Rezső B. V. E. E. tagja. 4. Sándor Ákos a M. A. C. tagja. 5. Reiszner Ignác B. V. E. E. tagja.

Brömer, Phillipovich és Sándor Ákos álltak ki a síkra, de az utóbbi egy pár kilométer után visszafordult a fővárosba. Brömer és Phillipovich erős küzdelem fejteket ki, Brömer vezetett de az ifjú Phillipovich mindig nyomában volt s erősen fenyegette a bécsi kétséges dicsőségét. Brömer azonban sokkal idősebb és gyakorlottabb velocipédész lévén, elsőnek ért 2 óra 48 perc s 27 mp. alatt, a mi közepes időnek vehető. Phillipovich 2 ó. 51 p. 1 mp. alatt tette meg az utat Bpestől Gödöllőre és vissza.

IV. Táv-gyaloglás. Budapesti Gödöllőre és vissza. Táv. 48.208 m. Első, második és harmadik beérkezőnek, ha a távot 7 ó. 30 p. 5 mp. belül teszik meg, emléktárgyak. Neveztek: 1. Kaszás István B. V. E. E. tagja. 2. Jászapáthy Seress Imre Sz. T. E. tagja. 3. Zacsó István, Rákóczi-Keresztúrról. 4. Balogh Dezső, Budapesti. 5. Follinus Árpád M. A. C. tagja.

Ez volt a legérdekesebb verseny. Mind az öt nevező részt vett benne. Follinus vette át a vezetést; de Balogh folyton nyomában volt; igazi verseny csak kettőjük közt folyt, Follinus gyakorlott jeles athleta s annál dicséretesebb, hogy a fiatal Balogh mindig nyomában tudott maradni. Elsőnek Follinus ért be 6 óra 52 p. 24 mp. alatt tévén meg az utat, a mi igen szép eredmény. Balogh egy lépéssel mögötte ért be kitűnő másodiknak. Harmadik Zacsó volt 7 óra 15 p. 21 mp. alatt.

V. Háromkerekű verseny. Gödöllőre Budapestre. Táv. 48.404 m. Első és második beérkezőnek emléktárgyak. Neveztek: 1. Rossi Nándor B. M. E. alkaptánya. 2. Vermes Lajos, szabadkai országos bajnokjelölt.

Rossi ért be elsőnek 1 ó. 45 p. 2 mp. alatt s Vermes utána 10 percczel érkezett a célhoz, a mihez bizonyára hozzájárult az is, hogy gépje 17 kilogrammál nehezebb Rossiéénál.

A versenyzőket Gödöllőn cigányzenével fogadta a közönség Kapcsy Vilmos szolgabíróval élén. A háromkerekű velocipédok indítása előtt 3 paraszti versenyt is rendeztek. Az első futásban a legények futásában Bosán József lett első, futásközben kendőjét szájába dugta s Gödöllőn most bizonyára minden paraszti szentül hiszi, hogy csak zsebkendővel lehet jól futni. A második Legény István lett.

Az első gyerek-versenyben Kasza András lett az első s Kaiser István a második; a második versenyben Király István első s Tóth Józsi második. A hat-

vanas versenybizottság Bosánnak egy forintot, Kaszának két hatost és Királynak egy hatost adott díjat.

Gödöllőn Kapcsy Vilmos szolgabíró a legszeretettelőbb módon kalauzolta a versenyzőket és hírlapírókat a királyi parkban és kastélyban. S a „Nemzet” két munkatársa (az egyik egyszersmind a „Herkules” szerkesztője) felhasználta az alkalmat, hogy a szomszéd Besnyőre átránduljanak, hol a kolostor művelt szerzetesei élükön a gárdiánnal a legszeretettelőbban fogadták a fővárosi újságírókat.

Budapestben este a Szikszay termében bankett volt, a melyen Vermes Lajos, Bródy Emil és Brömer tartottak sikerült toasztokat. Vermes Lajos a bankett alatt fölolvasta a nyertesek neveit s a díjakat (babérkoszorú) átadta azoknak, a kiknek jutott, kinyilatkoztatván, hogy többeknek s ezek között a bécsi Brömernek nem adhatja át a díjakat, mert még nem készültek el. A díjak kiosztásával kapcsolatban figyelmeztette Vermes a 60-as bizottság tagjait, hogy miután igen sokan a fejenként előzetesen kivetett 50 krt sem fizették meg, deficit van, melyből minden tagra egy forint esik s ezt legyenek szívesek ha lehet még a bankett alatt megfizetni a pénztárnoknak.

A győri sport-ünnepély.

A Győrött létesítendő tornacsarnok alapja javára f. hó 24-én és 25-én rendezett sport-ünnepély sikere, és a győriek vendégszeretete oly nagy volt, hogy a „Herkules” egy számába nem fér bele ha annak részletes leírása. Olvasóink tehát meg fogják bocsátani, ha most csupán az eredményeket rövid vonásokban összegezve táviratot közöljük, s a részletes leírást a jövő számról tartjuk fenn, hogy a lap rendes tartalma ki ne szoruljon.

Győr, május 25. A fővárosi athleták egy része már szombaton reggel városunkba érkezett a győri rendező bizottság egy tagjának Vőreös Jenőnek kíséretében. A hajó-állomáson Kiss János az elszállásoló bizottság elnöke s Mihálkovich Tivadar varták a vendégeket, kiket aztán a Bárány- és a Szőlőkert-vendéglőkben szállásoltak el a bizottság költségére. Szombat d. e. a pályát szemlélték meg. Délben Hartlékkal együtt ebédelték szintén a bizottság költségére. Délután a csónakdát s a város más részeit látogatták meg. Este a színházban Hartl J. és amazonjai tartottak előadást ugyan azon programmal, melyet a fővárosban már bemutattak. Ez előadásban közreműködött a győri ének és zenekar is. Az előadás után közvacsora volt, mely után a győri és pesti fiatalok tánczra perditette a bécsi amazonokat. Vasárnap reggel érkeztek meg a tornászok Bokelberg Ernő vezetésével a tornászegyenruhában s d. e. maguk állították föl a nemzeti tornaegylet fölött nyújtóját. Délben ismét közös ebéd volt s 2 órakor a győrszigeti Tákóban kezdetét vette a verseny.

A jury a következőleg alakult meg: Elnök gr. Batthyány Lajos főispán. Tagok: Balogh Kálmán, Mihálkovich Tivadar és Porzsolt Kálmán. Versenybíró: Porzsolt Gyula. Időmérők: Szalacsy Ferencz és Porzsolt Jenő. Termérő: Gaál Ödön. Orvos: Dr. Petz Lajos. Indító: Halász Zsigmond. Az a reform, melyet a „Herkules” legutóbbi számában indítványozott, s melyet íme a győriek rögtön életbeléptettek: az egyetlen versenybíró, s e fölött a jury — kiválsón czélszerűnek mutatkozott mindjárt az első versenyben.

Az 5000 méteres versenyjárásra hatan pályáztak: Loszy Sándor a magyaróvári tornaegylet tagja, s a fővárosiak közül: Follinus, Salamon, Székely György, Bartay, Kaszás, Gallas. Első lett Follinus 28 p. alatt, második Loszy 29 p. alatt. Kaszást a versenybíró három ízben figyelmeztette, hogy a járás szabályait tartsa be, de mivel ennek dacára is futott, disqualificálta. Kaszás a versenybíró ítélete ellenében felebezett a juryhoz, mely rögtön összeülvén, egyhangulag helyeselte a versenybíró ítéletét.

A 100 méteres síkversenyben Zalka Zsigmond, Sándor Ákos és Körber Ferencz indultak. Az utóbbi az indításhoz megbotolván Zalka lábában, elbukott, s a versenyből kimaradt. A célhoz Zalka ért elsőnek 14 mp. alatt.

A 2000 méteres velocipéd-versenyben Vermes Nándor vezetett sokáig, de Vermes Lajos leszoritotta, s elsőnek ért 5 p. 30 mp. alatt; második Phillipovich lett 5 p. 31 mp. alatt, s Vermes Nándor utolsó maradt. Szép verseny volt s szép az eredmény is időben.

Az ökölvívásnál négy versenyző volt, a viaskodás kissé sokáig tartott, Vinnay Árpád győzött, levertén három ellenfelét, s Ivánka Pál második lett, miután két ellenfelét leverte. A távugrásra nem volt valami jó talaj, de az eredmény kitűnő. Vermes Lajos és Zalka Zsigmond versenyeztek. Ugrásaik mértéke a következő:

Vermes: 16 bécsi láb, 4 hüvelyk. 16' 11 $\frac{1}{2}$ " 16' 11 $\frac{1}{2}$ ".

Zalka: 17 bécsi láb 6 $\frac{3}{4}$, hüvelyk. 17' 6 $\frac{3}{4}$ " 18' 8 $\frac{1}{4}$ ".

Zalka tehát az utolsó remek ugrással nyertes lett s a győriek a szép eredményt méltányolva a propositiókban ígért ezüst érem helyett arany érmét adtak Zalkának.

A 2 angol mérföldes síkversenyben Vörösmarty Mihály mellől

valamennyi ellenfele kidölvén, a pályát 11 p. 40 mp. alatt szépen befutotta.

A magas ugrásban négyen versenyeztek. 120 cm-teren kezdtek az ugrást s a 186-ik centimétert csak Vermes Lajos ugrotta át tisztán, így első lett, Vermes Nándor egyszer leverte a 186-ról a pálcát, de a javításnál átment, így második lett.

A nagy akadályversenyben Székely Ádám lett az első s második Sándor Ákos, az utóbbi kissé elkábult hirtelen vértolulástól, de mi baja sem lett. Székely a 600 métert 6 akadálylyal 1 p. 43 mp. alatt tette meg.

A súlyemelésben Vörösmarty Mihály győzött, ki a verseny végével gyönyörű mutatványokat adott elő a 25 kilogrammos rudakkal és vaskörtékkel.

Ezután Bokelberg Ernő vezetése mellett: Arnold Róbert, Balogh Bódogh, Bély Mihály, Körber Ferencz és Szafka Manó, a nemzeti tornaegylet jeles tagjai az amerikai nyújtón gyönyörű gyakorlatokat mutattak be zajos tapsok közepette.

A velocipéd-műversenyben Vermes Lajos nyert, ki e téren is rövid idő alatt óriási haladást tett.

A vigaszversenyben Sándor Ákos nyert. A nyújtó versenyben pedig Szafka Manó az első díjat s Arnold Róbert a másodikat. A tornászok bemutatták a rudugrást, melyben különösen kitűntek Bély Mihály és Arnold Róbert.

Ezután ügő és lóverseny volt, melyről a jövő számunkban. A csónakversenyről is egyelőre csak azt jegyezzük meg, hogy a győztes crewban Haják Antal volt a kormányos s evezők: Mihálkovics, Szabó, Ollopp és Németh. Volt matrőzverseny is s a nép számára sok komikus verseny.

A zsákfutásban huszan vettek részt. S a győrieké a dícsőség, hogy a „Herkules“ egyik számában képpel is bemutatott „hordó futás“-t Magyarországon először mutatták be; s e versenyem kiválóan alkalmasnak bizonyult arra, hogy minden e fajta ünnepélynek epilogiát képezze.

Este a Szőlőkertben fényes bankett volt, melyen gr. Batthyány Lajos Győr város és megye szeretetreméltó főispánja, adta át a díjakat, ki úgy a győri mozgalmak, mint általában a sport iránti nemes érdeklődésének fényes tanujelét adta, midőn az ünnepélyen mind végig jelen volt s a jury-elnök tisztjét tapintatosan és szakértelemmel teljesítette. Ugyancsak Batthyány gróf mondotta az első pohárköszöntőt Győr vendégeire, a mely után gr. Laszberg Rezső alispán köszöntötte föl a főispánt. E távirat feladásakor a toasztok még javában folynak.

Az ünnepélyen a „Herkules“ szerkesztősége részéről a két szerkesztőn kívül számos munkatársa volt jelen s így a jövő számban teljes részletes leírását közli az ünnepély három napjának, ugyanis hétfőn a harmadik napon Hartl ismét előadást tart a győri színházban s ez alkalommal Szigethy Sándor és Vermes Nándor amatőrök fognak Hartllal megvívni.

Különfélék.

A „Herkules“ szerkesztősége a következő hivatalos iratot vette:

„A „HERKULES“ tekintetes Szerkesztőségének

Budapest.

Az Orsz. Nőképző-egylet tanintézete által a nőnevelés ügyének érdekeit mozditván elő — működése elismerésben részesül. A tanintézet fenntartásának költségei az egyleti tagok évi járulékaik kívül segélyezésekből s a tanintézet javára rendezett hangversenyek, felolvasások, ünnepélyek jövedelmeiből fedeztetvén — az egylet f. évi május hó 28-án — a Margitszigeten — melyet József es. és kir. főherceg Ő Fensége átengedni kegyes volt — nagyobb-szerű tavaszi ünnepélyt tart; s a választmány tagjaiból alakult rendező-bizottság mindent meg tesz az ünnepély vonzóvá tételére. Az Orsz. Nőképző-egylet kéri a tek. Szerkesztőséget, hogy ezen jótékonykezeli vállalkozását támogatni sziveskedjék.

Budapest, 1884. május hó 8.

Mély tisztelettel

Az Orsz. Nőképző-egylet:

VERES PÁLNÉ BENICZKY HERMIN.

ÖZVEGY GR. TELEKI SÁNDORNÉ.

A nőképző-egylet érdemekben gazdag elnöknőinek megtisztelő kérelmét annál szívesebben teljesítjük, mert minden jótékony működést elősegíteni emberbaráti kötelességnek tartunk s a testgya-

korlatok népszerűsítésére hatalmas eszközül tartjuk az ily nép-ünnepélyeket, melyekre ép úgy felhívjuk tornászaink és athlétáink figyelmét, mint ezekről szóló első cikkünkre. Szerk.

A győri csónakázó egylet a megye fiatal főispánját gróf Batthyányi Lajost tiszteletbeli tagjává választotta, e megtiszteltetést egy a csónak egylet vezetőiből álló küldöttség adta tudtára a főispánnak.

Uj atletikai club. Körmenten atletikai clubot akarnak alakítani s e végből f. hó 15-ikén értekezletet is tartottak az előkészületek megtételére.

Tekőzés. A za'egerszegi tekéző társulat június 2-ikén tekeversenyt rendez; kik meghívót nem kaptak s arra igényt tartanak, forduljanak Szeghő István elnökhöz.

Az úszás és fürdés már nem csak a fővárosban, de a vidéken is több helyen megkezdődött. — Nagy-Enyed város uszodáját f. hó 14-ikén nyitották meg. — A Balatonban már f. hó 10-ikén délután megkezdtek a fürdést az első balatoni vendégek az almádi fürdőben. — A békési fürdőegylet fürdőházát már felállította a tavalyi helyére s több javítást eszközölt rajta. — Pápán egy részvénytársaság tart uszodát s a múlt évről minden részvényes 40 kr osztalékot kap, a melynek átvételére Vajdits Károly uszodai pénztárnok felhívta a részvényeseket. Az uszoda különben csak a jövő hó 8-ikán nyílik meg. — Mint Zalaegerszegről írják, a kaszahi fürdőháznál is megkezdtek az úszást. — Aradon a félig kész uszodánál a Marosban sokan uszáltak a napokban, de meg is adta Csellinger Konrád az árát, egy tutajról úgy csúszott a vízbe, hogy majd beveszett, de egy munkás szerencsésen kimentette.

Athleta-majális lesz e hó 31-ikén Kolozsvárott, az egyetemi fiatalság rendezi a Lövőben az atletikai club javára. A mulatságon atletikai gyakorlatokat is mutatnak be, így tömeges vívást akarnak rendezni 12 párral. A negyven tagú rendező bizottság élén Teleki László gróf elnök, Matolay Károly és Matskassy András alelnökök állanak.

A „Kisfaludy“ gőzös a Balatonon f. hó 15-én tette meg első útját Balatonfűréd és Siófok között.

Népünnepélyt rendeznek közelebb Szegszárdon jótékony célra, melyen többek között csónakverseny, céllövés és zsákfutás is lesz, az utóbbi győztesének Geiger Gyula a „Szegszárd és vidéke“ szerkesztője ezüst érmet fog adni.

A balatoni hajózás. A közlekedésügyi miniszter a Balaton-egylet kérelmét, hogy a Balatonra névze hajózási rendeletet léptessen életbe és a hajózásra névze veszélyes pontokat az illető hatóság útján megjelöltesse, előzetesen késznek ígérkezett teljesíteni s megbizta Rapaich Rikárd hajózási királyi felügyelőt, hogy az egylet megbízottjaival érintkezésbe lépve, a helyszínére utazzék s a hajózás érdekében szükséges intézkedésekről véleményes jelentést terjeszsen elő. Az egylet részéről a kir. hajózási felügyelő támogatásával az igazgatóság Sziklay János titkárt és Young Rikárd egyleti tagot bizta meg.

Németországban a velocipéd egyre jobban terjed, a múlt hó folyamán két velocipéd egylet alakult: a „Passaui Velocipéd-club“ s a „Bicycle-club Frankfurt a. d. O.“

Az amerikai gyorsfutók igen helyesen csak oly távolságra rendezik a versenyt, melyet a leggyorsabb iramodással egész a célpontig egyforma erővel tudniak befutni. E távokra pedig, átlag véve, nagy a nálunk szokásos 100 méter. Közelebről San-Franciskóban Kittelman és Ilarmon nevű pénzért futó athléták csak 75 yardra (68.6 m.) mérköztek egymással háromszoros futással. Az előbbi két futásban győzve nyert, a távolságot 7¹/₈ mp-eczek alatt futva be.

Regatta-társaság van alakulóban Triesztben, melynek célja különösen az lesz, hogy nemzetközi versenyeket rendezzen.

A cricket lapdajáték szabályait revízió alá vette a „Marylebone cricket club“ Londonban legutóbb tartott gyűlésén. A kijavított és kibővített szabályokat a többi cricket játszó társaságoknak is megküldötték megvitatás végett.

Párisból Rómába gyalog. Martin Viktor francia athléta Párisból Rómába s innen vissza szándékozik gyalogolni, a pálya 4612 kilométert tesz ki s ezt ötven nap alatt akarná Martin bejárni s így minden napra körülbelül 91 kilométer esnék, a mi kétségteljesen nagyon meg fogja kinoszni a merész francziát.

Súlydobás rohammal. A közönséges súlydobás — melyet különösen Svájcban üznek — már Magyarországon is számos versenyben szerepelt; de a versenyzők a súlyt mindig csak helyből dobták. Az angolok után jó lenne talán nálunk is megpróbálni a súlydobást rohammal összekötve; így sokkal szebb eredményt lehet fölmutatni. Angliában péld. a Corki Queen-college egyik hallgatója W. H. Miksa egy közelebbi versenyen a tizenhat fontos súlyt öt lányi rohamot használván negyvenhárom (angol) lábra s 3 hüvelykre dobta el, a mi a legszebb eredmény.

Birkózók versenye volt közelebb Cleveland-ban Duncan Pors és Mac Langhlin között. A legszebb antik stílusban, görög modorban birkóztak, a modern szabályokat is megtartván; a küzdelem tovább mint egy negyed óráig tartott s végre mintegy 10 perc múlva Duncan Pors maradt a győztes.

Úszó tündér.

(Képpel.)

Irta: Porzolt Kálmán.

Még egyszer végig úszta a hosszú uszodát s aztán magára terítve a fehér lepedőt, fejét asszonyosan bekötötte és aztán kényelmesen elterült a padon, melynek másik végén egy embernek látszó, kövér hájtömeg szuszogott.

— Már félben hagyod Béla? — szólott ki a vízből egy fiatal dandy, kinek frizuráját kétségbeesetten összekuszálta egy gyöngéd „buktatás“ — hát mikor meséled már el, a mivel tartozol? vagy tán meglátogassalak? nem vagy féltékeny?

— Rád legkevésbé! De otthon nem beszélhetem el, meghallhatná a feleségem.

— És te kikapnál fecsegésedért, oh szegény férj!

— Nem tudja, mily szoros viszony van közöttünk s indiskré-
ezióknak venné, hogy titkunkat elbeszélem.

— Szép titok, melyet már a tenger hajjai minden fürdőven-
dégnek elloccsogtak. Úgy-e a tengerben ismerted meg először?

— Igen, ott láttam először.

— És természetesen, rögtön belebolondultál.

— Korántsem, ott volt a villámhárító, mely a hirtelen lecsa-
pástól megmentett.

— Mi volt ez?

— Egy kis gyermek, kit kezénél fogva vezetett le a lépcsőn
a tengerbe.

— Nem értelek.

— Hát nem emlékszel, hogy mit mondogattam én mindig, ha
a házasságról beszélgettünk?

— No sok bolondot, annyi igaz.

— Például te azt is bolondságnak nevezted, a mit az özvegy
asszonyok elvevéséről mondtam.

— Tán kigyógyultál már e badar „vélemény“-ből?

— Épen nem! Most is csak azt mondom, hogy özvegy asszonyt
nem tudnék elvenni feleségül.

— S ugyan miért nem?

— Főlöleges magyarázni, ha megértesz s ha nem értesz meg,
hiábavaló a magyarázat.

— Oly ideálta vagy, hogy a kit feleségül elveszesz, attól
megköveteled, hogy azelőtt se szeretett legyen?

— Ha nőlen ember volnék, ma sem tudnék oly nőt feleségül
venni, a ki ellen eleven bizonyíték szól, hogy már mást is szeretett.

— Nos? és neki volt ily eleven bizonyítéka?

— Ne vágj szavamba mindig.

— Jó, hát kezd sorjában. Legelőször is adj számot az első
benyomásról.

— Az első benyomás olyan meglepetés-forma volt. Az egész
season alatt nem sokat törődtem a nőkkel, nem is mutattam
be magamat egynek sem. A sétányokon elhaladtam mellettök a
nélkül, hogy megbámultam volna őket, s így jóformán még csak
látásból sem ismertem egyet sem. Teljesen az úzásnak éltem.
Úsztam és ismét úsztam és örökké úsztam.

— No ezt én is elmondhatom magamról, hogy „úsztam“ és
ismét „úsztam“ és még most is „úszom“, de miben?

— Ha csendes volt a tenger, rendesen jó messzire bementem,
csak hogy kikerüljem a partról és a faemlévényről a fürdők felé
látcsövező hölgyecskék kíváncsi tekintetét.

— Vad ember! nem hogy közelebb mentél volna.

— De egyszer véletlenségből mégis közel mentem a nagy lép-
csőhöz, a melyen a nők a tengerbe szállni szoktak, és ez volt vesz-
tem! Ő éppen akkor jött lefelé, egy kis gyermeket vezetve kezé-
nél fogva. Tekintetem találkozott az övével, s ez oly sajátságos
varázserővel hatott rám, hogy pillanatra elfelejtettem a tempót,
s fejem a víz alá bukott — és ittam sós vizet.

— Kedves egészségedre.

(Folyt. köv.)

Schleinz Károly

Budapest, kerepesi út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa
(BICYCLE) és TRICYCKLE gyárosok magyarországi főügynöke
ajánlja dusan felszerelt

vasparipa és Tricycle raktárát.

Ezen gyár készítményei szilárd szerkezetűk és csinos
kiállításuk által a legnagyobb kelendőségnek örvendenek s az
eddig vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

8

Kívánatra árjegyzék bérmentve megküldetik.

HUZELLA M.

BUDAPEST,

IV. kerület, váczi-utca 1. sz. (Lyka-ház).

Fegyver és vadászati kellékek raktára, különlegessé-
gek a sport különféle nemeihez.

PIEPER, DIANA

és eredeti

angol fegyverek tára.

Folyton vadászati- és sport-ujdonságok.

Pallas

irodalmi és nyomdai részvénytársaság

Budapest

Koronaherczeg-utca 3. — Szánatos-utca 6. szám.

Ajánlja minden újabb s modern betűfajjal felszerelt
intézetét bármily alakú s nemű

nyomdászati termék

elkészítésére. — Hírlapok, könyvek, üzleti nyomtatványok,
részvények, értékpapírok, falragaszok, táblázatos munkák
stb. stb. lehetőleg mérsékelt árak mellett islésezen, gyorsan
s pontosan készíttetnek.

Videki megrendelések leggyorsabban teljesíttetnek.

HIRDETÉSEK

a HERKULES részére felvétetnek
kiadóhivatalunkban
Budapest, váczi-utca 1.